

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

61. aastakäik

23. mai 2018

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitusel ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Regioonide komitee

Komitee täiskogu 127. istungjärk, 31.1.2018–1.2.2018

2018/C 176/01	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Euroopa Komisjoni 2018. aasta majanduskasvu analüüs“	1
2018/C 176/02	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ühissätete määruse muutmine struktuurireformide toetamiseks“	5
2018/C 176/03	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Komisjoni ettepanek: nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet“	8

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Komitee täiskogu 127. istungjärk, 31.1.2018–1.2.2018

2018/C 176/04	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „COSME programmi tulevik pärast 2020. aastat: kohalik ja piirkondlik perspektiiv“	10
2018/C 176/05	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Eli äärepoolseimate piirkondade uuendatud strateegia täieliku rakendamise poole“	15
2018/C 176/06	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Erasmus kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele“	21
2018/C 176/07	Euroopa regioonide Komitee arvamus teemal „Konflikte tekitada võivate liikidega koeksisteerimise edendamine ELi loodusdirektiivide raamistikus“	25
2018/C 176/08	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Digitaalne ühtne turg: vahekokkuvõte“	29

2018/C 176/09	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Aruteludokument ELi rahanduse tuleviku kohta“ . . .	34
2018/C 176/10	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Integreeritud territoriaalsed investeeringud: ELi ühtekuuluvuspoliitika väljakutse pärast aastat 2020“	40

III Ettevalmistavad aktid

REGIOONIDE KOMITEE

Komitee täiskogu 127. istungjärk, 31.1.2018–1.2.2018

2018/C 176/11	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vahemere lääneosa sinise majanduse kestlikku arengut käsitlev algatus“	46
2018/C 176/12	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „2020. aasta järgse lihtsustamise kõrgetasemelise tööühma lõppjärelused ja soovitused“	51
2018/C 176/13	Euroopa Regioonide Komitee arvamuse eelnõu teemal „Liikuvus Euroopas: maanteetranspordi tööjõu aspektid“	57
2018/C 176/14	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Liikuvus Euroopas: sujuvate liikuvuslahenduste edendamine“	66

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

KOMITEE TÄISKOGU 127. ISTUNGJÄRK, 31.1.2018–1.2.2018

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Euroopa Komisjoni 2018. aasta majanduskasvu analüüs“

(2018/C 176/01)

Esitanud EPP, PESi, ALDE, EA ja ECRi fraktsioon

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse Euroopa Komisjoni teatist 2018. aasta majanduskasvu analüüsi kohta ⁽¹⁾ ja 2018. aasta Euroopa poolaasta algust,
 - võttes arvesse oma 11. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni 2017. aasta Euroopa poolaasta kohta ja pidades silmas 2018. aasta majanduskasvu analüüsi;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi 26. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni euroala majanduspoliitika kohta ⁽²⁾;
1. leiab, et ELi majanduse suhtelisest makromajanduslikust elavnemisest hoolimata ei ole siiski veel põhjust rahuloluks, sest paljudes Euroopa piirkondades on töötuse määr endiselt kõrge, eriti noorte seas, ning liiga väikesed investeeringud mitmel järjestikusel aastal on tugevalt õnestanud ELi konkurentsivõimet ja ühtekuuluvust;
 2. jagab komisjoni seisukohta, et ELi vähene konkurentsivõime ja ühtekuuluvus ning panganduse ebakindlus nõuavad majandus- ja rahaliidu struktuursete puuduste kõrvaldamist enne uue kriisi puhkemist, nagu on märgitud komitee arvamuses majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta aastaks 2025 ⁽³⁾;
 3. väljendab heameelt tähtsuse üle, mida majanduskasvu analüüsis on omistatud Euroopa sotsiaalõiguste sambale;
 4. toetab majanduskasvu analüüsi põhjalikku keskendumist pikaajalisele majanduskasvule ning väljendab seepärast kahetsust, et suunised lähiajaks ei ole kooskõlastatud ELi pikaajaliste jätkusuutliku majanduskasvu ja tööhõive eesmärkidega. Riigipõhistes soovitustes tuleks paremini arvesse võtta ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmäärke;
 5. väljendab kahetsust, et majanduskasvu analüüsis ei viidata kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rollile investeerimisel. Komitee meenutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad enam kui poolte avaliku sektori investeeringute eest ELis, ning kutsub liikmesriike üles kaotama era- ja avaliku sektori investeeringuid seni veel takistavad tõkked. Komitee kahetseb, et 2018. aasta majanduskasvu analüüsis ei jätkata investeerimistõkete analüüsimist pärast 2016. aasta majanduskasvu analüüsiga selles osas antud tõuget;

⁽¹⁾ COM(2017) 690 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0418&language=EN&ring=A8-2017-0310>.

⁽³⁾ Vastu võetud 30. novembril 2017, raportöör: Christophe Rouillon (FR/PES).

6. on veendunud, et Euroopa poolaasta suurema tõhususe ja sellele kohapeal enam pühendumise vältimatu eeltingimus on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste struktureeritud kaasamine Euroopa poolaasta partneritena, arvestades valitsustasandite pädevuse ja volituste tegelikku jaotust ELi liikmesriikides. Komitee kordab oma üleskutset luua tegevusjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks Euroopa poolaastasse⁽⁴⁾ ning kutsub komisjoni üles osalema aktiivselt sellise tegevusjuhendi edendamisel. Komitee soovib samuti lisada järgmisesse majanduskasvu analüüsi eraldi peatükk piirkondade olukorra kohta, milles käsitletakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, ning kutsub ka liikmesriike oma riiklikes reformikavadades sedasama tegema;
7. soovib, et liikmesriigid kaasaksid piirkondlike omavalitsuste asutusi otse oma riiklikes reformikavadades ning samuti Euroopa poolaasta menetluses, pidades meeles, et piirkondi ei tohi karistada selliste eesmärkide mittetäitmise pärast, mis on riigi ainuvastutusel;
8. leiab, et riigipõhistes soovitudes tuleb rohkem käsitleda demograafiliste muutustega seonduvaid küsimusi, sest see teema on muutumas üha olulisemaks territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse parameetrik;
9. rõhutab, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid on ELi põhivahend aluslepingutes sätestatud majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks ning peavad selleks ka jääma. Rakenduskavades nõutud programmitöö on end tõestanud kui vältimatu vahend piirkondade majandusolukorra ja reformivajaduse hindamiseks;
10. on samuti vastu ühtekuuluvuspoliitika allutamisele Euroopa poolaasta menetlusele, sest ühtekuuluvuspoliitikal on oma legitiimsus, mis on sätestatud ELi aluslepingutes. Lisaks, kui soovitakse muuta seos tugevamaks, hõlmates ühtekuuluvuspoliitika riiklikesse reformikavadadesse, tuleb need alates ELi tasandist uuesti kavandada nii, et säiliks piirkondlik mõõde ja partnerlusel põhinev detsentraliseeritud käsitlus⁽⁵⁾;
11. leiab, et lisaks vajadusele suurendada haldussuutlikkust on vaja põhjalikult lihtsustada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide reguleerivaid õigusnorme, mis avaldavad kahjulikku mõju nimetatud suutlikkusele ning nende fondide juhtimiseks kasutatavate inimressursside struktuuride tulemuslikkuse ja tõhususe tasemele;
12. väljendab heameelt Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) senise toimimise üle investeeringute üldsumma mõistes, kuid on siiski endiselt mures EFSI ebakindla täiendavuse ja ebahühtlase geograafilise ulatuse pärast. Komitee rõhutab, et nagu hiljutises komitee tellitud uuringus⁽⁶⁾ näidati, takistavad puudulik haldussuutlikkus, vahendite puudumine pikaajalisteks investeeringuteks ja koormavad õigusnormid endiselt EFSI kasutamist kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes;
13. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku luua Euroopa Investeerimispanka osalusel spetsiaalne algatus, millega parandada äärepoolseimate piirkondade juurdepääsu Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondile, eeskätt Euroopa investeerimishooldamise keskuse nõuannete abil;
14. meenutab, et komitee on küll toetanud kaubanduse edasise liberaliseerimise algatusi, kuid rõhutab, et mis tahes uuele algatusele peab kindlasti eelnema varane mõju hindamine, et määrata kindlaks ja kvantifitseerida võimalik asümmeetriline mõju Euroopa piirkondadele, et võimaldada võtta kiirelt avaliku sektori poliitikameetmeid. Samuti kutsub komitee üles muutma ELi kaubanduse kaitsemeetmed kiireks ja tõhusaks vahendiks ebaasuste kaubandustavade käsitlemisel;
15. nõustub, et Euroopa tööstuse tulevik sõltub selle suutlikkusest investeerida kvaliteetsesse tootmisse, uutesse tehnoloogiatesse ning tegeleda digiteerimise ja CO₂-heite vähendamise probleemide ja võimalustega, samuti nõustub, et erilist tähelepanu on vaja pöörata investeerimisele VKEde tehnoloogilisse arendamisse ja töötajate spetsialiseerumisse. Komitee kutsub komisjoni üles kasutama tööstuspoliitika strateegia alast teatist lähtealusena, millele toetudes töötada välja ambitsioonikam ja terviklikum kujutluspilt Euroopa tööstusest keskpikas perspektiivis ning tugev territoriaalne mõõde, võttes arvesse piirkondlike ökosüsteemide keskset rolli tööstuse ajakohastamisel;
16. rõhutab, et majanduskasvu analüüsis käsitletud struktuurireformides tuleks keskenduda poliitikavaldkondadele, milles EL-il on pädevus, et vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele pakkuda Euroopa lisaväärtust konkurentsivõime valdkonnas;

⁽⁴⁾ Vt Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Euroopa poolaasta juhtimise parandamine: käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks“, 11. mai 2017.

⁽⁵⁾ Vt Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik pärast 2020. aastat „Tugeva ja tõhusa Euroopa ühtekuuluvuspoliitika nimel pärast 2020. aastat““, 12. mai 2017.

⁽⁶⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

17. rõhutab, kui oluline on toetada piirkondi ja linnu nende ettevõtluse ökosüsteemide tugevdamisel ja omavahelisel sidumisel, et aidata VKEdel paremini siseneda piirkonnaülelisse, üleeuroopalistesse ja üleilmsetesse väärtusahelatesse. Komitee toetab seega komisjoni eesmärki edendada piiriülest juurdepääsu ja koostööd VKEde vahel kogu väärtusahelas. See on eriti vajalik alaliselt ebasoodsate territoriaalsete tingimustega piirkondades, sest need tingimused muudavad raskemaks ettevõtjate suundumise rahvusvahelisele turule;

18. tuletab meelde, kui oluline on ettevõtlust soodustav haldus- ja õiguskeskkond, et ettevõtjatel, eriti kasvufirmadel, oleks lihtsam kasutada rahastamisvõimalusi ja koguda vahendeid piiriülevalt, ning et saaks täielikult ära kasutada Euroopa riskikapitalituru potentsiaali;

19. rõhutab, et paljude kohaliku ja piirkondliku tasandi ametiasutuste avaliku halduse vähene haldussuutlikkus takistab struktuurireformide elluviimist ja investeerimislohe ületamiseks vajalike pikaajaliste investeeringute tegemist. Komitee kordab, et komisjon peaks välja andma ühtse strateegilise dokumendi, millega koordineeritaks kõiki ELi rahastatud ja suutlikkuse suurendamiseks mõeldud tehnilise abi rahastamisvooge, sh struktuurireformi tugiprogrammi;

20. kordab oma üleskutset, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tehtud investeeringud jäetaks kõikides ELi riikides puudujäägi ja võla arvutustest välja. Komitee on vastu makromajanduslike tingimuste kehtestamisele, mis kujutaksid endast karistust piirkondadele ja linnadele poliitiliste valikute eest, mis ei ole nende kontrolli all;

21. toetab vajadust tagada tulevaste põlvkondade huvides usaldusväärne riigi rahandus ja valitsemissektori kõrge võlataseme alandamine. Komitee rõhutab, et tuleks parandada avaliku sektori kulude struktuuri, arvestades kõigil valitsustasanditel OECD tõhusate avalike investeeringute põhimõtteid. Komitee tegeleb praegu järelevalvega selliste eeskirjade rakendamise üle ja kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et edendada eelarvelist detsentraliseerimist kogu ELis, mis olemasolevate tõendite alusel suurendaks riiklike kulutuste tõhusust ⁽⁷⁾;

22. nõustub, et on vaja tõhusalt kasutada ELi tasandil olemas olevaid vahendeid, eeskätt ühtekuuluvuspoliitika struktuuri- ja investeerimisfonde, kuid leiab, et tuleb parandada tulemusraamistiku toimimist ja vältida selle liigset jäikust;

23. toonitab, et suure osa riigihangetest korraldavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning riigihankepakettis ⁽⁸⁾ käsitletavad haldussuutlikkuse parandamise jõupingutused peaksid olema seega suunatud konkreetselt kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;

24. rõhutab, et hiljutises OECD ja komitee ühisuuringus rahastamis-, haldus- ja õiguslike probleemide kohta taristusse investeerimisel ELi linnades ja piirkonnades ⁽⁹⁾ väitis 66 % vastanutest, et neile tekitas probleeme ELi riigihankedirektiivide keerukus, ning 61 %-le tekitas probleeme riigihankemenetlusega seonduvate kohtuvaidluste võimalik raha- ja ajakulu;

25. kutsub liikmesriike üles võtma meetmeid võlapõhise maksustamise vähendamiseks ja agressiivse maksuplaneerimisega võitlemiseks. Komitee rõhutab, et väga oluline on jätkuv töö ühtse konsolideeritud maksubaasi, õiguslikult siduvate kuritarvitamisvastaste meetmete ja maksustamise suurema läbipaistvuse nimel. Komitee peab tervitatavaks komisjoni jõupingutusi kehtestada eeskirjad, millega võimaldatakse maksustada hargmaiste ettevõtjate poolt digitaalmajanduse kaudu teenitud kasumit;

26. väljendab heameelt üleskutse üle keskenduda rohkem avaliku sektori kaitsekulutuste struktuurile ja tõhususele. Komitee rõhutab, et need kulutused peaksid aitama kaotada ELi kaitsetööstuse praegust killustatust, muu hulgas soodustades ratsionaliseerimist ja piiriülest koostööd igas suuruses ettevõtete vahel;

27. märgib, et 76 % riigipõhistest soovutustest 2017. aastaks puudutavad struktuurireforme, millel võib olla piirkondadele erinev mõju ning millega praeguse valitsustasandevahelise volituste jaotuse alusel saab tegeleda vaid koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

⁽⁷⁾ Vt ka OECD aruanne „Fiscal Federalism 2016. Making Decentralisation Work“.

⁽⁸⁾ COM(2017) 572.

⁽⁹⁾ Avaldamisel.

28. väljendab heameelt 2018. aasta majanduskasvu analüüsis esitatud väite üle, et tugevamad ja tõhusamad ametiasutused on väga olulised selliste vastupanuvõimeliste majandusstruktuuride väljakujundamiseks, mis soodustavad investeringuid ja kasvu, ning selle tunnistamise üle, et struktuurireformide juures tuleks arvesse võtta nende jaotuslikku mõju piirkondadele;

29. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogu esistujariigile Bulgaariale ja Euroopa Ülemkogu esistujale.

Brüssel, 1. veebruar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ühissätete määruse muutmise struktuurireformide toetamiseks“

(2018/C 176/02)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse Euroopa Komisjoni 6. detsembri 2017. aasta ettepanekut võtta vastu määrus, millega muudetakse ühissätete määrust (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾;
- võttes arvesse
 - i) Regioonide Komitee arvamust teemal „Ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide üldmääruse ettepanek“, mis esitati Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta 4. mail 2012. aastal ja milles tõsteti esile, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ei saa selle eest karistada, et mõned liikmesriigid ei täida oma majandusliku juhtimise alaseid kohustusi, eelkõige riigieelarve puudujäägi osas;
 - ii) Regioonide Komitee 8. aprilli 2016. aasta arvamust teemal „Struktuurireformi tugiprogramm ajavahemikuks 2017–2020“, milles Regioonide Komitee väljendas vastuseisu ühtekuuluvuspoliitika allutamisele Euroopa poolaasta protsessile, kuna ühtekuuluvuspoliitika õiguspärasus on sellest sõltumatu ja tagatud aluslepingutega;
 - iii) Regioonide Komitee 12. mai 2017. aasta arvamust teemal „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik pärast 2020. aastat – „Tugeva ja tõhusa Euroopa ühtekuuluvuspoliitika nimel pärast 2020. aastat““, millel põhineb #CohesionAlliance ja kus rõhutati, et ühtekuuluvuspoliitika kaasamine riiklikesse reformikavadesse tuleb alates ELi tasandist uuesti kavandada nii, et säiliks piirkondlik mõõde ning partnerlusel põhinev ja detsentraliseeritud lähenemisviis;
 - iv) Regioonide Komitee 11. mai 2017. aasta arvamust teemal „Euroopa poolaasta juhtimise parandamine: käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks“, milles kutsuti üles kohalike ja piirkondlike omavalitsuste struktureeritud kaasamisele Euroopa poolaasta partneritena, arvestades praegust volituste ja pädevuste jagunemist ELi liikmesriikide valitsustasandite vahel, et tõhustada Euroopa poolaastat ja suurendada sellele pühendumist kohapeal;
 - v) Regioonide Komitee 1. detsembri 2017. aasta arvamust teemal „Aruteludokument majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta aastaks 2025“, milles toetati lähenemisstrateegiat, mis täiendaks juba olemasolevaid ELi poliitikameetmeid, et tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust;
- 1. juhüb tähelepanu sellele, et majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuspoliitika edendamine on kõigi ELi poliitikameetmete eesmärk (Euroopa Liidu lepingu artikkel 3) ja samas ka lepingus sätestatud omaette poliitika (artiklid 174–177);
- 2. rõhutab, et ELi lepingu määratluse järgi ei hõlma ühtekuuluvuspoliitika kohustust rahastada üldisi struktuurireforme liikmesriikides;
- 3. rõhutab, et vastavuse tagamiseks subsidiaarsuse põhimõttega tuleb määratleda Euroopa rahalise toetuse tingimustele vastavate struktuurireformide mõiste ja ulatus. Regioonide Komitee märgib, et seda on oluline teha Euroopa lisaväärtuse analüüsi põhjal, kuna nõukogu 7. juuli 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1466/97 artiklis 2a, millele antud ettepanekus viidatakse, on struktuurireformide mõiste määratletud liiga üldiselt;
- 4. ei nõustu põhjendusega, mis on esitatud kooskõlastatuse kohta **subsidiaarsuse põhimõttega**, kuna Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kohaselt, mille üldise õigusraamistiku loob ühissätete määrus, ei ole ühtekuuluvuspoliitika eesmärk toetada liikmesriikide struktuurireforme, vaid „vähendada eri regioonide arengutasemetete ebavõrdsust ja/—/ kõige ebasoodsamate piirkondade mahajäämust“;

⁽¹⁾ COM(2017) 826 final.

5. märgib muret tundes, et ettepanek korraldada struktuurireformide toetamine otsese eelarve täitmise raames ja mitte kehtestada kaasrahastamise nõudeid nende kulutuste katmiseks viitab ühtekuuluvuspoliitika taasriigistamisele, rikkudes kaasrahastamise ning koostöös liikmesriikidega eelarve täitmise põhimõtet, millel see põhineb. Need põhimõtted on olulised pühendumise edendamiseks, hea valitsemistava juurutamiseks ja ühtekuuluvuspoliitika võimendava mõju maksimeerimiseks;
6. rõhutab, et **mitmetasandilise valitsemise põhimõte**, mis on õiguslikult sätestatud ühissätete määruse artiklis 5, nõuab kooskõlastatud tegevust „eelkõige valitsemise eri tasandite vahel, milles järgitakse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, sh tegevuste alases ja institutsioonilises koostöös, seoses partnerluslepingu ja -programmide ettevalmistamise ja rakendamisega“. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite kasutamine riiklike reformide rahastamiseks nõuaks seepärast kooskõlastatud tegevust eri valitsustasandite vahel, mida ei ole komisjoni ettepanekus ette nähtud;
7. märgib muret tundes, et sellise süsteemi loomine nagu komisjoni praeguses ettepanekus, kus sisuliselt pakutakse reformide eest sularaha, oleks vastuolus partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõttega ega soodustaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pühendumise edendamist ELi seisukohast olulistele struktuurireformidele;
8. näeb vasturääkivust ühelt poolt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite kasutamisel n-ö üldiste struktuurireformide rahastamiseks liikmesriikides ja teiselt poolt ühissätete määruse artiklis 18 sätestatud **valdkondliku kontsentreerumise** vahel;
9. peab murettekitavaks, et Euroopa Komisjon teeb ettepaneku muuta ühissätete määrust ja kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tulemusreservi, et rahastada reformide tugivahendit, mille kohta ei ole veel ettepanekut esitatud ja mille üksikasjad ei ole veel välja töötatud;
10. rõhutab, et ühissätete määruse artiklites 20–22 kirjeldatud **Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tulemusreservi** eesmärk on toetada vaid programme ja prioriteete, mille vahe-eesmärgid on saavutatud, ning luua stiimuleid nende edukaks juhtimiseks ja rakendamiseks; väljendab muret, et nende stiimulite kavandatav vähendamine heidutaks edukaid piirkondi ja korraldusasutusi, ning ei nõustu seetõttu komisjoni ettepanekuga kasutada seda tulemusreservi osaliselt – isegi vabatahtlikkuse alusel – teistel eesmärkidel. Kui nõukogu ja parlament komisjoni ettepaneku heaks kiidavad, tuleb selle vabatahtlikkuse alusel rakendamine asjakohaselt sätestada, et jätta muudatused Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide praeguses ülesehituses piirkondade ja omavalitsusüksuste otsustada;
11. leiab, et seni kuni ELi süsteem hõlmab ELi rahastust, mis on suunatud kõikide ELi liikmesriikide jaoks oluliste aluslepingutes seatud eesmärkide saavutamisele, ei saa selle süsteemi nõusolekuklausleid ja selles osalemise vabatahtlikkust kasutada argumendina, et väita, et ettepanek ei ole subsidiaarsuse seisukohast oluline. Mistahes ELi rahaliste vahendite määramisel tuleb silmas pidada ELi aluslepingutes sätestatud eesmärgid ning neil peab olema õiguslik alus, mis on otseselt seotud eesmärkidega, mida üritatakse saavutada;
12. tunneb muret, et praeguse programmi perioodi rakendamise hetkestaadiumis tehtud muudatus, mis viiakse sisse enne 2019. aastaks kavandatud tulemuslikkuse analüüsi (artikkel 21) toimumist, võib viia õigusliku ebakindluse ja edasiste viivitusteni käimasolevate Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide rakendamisel;
13. on mures ka uue tugivahendi ajastuse pärast, kuna kavandatava katsetapi tulemusi ei saa kasutada komisjoni ettepanekus uue mitmeaastase finantsraamistiku kohta, mis tuleb esitada 2018. aasta mais. Kui seadusandjad alles peavad katsetapi kohta ettepaneku esitama ja vastu võtma ja etapp peab algama 2018. aastal, on selle tõhususe ja tulemuste kohta tõendite kogumine enne 2018. aasta maikuud äärmiselt keeruline. Ettepanekutes 2020. aasta järgse perioodi reformide tugivahendi kohta ei ole sel juhul võimalik arvesse võtta varasemaid kogemusi;
14. märgib, et põhimõte kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendeid selliste struktuurireformide rahastamiseks, mis ei ole seotud ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidega, viidi juba sisse struktuurireformi tugiprogrammiga, arvestades et selle programmi rahastamispakett on maha arvatud Euroopa Regionaalarengu Fondi tehnilisest abist ja liikmesriikidel on lubatud võtta täiendavaid vahendeid rakenduskavade tehnilise abi vahenditest. Komitee rõhutab, et seda murettekitavat pretsedenti tugevdab nüüd majandus- ja rahaliidu pakett, mille mõjud seavad kahtluse alla ühtekuuluvuspoliitika aluspõhimõtted;
15. ei nõustu seetõttu komisjoni ettepanekuga muuta ühissätete määrust, eesmärgiga kasutada tulemusreservi struktuurireformide toetamiseks liikmesriikides. Regioonide Komitee on valmis täielikult ära kasutama oma õigust see seadusandlik akt Euroopa Liidu Kohtus subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitleva protokoll nr 2 artikli 8 kohaselt vaidlustada;

16. on valmis arutama üksikasjalikult ühtekuuluvuspoliitika, ELi seisukohast oluliste struktuurireformide ja Euroopa poolaasta vahelisi sidemeid 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku ja programmitöö perioodiks. Need sidemed peaksid moodustama osa ELi üldisest majanduse ning sotsiaalse ja kestliku juhtimise strateegiast, mis tugineb strateegiale „Euroopa 2020“. Regioonide Komitee leiab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste täiel määral kaasamine strateegia igasse etappi on eeltingimus, mis on sätestatud Regioonide Komitee käitumisjuhendis;

17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogu eesistujariigile Bulgaariale ja Euroopa Ülemkogu eesistujale.

Brüssel, 1. veebruar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Komisjoni ettepanek: nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet“

(2018/C 176/03)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse komisjoni 20. detsembri 2017. aasta ettepanekut nõukogule võtta vastu otsus Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 alusel;
 - võttes arvesse komitee 23. märtsi 2017. aasta resolutsiooni „Õigusriigi põhimõte ELis kohalikust ja piirkondlikust vaatepunktist“;
 - võttes arvesse komitee 12. veebruari 2015. aasta arvamust „Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste mitmetasandilisel kaitsmisel Euroopa Liidus“;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi 15. novembri 2017. aasta resolutsiooni õigusriigi põhimõtte ja demokraatia olukorra kohta Poolas;
 - võttes arvesse Veneetsia komisjoni 8.–9. detsembril 2017. aastal toimunud täiskogu 113. istungjärgul vastu võetud arvamust Poola presidendi esitatud kohtute nõukogu seaduse muutmise eelnõu ja ülemkohtu seaduse muutmise eelnõu kohta ning üldkohtute korralduse seaduse kohta;
1. kinnitab oma poolehoidu Euroopa Liidu aluseks olevatele ühistele põhiväärtustele, sealhulgas demokraatia ja õigusriigi põhimõtte austamine, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2, ELi põhiõiguste hartas ja Euroopa inimõiguste konventsioonis;
 2. on seisukohal, et need väärtused loovad aluse liikmesriikide, liikmesriikide ja ELi institutsioonide ning kõigi valitsustasandite vastastikusele usaldusele;
 3. rõhutab, et enamik õigusriigi aluseks olevaid põhimõtteid – seaduslikkus, põhiõiguste austamine, võrdsus seaduse ees, väljendus- ja kogunemisvabadus, läbipaistvus, aruandekohustuslikkus, võimude lahusus, demokraatlik ja pluralistlik protsess õigusaktide jõustamiseks, õiguskindlus, täidesaatva võimu omavoli keelamine, sõltumatud ja erapooletud kohtud ning tulemuslik kohtulik kontroll – on otseselt või kaudselt olulised kohalike ja piirkondlike omavalitsuste toimimiseks ja eeldus nende aktiivseks osalemiseks Euroopa integratsiooni protsessis;
 4. toetab seepärast komisjoni 20. detsembri 2017. aasta ettepanekut nõukogule võtta Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 alusel vastu otsus, mis põhineb hinnangul, et on ilmne oht, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet;
 5. loodab, et Poola valitsus ja Euroopa Komisjon alustavad konstruktivist dialoogi selle üle, kuidas lahendada olukord enne 20. märtsi 2018, et eelkõige vältida kahjulikku ülekanduvat mõju ELi otsustusprotsessile, sh ettepanekute osas, mille komisjon peab esitama 2020. aasta järgseks programmitöö perioodiks;
 6. avaldab vastuseisu poliitilistele järeltingimustele, mis tähendaksid et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused oleksid riigi valitsuse poliitika vangid, millega võib kaasneda linnadele ja piirkondadele suunatud ELi rahastamise peatamine. Ühtekuuluvuspoliitika ei tohi sõltuda Euroopa tasandi tingimustest, mida ei saa mõjutada kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ega muud toetusesaajad. Komitee juhib siiski tähelepanu juba kehtivatele sätetele partnerluslepingutes, mis võimaldavad rahastamise peatada juhul, kui kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused rikuvad õigusriigi põhimõtet. Komitee väljendab muret selle üle, kas võimalikud poliitilised tingimused juurdepääsu saamiseks ELi rahastamisele linnade ja piirkondade jaoks on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega;
 7. rõhutab samuti, et Euroopa Kohtus liikmesriigi suhtes algatatavas rikkumismenetluses võib kohus langetada otsuse, et trahvid peab tasuma keskvalitsus;

8. teeb komitee presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogu eesistujariigile Bulgaariale ja Euroopa Ülemkogu eesistujale.

Brüssel, 1. veebruar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

KOMITEE TÄISKOGU 127. ISTUNGJÄRK, 31.1.2018–1.2.2018

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „COSME programmi tulevik pärast 2020. aastat: kohalik ja piirkondlik perspektiiv“

(2018/C 176/04)

Raportöör: Robert Sorin Negoită (RO/PES), Bukaresti 3. linnaosa vanem

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. kutsub Euroopa Komisjoni üles tagama prognoositava ja stabiilse raamistiku VKEde toetamiseks pärast 2020. aastat, luues COSME programmi uuendatud ja tugevdatud jätkuprogrammi, milles võetakse arvesse ELi eri piirkondades tegutsevate eri tüüpi VKEde vajadusi;
2. juhib tähelepanu asjaolule, et teadlikkus COSME programmi raames kättesaadavatest finantsinstrumentidest on ebapiisav ELi paljude piirkondade ettevõtjate ja ka finantsvahendajate hulgas. Seepärast soovib komitee tegutseda intensiivsemalt kogu ELi territooriumil, et edastada ja levitada teavet saadaolevate instrumentide kohta;
3. juhib tähelepanu vajadusele pühendada piisavalt vahendeid sellele, et lihtsustada võimalikult paljude eri piirkondades asuvate väikeettevõtjate juurdepääsu rahastamisele. Komitee arvates võiks see, kui edendada avaliku ja erasektori partnerlusi finantsvahendajate ning kohalike ja piirkondlike osalejate vahel, et ühiselt rakendada sihtotstarbelisi finantsinstrumente, mis täiendaksid olemasolevaid tagatis- ja omakapitaliinstrumente, aidata saavutada pikaajalist eemärki luua jätkusuutlikku majanduskasvu ja tööhõivet;
4. tõstab esile Euroopa ettevõtlusvõrgustiku algatust ja soovib tungivalts seda COSME programmi jätkuprogrammi raames jätkata, laiendada ja ajakohastada. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa ettevõtlusvõrgustik ei ole teatud riikides, maa- ja äärepoolsetes piirkondades ning hõredamalt asustatud piirkondades piisavalt kattev ega nähtav, ja soovib seepärast laiendada võrgustiku kontaktpunktide võrku, et tagada võimalikult suure ala kaetus;
5. soovib COSME programmi jätkuprogrammis seada esmatahtsale kohale sellised eesmärgid nagu ettevõtluse edendamine kõigis sektorites ja eri tüüpi piirkondades, sh vähem arenenud ja äärepoolsetes piirkondades ning linnalähialadel, samuti piirkondlike ettevõtluse ökosüsteemide tugevdamine, toetades ökosüsteemide kaardistamist ja ühendades edasijõudnumad piirkonnad nende piirkondadega, kes püüavad alles järele jõuda;
6. leiab, et järgmisel programmitööperioodil tuleb suurendada läbipaistvust ja sünergiat VKEsid toetavate ELi eri instrumentide vahel. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles selgelt piiritlema iga VKEde ja ettevõtjate toetamise instrumendi ülesanded ja kohaldamisala, et vältida paralleelsete struktuuride loomist, ning tagama, et teave kõigi olemasolevate finantsinstrumentide kohta on toetusesaajatele ja finantsvahendajatele lihtsasti kättesaadav;

7. leiab, et kuna eeldatav nõudlus COSME programmi laenu tagamisrahastu järele on nii suur, et isegi rahastu kavandatud suurendamine EFSI 2.0 raames ei pruugi olla selle rahuldamiseks piisav, tuleks kaaluda COSME programmile lisavahendite eraldamist ⁽¹⁾;
8. leiab, et läbi tuleks vaadata komisjoni teatis EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes. Praegune minimaalne garantiipremia, nagu see on sätestatud teatises, on laenudele praegu kohaldatavate intressimääradega võrreldes üsna kõrge;
9. soovib, et COSME programmi laenu tagamisrahastu raames väljastatud finantsinstrumentidega, mis pakuvad osalist krediidiriski kaitset, tagataks kuni 80 %ni ulatuv krediidiriski kaitse. Tagatiseta loobuksid VKEd sageli projektide teostamisest, mis põhjustaks mitteoptimaalse investeerimisolukorra. Tagatised on kujundatud selliselt, et need vastaksid asjakohaselt VKEde ärimudelitele, võimaldades neil pika ajal jooksul jätkusuutlikult areneda;
10. peab vajalikuks täpsustada, et COSME programmist rahastamist on võimalik kombineerida teiste ELi vahenditega;
11. leiab, et laenusumma praegust 150 000 euro künnist, mille ületamisel tuleb kontrollida, kas ettevõtte ei ole abikõlblik programmi „Horisont 2020“ raames, tuleks suurendada 500 000 eurole. Samal ajal tuleks vähendada krediitilepingute minimaalset tagasimaksetähtaega, milleks on sätestatud 1 aasta, ja pikendada maksimaalset tähtaega, nii et see ületaks 10 aastat;
12. tunnistab, et nagu juba on toonitatud, ei saa kasvavate sektorite ettevõtjate jaoks, kes vajavad riskikapitali, aga soovivad säilitada kontrolli oma ettevõtte üle, nn äriinglid lahendust pakkuda ning seetõttu tuleks kaaluda teiste riskirahastamisviiside, nt vahefinantseerimise tugevdamist;
13. leiab, et COSME programmist Euroopa Investeerimisfondi kaudu erasektori finantsvahendajatele antavat toetust võiks täiendada toetusega piirkondlikest finantsinvesteeringute fondidest, mida võiksid hallata piirkondlikud ametiasutused või regionaalarenguametid. Mitu piirkonda võiksid ühendada oma jõud, et luua ühiseid investeerimisfonde;
14. leiab, et ettevõtluskeskkonna toetamiseks on tarvis ettevõtluskeskkonna alaste kohalike, piirkondlike, riiklike ja Euroopa programmide tõhusat kooskõlastamist ning ühtseid ettevõtluskeskkonda käsitlevaid eeskirju liikmesriikides;
15. leiab, et rohkem tuleks keskenduda kohalike ja piirkondlike omavalitsuste meetmetele ettevõtluse ja VKEde loomise soodustamiseks. Komitee arvates tuleks samuti võtta meetmeid, et tugevdada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli ettevõtluskeskkonna toetamises ning avaliku ja erasektori partnerluse arendamises;

VKEde ja ettevõtjate toetamine pärast 2020. aastat

16. juhib tähelepanu sellele, et VKEd, idufirmad ja kasvufirmad on Euroopa peamised majanduskasvu ja töökohtade loomise mootorid – nad loovad stabiilset kohalikku tööhõivet, tugevdades seega oma piirkonna sotsiaalset ja majanduslikku struktuuri;
17. rõhutab vajadust tugevdada Euroopa ettevõtluse ökosüsteeme, pakkudes osana ELi järjekindlast, tõhusast ja tulemustele orienteeritud VKEde poliitikast sihispärasest toetusest VKEdele, idu- ja kasvufirmadele;
18. juhib tähelepanu vajadusele täiendada seda raamistikku mehhanismiga, mis tagaks mitmetasandilise valitsemise ja mitme osalejaga juhtimise põhimõtte integreerimise ELi VKEde poliitikasse tervikuna. Seepärast kordab komitee oma arvamuses „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“ ⁽²⁾ esitatud üleskutset kaasata piirkondlike ja kohalike VKEde esindajaid ametlikult ja süstemaatiliselt VKEde saadikute võrgustikku, mis toimib ELi VKEde poliitika peamise juhtimisvahendina;

⁽¹⁾ Vt nt Ewa Chomowicz „EU budget post-Brexit. *Confronting reality, exploring viable solutions*“, Brüssel, Euroopa Poliitika Keskus [veebiversioon], lk 5–6 ja 25.–26., märts 2017; Jörg Haas & Eulalia Rubio „Brexit and the EU budget. *Threat or opportunity?*“, Berliin, Jacques Delors'i instituut, lk 8–18, jaanuar 2017.

⁽²⁾ Komitee arvamus „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“ (raportöör: Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), punkt 8.

Juurdepääs rahastamisele

19. rõhutab, et suurim osa COSME programmi eelarvest on pühendatud rahastamisele juurdepääsu lihtsustamisele VKEde jaoks. Komitee leiab, et tulevane VKEde toetusprogramm peaks jätkuvalt pidama silmas esmatähtsat eesmärki, milleks on VKEde rahastamispuudujäägi ületamine;
20. soovib siiski, et iseäranis hoolitsetaks selle tagamise eest, et COSME programmi jätkuprogrammiga käsitletaks ELi eri piirkondade kõikvõimalikku tüüpi VKEde, sh traditsiooniliste VKEde, üksikettevõtjate, mikroettevõtjate ning suure kasvupotentsiaaliga idu- ja kasvufirmade rahastamisvajadusi;
21. leiab, et COSME programmi jätkuprogrammis tuleks arvesse võtta praegust kriisijärgset olukorda, kus töökohtade loomine ei jõua ikka veel SKP taastumisele järele, ja panna erilist rõhku töökohtade loomisele VKEdes ja mikroettevõtetes;
22. juhib tähelepanu vajadusele eraldada piisavalt vahendeid selleks, et lihtsustada võimalikult paljude eri piirkondades asuvate ettevõtjate, sh traditsiooniliste VKEde, mikroettevõtete, ühistute ja sotsiaalsete ettevõtete juurdepääsu rahastamisele ettevõtluse arengu eri etappides;
23. juhib tähelepanu asjaolule, et paljudel potentsiaalsetel ettevõtjatel jääb puudu oma ettevõtte rajamiseks vajalikust teabest ja ettevõtluskustest. Komitee soovib pakkuda neile potentsiaalsetele ettevõtjatele varasel etapil toetust, võimaldades neile enne oma ettevõtte käivitamist sihipäraseid „à la carte“ koolitusprogramme;
24. kordab oma arvamuses „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“⁽³⁾ esitatud soovitusi luua Euroopa „Take one“ kava, millega üksik- või mikroettevõtjat innustatakse rahaliste stiimulite või paindlike eeskirjade abil võtma tööle esimese töötaja ning mida võiks rahastada COSME programmist;
25. märgib, et laenu tagamisrahastu on jätkuvalt määrava tähtsusega instrument abistamiseks VKEsid rahaliste vahendite saamisel, ja kutsub üles varustama tagatisvahendi COSME programmi jätkuprogrammi raames piisavate vahenditega, et vastata VKEde rahastamisvajadusele. Komitee leiab, et selline vahend ei tohiks sisaldada piiranguid, vaid peaks jääma avatuks eri tüüpi ettevõtetele. Komitee arvates võib tagamisasutuste tugevdamine ja nende hõlmamine laenuahelatesse lihtsustada VKEde juurdepääsu rahastamisele ja seepärast soovib komitee loimida tagamisasutused COSME programmi jätkuprogrammi raames tagatisvahendite väljatöötamise ja rakendamisse;
26. juhib tähelepanu asjaolule, et riskikapitali ja teiste riskirahastamisviiside puhul kaldutakse investeerima peamiselt ulatuslikesse linna- ja suurlinnapiirkondadesse ning et nende finantsvahendajate piiratud hulk, kes praegu tegutsevad COSME programmi juurde kuuluva kasvuetapi omakapitalirahastu raames, ja nende piiratud valdkondlik fookus võib olla takistus, mille tõttu puudub tegevuse alustamise ja kasvuetapis ettevõtetel juurdepääs kasvuetapi omakapitalirahastu vahenditele;
27. soovib seepärast uurida, kuidas saaks praegust puhtalt nõudluspõhist lähenemisviisi täiendada riskikapitaliinstrumendiga, mis põhineks vahendite ühisel haldamisel, kaasates COSME programmi jätkuprogrammi raames võib-olla ka piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi, arengumeteid ja panku eesmärgiga tagada riskikapitali tasakaalustatum kättesaadavus kõigis ELi piirkondades;
28. leiab, et rahastamise alternatiivsed vormid, nagu ühisrahastamine, ühisinvesteeringud ja vastastikune laenuandmine, võivad olla kasulikud vahendid, mille abil parandada juurdepääsu rahastamisele ja toetada innovaatilisi ettevõtteid. Komitee soovib luua COSME programmi jätkuprogrammiga selge raamistiku finantsinstrumentide kasutamiseks alternatiivse rahastamise kaudu;
29. soovib luua alternatiivse rahastamise eksperdirühma, mis hõlmaks ka kohaliku ja piirkondliku tasandi praktikuid, et anda inspiratsiooni ja suuniseid asjaomase raamistiku loomisel ja selle tagamisel, et seal käsitletaks ettevõtjate, idu- ja kasvufirmade erinevaid vajadusi kohaliku ja piirkondliku ettevõtluse eri ökosüsteemides;

⁽³⁾ Komitee arvamus „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“ (raportöör: Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), punkt 48.

Turulepääs

30. on arvamisel, et ELi tasandi tegevus Euroopa VKEde rahvusvahelistumise toetamiseks saab anda ja peabki andma tõelist lisaväärtust Euroopa VKEdele, kes soovivad laieneda üle piiride. Komitee toonitab, et see tegevus peaks täiendama kohalikul, piirkondlikul ja riigi tasandil olemasolevaid algatusi, et vältida kattumisi ning luua terviklik ja sidus meetmestik;
31. tõstab seoses sellega esile Euroopa ettevõtlusvõrgustiku algatust, mida kaasrahastatakse COSME programmist ja mis pakub Euroopa VKEdele nõuandeteenuseid nii riigi- kui ka ELi piiride ülese laienemise valdkonnas, aga ka innovatsiooni hõlbustamise ja arengu valdkonnas, ligipääs rahastamisele kaasa arvatud, ning Brexitit arvestades toetab kindlalt võrgustiku jätkamist, laiendamist ja ajakohastamist praeguse COSME programmi jätkuprogrammi raames;
32. toonitab, et Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kontaktpunktide võrgul on tugev kohalik ja piirkondlik mõõde. Võrgu moodustavad suures osas regionaalarengu-, ettevõtlus- ja innovatsiooniametid, piirkondlikud kaubandus- ja tööstuskojad, klastrid ja ülikoolid, mis on sügavalt juurdunud kohalikku tegelikkusesse ja tihedas kontaktis kohalike VKEdega;
33. toonitab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on tähtis roll, et abistada oma VKEsid konkureerimisel, välisurgudele pääsemisel ja uute äripartnerite leidmisel ELis ja väljaspool;
34. rõhutab vajadust tagada COSME programmi jätkuprogrammiga, et Euroopa ettevõtlusvõrgustik jääb tihedalt seotuks kohalike ja piirkondlike ettevõtluse ökosüsteemidega ning et luuakse tihe koostöö kohalike ja piirkondlike sidusrühmade, sh kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

Ettevõtluse edendamine

35. tõstab esile praegusest COSME programmist rahastatava programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele“ kontseptsiooni ja tulemusi ning soovib sellega jätkuprogrammi raames jätkata;
36. soovib täiendada idu- ja kasvufirmade algatuses Euroopa ettevõtlusvõrgustiku teenuste osana ette nähtud kasvufirmade nõustajaid võrgustikuga, mille moodustaksid kohalike ja piirkondlike kasvufirmade edendajad, kes võiksid ühtlasi olla alus kasvufirmade piirkondadevahelisteks partnerlusteks, pakkudes sidemete loomise teenust ja tugevdades piirkondadevahelist koostööd ja piiriüleseid investeeringuid;
37. soovib tugevdada Euroopa ettevõtlusvõrgustiku nõustamisteenuste osutamist ja teabe jagamist piiriülestes riigihangetes osalemise ja äritegevuse piirile üleandmise võimaluste valdkonnas;
38. toonitab vajadust tagada järgmises, 2020. aasta järgses mitmeaastases finantsraamistikus VKEdele piisav toetus, suurendades täiendavust ja vältides kattuvusi erinevate VKEdele mõeldud rahastamisvahendite vahel, mida pakuvad Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeerimispank/Euroopa Investeerimisfond;

COSME programm muude ELi programmide kontekstis

39. juhib tähelepanu asjaolule, et praegu COSME programmile eraldatud finantsvahendid, mis moodustavad vähem kui 0,3 % ELi eelarvest, ei peegelda VKEde ja ettevõtjate märkimisväärset osa majanduskasvu ja töökohtade loomises. Komitee tunnistab siiski asjaolu, et ka teistes ELi programmides on olemas eelarvaread, millelt toetatakse VKEde juurdepääsu rahastamisele;
40. märgib, et arvestades Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide valdkondliku eesmärgi nr 3 „VKEde konkurentsivõime“ all VKEde toetamisele eraldatud märkimisväärseid eelarvevahendeid, on äärmiselt tähtis kooskõlastada COSME programmi jätkuprogramm Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega. Seepärast soovib komitee, pidades silmas nende instrumentide parema kooskõla tagamist, luua VKEde juhtrühma, kuhu oleksid hõlmatud nii komisjoni asjaomased talitused kui ka Euroopa Regioonide Komitee kohalike ja piirkondlike omavalitsuste institutsioonilise esindajana Euroopa tasandil;
41. soovib luua ühtsed kontaktpunktid, kes annaksid teavet ja võimaldaksid ligipääsu kõigile asjaomastele instrumentidele, mis on VKEdele ja ettevõtjatele kättesaadavad ELi eri fondide ja programmide raames. Komitee leiab, et seda ülesannet võiks kohapeal täita laiendatud ja ajakohastatud Euroopa ettevõtlusvõrgustik;

42. kutsub komisjoni üles hõlbustama nii juurdepääsu konkreetsete programmide finantsinstrumentidele kui ka COSME programmist või selle jätkuprogrammist antava toetuse kombineerimist teistest fondidest või programmidest saadavate vahenditega. Komitee kordab arvamuses „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“⁽⁴⁾ väljendatud muret kitsaskohtade pärast, mis tulenevad ebahühtlastest nõuetest ja vastuolulistest määratlustest ELi poliitikavaldkondades.

Brüssel, 31. jaanuar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁴⁾ Komitee arvamus „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“ (raportöör: Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), punkt 14.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi äärepoolseimate piirkondade uuendatud strateegia täieliku rakendamise poole“

(2018/C 176/05)

Raportöör: Fernando Clavijo Batlle (ES/ALDE), Kanaari saarte autonoomse piirkonna peaminister

Viitedokument: komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ja Euroopa Investeerimispannale „Tugevam uuendatud strateegiline partnerlus ELi äärepoolseimate piirkondadega“

COM(2017) 623 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tuletab meelde, et äärepoolseimad piirkonnad, mis koosnevad Kariibi meres, India ookeanis ja Atlandi ookeanis asuvast kaheksast saarest ja saarestikust ning ühest eraldatud piirkonnast Amazonase piirkonnas, hõlmavad kuus Prantsuse ülemereterritooriumi (Guajaana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion ja Saint-Martin), kaks Portugali autonoomset piirkonda (Assoorid ja Madeira) ning ühe Hispaania autonoomse piirkonna (Kanaari saared). Neil on ühised ELi toimimise lepingu artiklis 349 nimetatud konkreetsed piirangud, mille püsivus ja koosmõju piiravad nende majanduslikku ja sotsiaalset arengut;
2. tunnustab nende ökosüsteemide erakordset rikkust, nende suurt potentsiaali taastuvenergia arendamiseks ning mere- ja merendus-, keskkonna-, kosmose-, astronoomia-, vulkanoloogia-, okeanograafia- ja põllumajandusuringuteks, säästvaks turismitegevuseks, ning samuti nende rikast kultuuripärandit;
3. rõhutab, et hoolimata kõnealuste piirkondade – Euroopa kaugeimate piiride – probleemidest esineb võimalusi ettevõtluse arendamiseks sellistes sektorites nagu meremajandus, rohemajandus, valge majandus, hõbedane majandus ja ringmajandusele üleminek, millest kõigil on suur potentsiaal majanduse kasvuks ja tööhõive suurendamiseks;
4. väljendab heameelt ELi uuesti kinnitatud kohustuste üle seoses liidu äärepoolseimate piirkondadega ning tunnustab komisjoni jõupingutusi seoses äärepoolseimate piirkondade ettepanekute kaalumise ja oma ühismemorandumis „ELi toimimise lepingu artikli 349 rakendamise hoogustamine“ („Por un nuevo impulso en la implementación del artículo 349 del TFUE“). Kõnealune toetus, mis on ELi jaoks tundlikul ajal eriti oluline, kinnitab ELi institutsioonide partnerlust eesmärgiga vastata paremini äärepoolseimate piirkondade tegelikule olukorrale;
5. tuletab meelde, et äärepoolseimaid piirkondi käsitlev uus teatis on hõlmatud ELi tulevikku ja järgmise programmitöö perioodi kavandamist käsitlevate aruteludega ning et Euroopa Kohtu 2015. aasta detsembri otsusest lähtudes täpsustati lõplikult ELi toimimise lepingu artikli 349 kohaldamisala iseseisva õigusliku alusena, mis on äärepoolseimate piirkondade jaoks piisavalt asjakohane;
6. leiab, et uus teatis peab võimaldama tegeleda ELi toimimise lepingu artikli 349 süstemaatilise kohaldamise ülesandega, täites korraka kolme eesmärgi: võrdsed võimalused, konkurentsivõime ja välistegevus. Tegemist on kolme lahutamatu mõõtmega, mis peavad muutuma näitajateks kõigile äärepoolseimate piirkondade suhtes rakendatud ambitsioonikatele poliitikasuundadele, millel peavad olema vahendid nende piirkondade kodanike võrdõiguslikkuse tagamiseks;
7. avaldab kahetsust, et uues teatis ei käsitleta äärepoolseimate piirkondade jaoks põhilisi teemasid, nagu ühtekuuluvuspoliitika mõju, konkreetsed kohandused sotsiaal- ja tööhõive valdkonnas, transpordipoliitika ning äärepoolseimate piirkondade maksu- ja tollialase erikorra tulevik, mis on piirkondade arengu jaoks üliolulised;
8. väljendab heameelt selgelt subsidiaarsuse põhimõttel põhineva käsituse kasutuselevõtu üle, kuid peab kahetsusväärseks segadust seoses osalevate pädevustasanditega ja asjaolu, et praegu ei tunta nende võetavaid meetmeid;

9. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on otsustanud tugevdada oma partnerlust äärepoolseimate piirkondadega, et viimased saaksid kasutada kogu oma potentsiaali ja saaksid ELiga ühinemisest täielikult kasu, võttes pideva dialoogi kaudu arvesse nende muresid ja arvamusi. Äärepoolseimate piirkondade, nende riikide, ELi institutsioonide, Euroopa Investeeringupanga ja erasektori ettevõtjate vaheline tugevam partnerlus on väga oluline. Sellega seoses on kaks korda aastas toimuvad äärepoolseimaid piirkondi käsitlevad foorumid tõestanud oma tõhusust kõigile sidusrühmadele hääle andmisel ning nende jätkumine on seepärast väga tähtis;

10. juhib tähelepanu juba väljendatud vajadusele korraldada enne äärepoolseimate piirkondade jaoks õigusaktide ettepanekute koostamist mõju-uuringuid, et töötada välja kohandatud meetmeid. Komitee loodab, et kõnealuse uue hooga muutub selline tunnusust tõhusamaks;

11. võtab samuti teadmiseks Euroopa Parlamendi 2017. aasta juuli resolutsiooni ühtekuuluvuse ja arengu edendamise kohta Euroopa Liidu äärepoolseimates piirkondades ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 kohaldamise kohta, nagu ka kolme asjaomase liikmesriigi seisukohavõttud;

Äärepoolseimad piirkonnad Euroopa ees seisvate ülesannete esirinnas

12. kordab oma üleskutset tugevdada ELi sotsiaalset mõõdet ning loodab, et Euroopa sotsiaalõiguste sambas käsitletakse probleeme, mida kogetakse sellistes piirkondades nagu äärepoolseimad piirkonnad. Need probleemid väljenduvad ELi ühes kõrgeimas töötuse määras (eelkõige noorte hulgas), suurenevas ebavõrdsuses ning sotsiaalse tõrjutuse kõrgetes näitajates, mis annavad tunnistust raskustest, millega need piirkonnad tööhõive valdkonnas silmitsi seisavad ja mis tekitavad tõsise sotsiaalse rahulolematuse, nagu näitasid Guajaanas toimunud protestid;

13. märgib, et kriis on mõjunud äärepoolseimatele piirkondadele väga rängalt, paigutades järgmiste struktuuriomaduste poolest need ELi kõige enam mõjutatud piirkondade hulka: habras majandus, kõrged tööpuuduse määrad ja madala kvalifikatsiooniga töötajate suur osakaal;

14. avaldab kahetsust, et vaatamata sellele, et komisjon lisas oma 2012. aasta strateegiasse sotsiaalse telje, ei ole komisjon andnud sellele sisu kohandamise ettepanekute ega äärepoolseimate piirkondade eripäralt vastavate konkreetsete meetmete näol, et võimaldada neile Euroopa programmides erikohtlemist;

15. väljendab heameelt, et komisjon lubab hinnata, kas Euroopa Sotsiaalfondi raames oleks õigustatud äärepoolseimatele piirkondadele sihtotstarbeliste vahendite eraldamine. ELi toimimise lepingu artiklis 349 tunnistatud erilisus toetab ulatuslikult kõnealust eraldist. Seepärast toetab komitee Euroopa Parlamendi ja äärepoolseimate piirkondade taotlust nende hõlmamiseks Euroopa Sotsiaalfondi järgmisse õigusakti ettepanekusse;

16. väljendab heameelt äärepoolseimate piirkondade ennetava lähenemisviisi üle äärepoolseimate piirkondade tööhõive võrgustiku loomisel, mille eesmärk on ettepanekute ja projektide koostamine, mis aitavad selles valdkonnas Euroopa tegevuse puudulikkust leevendada;

17. nõustub, et hoolimata aastate jooksul tehtud edusammudest seisavad äärepoolseimad piirkonnad jätkuvalt silmitsi suurte probleemidega, mida võimendavad kliimamuutused, üleilmastumine ja maailmamajanduse tsüklilised kriisid, ning toetab komisjoni seisukohta, et eksisteerib selge vajadus suurendada jõupingutusi, et nad saaksid ELi liikmesusest täielikult kasu;

18. nõuab tungivalt, et piirkondlikul tasandil võetaks arvesse Ühendkuningriigi EList lahkumise järelmõju isikute, kaupade ja teenuste vaba liikumise raames, sest see mõjutab tuntavalt piirkondi, eelkõige äärepoolseimaid piirkondi, sest neil on Ühendkuningriigiga tihedamad suhted ja nad teevad Ühendkuningriigiga seotud territooriumidega tihedamat koostööd sellistes valdkondades nagu turism või traditsiooniline tootmine;

19. märgib, et mõned äärepoolseimad piirkonnad on kogenud ja kogevad massilist ebaseaduslikku sisserännet, eelkõige saatjata alaealiste näol, mis tekitab olulisi juhtimisprobleeme.

20. meenutab, et äärepoolseimad piirkonnad moodustavad oma piirkonnas Euroopa välispiiri, ning märgib, et nende erinev areng naaberriikidega võrreldes soodustab rändevooge;

21. tuletab meelde, et äärepoolseimatel piirkondadel on hulk omadusi, mis teevad need kliimamuutuste mõju suhtes eriti haavatavaks. Need piirkonnad on eriti kaitsetud loodusnähtuste vastu, mis on muutunud sagedamaks ja intensiivsemaks, tuues selge näitena esile Kariibi meres asuvaid äärepoolseimaid piirkondi (eriti Saint-Martini) tabanud orkaani Irma hävitavad tagajärjed;

22. väljendab heameelt komisjoni ettepanekute üle tugevdada äärepoolseimate piirkondade mõõdet keskkonna rahastamisvahendis (LIFE) ja anda hinnang Euroopa Liidu Solidaarsusfondi rakendamisele neis piirkondades ning loodab, et see sisaldab fondile juurdepääsu raskusi;

Äärepoolseimad piirkonnad: võimalus Euroopa jaoks. Uuenduslike projektide katselabor

23. kinnitab, et meremajandusel on ELis suur potentsiaal edendada majanduskasvu ja tööhõivet, eelkõige äärepoolseimates piirkondades, sest need tagavad Euroopa meremõõtme ja neil on oluline osa ookeanide rahvusvahelises majandamises;

24. väljendab heameelt selle üle, et uues teatistes tunnistatakse, et taastuenergia (eriti mereenergia) arendamine on jätkuvalt ebapiisav, ning nõuab, et nende tugevdamiseks tagataks vajalik toetus, võttes arvesse asjaolu, et äärepoolseimad piirkonnad võivad õiguspäraselt võtta juhirolli;

25. tervitab üleskutset liikmesriikidele, et nad sätestaksid oma riiklikes õigusnormides äärepoolseimate piirkondade isearasused, et julgustada taastuenergia ja energiatõhususe arendamist;

26. toetab ELi puhta energia algatust saarte jaoks ning kutsub neid äärepoolseimaid piirkondi, kelle elektrisüsteemid on täielikult eraldatud, üles võtma selles äärepoolseimate piirkondade energiavõrgustiku kaudu aktiivse rolli;

27. palub sellega seoses komisjonil teha ettepanek uue sihtotstarbelise vahendi loomiseks, mille eesmärk on hüvitada puhta energia tootmise ja salvestamisega seotud lisakulud;

28. märgib, et äärepoolseimates piirkondades on erakordne elurikkus, mis moodustab ligikaudu 80 % Euroopa elurikkusest. Samuti kuuluvad nad nende 34 koha hulka, mida peetakse Maa ökoloogilise tasakaalu jaoks ülioluliseks;

29. kiidab heaks äärepoolseimate piirkondade pühendumise ringmajandusele ning tuletab meelde, et sellele üleminekuks on tarvis olulisi investeeringuid, eriti elanikkonna teadlikkuse suurendamise, taristu ning teadus- ja uuendustegevuse jaoks;

30. väljendab heameelt teate üle teha ettepanek lisada programmi LIFE 2018–2020 peatükk, milles käsitletakse jäätmekäitlust äärepoolseimates piirkondades, ning toetuse üle, mida antakse, et neist piirkondadest saaksid katselaborid ringmajanduse katseprojektide jaoks, nagu ka kavatsuse üle kehtestada sätted jäätmete naaberriikidesse veo hõlbustamiseks nende seal käitlemiseks;

31. tuletab komisjonile meelde vajadust kohandada järgmisel programmitöö perioodil programmi LIFE+ kehtivaid valikukriteeriume äärepoolseimate piirkondade tegeliku olukorraga;

32. võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse anda elurikkuse säilitamiseks, ökosüsteemiteenuste säästvaks kasutamiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks abi kõigile äärepoolseimatele piirkondadele mõeldud tulevase eriprogrammiga. Komitee soovib lubada projektide rahastamist kõigis äärepoolseimates piirkondades ja seda, et komisjon juhiks neid otse piirkondadega koostöös;

Võrdsete võimaluste toetamine: Euroopa solidaarsus ja kohandatud vahendid

33. leiab, et äärepoolseimate piirkondade tehtavad majanduslikud ja sotsiaalsed kohandused peavad saama jätkuvalt Euroopa Liidu rahalist toetust. See tuleb sisse kirjutada uude, 2020. aasta järgesse Euroopa strateegiasse;

34. tuletab meelde, et Euroopa territoriaalse koostöö rühmitus võib olla sobiv vahend, millega anda hoogu koostöövõimalustele ja -tegevusele kõrvalisemates piirkondades, nagu äärepoolseimad piirkonnad;

35. toetab algatust teha äärepoolseimate piirkondade jaoks Euroopa Strateegiliste Investeeringute fondi kasutamine lihtsamaks ühtse juurdepääsupunkti kaudu Euroopa Investeeringuspanga Euroopa investeerimisnõustamise keskuses;

36. palub komisjonil olla äärepoolseimate piirkondade riigiabi kavandamisel sidus ja palub komisjonil võtta äärepoolseimate piirkondade eripära arvesse kõigis suunistes, pidades hoolikalt silmas teisi Euroopa poliitikavaldkondi;

37. leiab, et äärepoolseimate piirkondade mitmekesisel kultuuripärandil ning kultuuri- ja loomemajandusel võib olla märkimisväärne tööhõives väljenduv majandusmõju ja et nende arengupotentsiaal on suur, kuid neid mõjutavad ääremaisusest tulenevad lisakulud, mis piiravad teoste ja kunstnike liikumist. Komitee palub komisjonilt, et järgmine kultuuriprogramm sisaldaks Euroopa tasandil toimivat liikuvuse mõõdet koos erimeetmetega äärepoolseimate piirkondade jaoks;

38. hindab seda, et äärepoolseimad piirkonnad saavad haridus- ja koolitusprogrammides kasutada maksimaalseid liikuvuseks mõeldud toetussummasid, ja peab asjakohaseks nende säilitamist ka edaspidi. Komitee avaldab lisaks heameelt võimaluse üle laiendada neid kolmandatele riikidele;

39. peab edusammuks sellise töövahendi loomist, mis jälgib äärepoolseimate piirkondade edusamme järkjärgulisel ühtse turuga lõimumisel, ning samuti teadet, et uutes COSME programmi strateegiates võetakse ettevõtete rahvusvahelistumise toetamiseks arvesse äärepoolseimate piirkondade ettevõtjate erivajadusi;

Suurema majanduskasvu toetamine: konkurentsivõime poliitika piirkondlike projektide teenistuses

40. rõhutab, et põllumajandus on äärepoolseimates piirkondades majanduse, keskkonna, maaplaneerimise ja tööhõive seisukohast elulise tähtsusega sektor, mida tunnistab ka EL, kehtestades POSEI programmi kaudu erikorra ja nähes ette konkreetsed erandid ÜPPst, ning toetab nende säilitamist;

41. leiab, et Euroopa ja rahvusvahelise põllumajandusturu järjest suurem liberaliseerimine toodete osas, mida toodetakse ka äärepoolseimates piirkondades, õõnestab järk-järgult nende konkurentsivõimet. Komitee peab vajalikuks näha ette POSEI toetuste suurendamise lisaks muudele struktuurilistele põhjustele ka selleks, et tegeleda nende erakorraliste olukordadega;

42. tuletab komisjonile meelde, et kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitavatesse kaubanduslepingutesse tuleb lisada eraldi peatükk kõigi äärepoolseimate piirkondade erihuvide kohta kooskõlas 13. märtsi 2013. aasta määrusega nr 228/2013, ning juhib tähelepanu vajadusele lisada nimetatud lepingutesse järjekindlalt väljajätmisklauslid tundlike toodete kohta;

43. peab Ladina-Ameerika riikidega banaanide importimise kohta allkirjastatud kahepoolsete lepingute raames vajalikuks pikendada stabiilsusmehhanismi 2020. aastast edasi, muuta selle toimimine automaatseks ning hinnata selle meetme kohaldamist ka teistele lepingutele ja toodetele;

44. avaldab heameelt komisjoni ettepaneku üle uurida võimalusi riigiabi lubamiseks äärepoolseimates piirkondades uute laevade ehitamiseks, pidades kinni ressursside jätkusuutlikkuse põhimõttest, ning peab oluliseks toetusmeetmete võtmist, et võimaldada äärepoolseimate piirkondade traditsioonilise ja käsitööstusliku kalapüügi laevade rahastamist kooskõlas Euroopa Parlamendi 27. aprilli 2017. aasta resolutsiooniga;

45. meenutab, et kalandus- ja vesiviljelussektoril on äärepoolseimates piirkondades suur majanduskasvu ja tööhõive edendamise potentsiaal, mida piisavalt ei toetata, ning et kogukonnalähedane haldamine avaldab kõnealuses sektoris otsest positiivset mõju varude jätkusuutlikkusele;

46. avaldab heameelt komisjoni otsuse üle kaaluda uute programmide raames konkreetseid meetmeid, eelkõige äärepoolseimate piirkondade hüvituskorda, ning juhib tähelepanu piirkondade palvele taastada äärepoolseimates piirkondades kalanduse ja vesiviljeluse toetamiseks mõeldud lisakulude hüvitamise sõltumatu programm, mida toetaksid eeskirjad, eelarve ja konkreetne juhtimine;

47. peab kahetsusväärseks, et uues teatise ei käsitleta ühtekuuluvuspoliitikat, mis tunnistatakse siiski peamiseks majanduskasvu ja töökohtade loomise eestvedajaks. Komitee loodab, et komisjon võtab teatise uuendamisel äärepoolseid piirkondi nõuetekohaselt arvesse;

48. kordab, et ta toetab ühtekuuluvuspoliitika jätkumist pärast 2020. aastat ning et see oleks tugevdatud, lihtsam ja selles keskendutaks poliitika põhieesmärgile tagada tasakaal ja võrdsed võimalused ELi kogu territooriumil. Selleks tuleb ühtekuuluvuspoliitikas säilitada äärepoolseimate piirkondade erikord;

49. peab kahetsusväärseks, et äärepoolseimate piirkondade jaoks väga olulist Euroopa Regionaalarengu Fondi spetsiaalset lisaeraldist ei ole teatise piisavalt käsitletud, ning toetab selle säilitamist ja tugevdamist, sest selle eesmärk on leevendada äärepoolseimate piirkondade ebasoodsaid püsitingimusi, mis piiravad nende konkurentsivõimet ja arengut;

50. meenutab oma seisukohta, et finantsinstrumendid ei saa toetusi asendada, sest toetused on hädavajalikud, et äärepoolseimad piirkonnad Euroopa Liidus läheneksid. Igal juhul ei tohi nimetatud instrumendid olla kohustuslikud, vaid peaksid olema pelgalt üks võimalus;
51. taunib asjaolu, et teatistes ei esitata tuleviku jaoks veenvaid lahendusi ega ettepanekuid probleemidele, millega äärepoolseimad piirkonnad Euroopa territoriaalse koostöö programmides silmitsi seisavad, ning peab seetõttu vajalikuks lähenemisviisi täielikku ümberkujundamist;
52. kordab, et aruka spetsialiseerumise strateegiad on kasulikud ja avaldab heameelt selle üle, et hiljuti loodi äärepoolseimate piirkondade vahel nimetatud strateegiate võrgustik;
53. toetab komisjoni kavatsust muuta äärepoolseimad piirkonnad katselavadeks, tehnoloogiasirde platvormideks ja uuenduslike lahenduste proovimise kohtadeks oma tiiptaseme valdkondades;
54. toetab komisjoni algatust programmi „Horisont 2020“ raames äärepoolseimate piirkondade jaoks ja märgib, et jälgib hoolikalt piirkondade kohta nimetatud algatusest tulenevate täpsustuste tegemist ELi 2020. aasta järgses teadusprogrammis;
55. juhib tähelepanu juurdepääsetavuse (transport, energia ja telekommunikatsioon) strateegilisele tähtsusele äärepoolseimate piirkondade jaoks. See on oluline nimetatud Euroopa kontinendist kaugel asuvate ja eraldatud piirkondade endogeenseks arenguks ja nende kodanike võrdse kohtlemise tagamiseks;
56. avaldab heameelt algatuse üle korraldada uuring äärepoolseimate piirkondade ühenduvusvajaduste kindlaksmääramiseks ja paremaks kvantifitseerimiseks. Selles tuleks võtta arvesse kõiki selleks otstarbeks mõeldud õiguslikke ja rahalisi vahendeid;
57. toonitab keeruliste geograafiliste ja demograafiliste tingimustega ELi piirkondade, nt äärepoolseimate piirkondade olulisust ja nende erivajadusi. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles pöörama eritähelepanu ELi liikuvuspoliitika ja -programmide mõjule neis piirkondades ning avaldama sel teemal roheline raamatu⁽¹⁾;
58. tuletab meelde, et lennujaamad ja sadamad on ainsad äärepoolseimatesse piirkondadesse sisenemise ja nendest väljumise võimalused ja et neil on oluline sotsiaalne funktsioon. Komitee tunneb heameelt võimaluse üle põhjendatud juhtudel neisse investeerimist rahastada ja võimaluse üle neile tegevusabi anda;
59. kutsub komisjoni üles üleeuroopalise transpordivõrgu prioriteetide ülevaatamise käigus uurima seda, kuidas oleks võimalik äärepoolseimate piirkondade erivajadused kindlaks teha ja neid hõlmata, seda eelkõige meremagistraalide osas. See võimaldaks luua projekte, mis parandavad äärepoolseimate piirkondade ja vastavate liikmesriikide või äärepoolseimate piirkondade ja nende geograafilises piirkonnas asuvate naabrite vahelisi ühendusi;

Äärepoolseimate piirkondade atraktiivsuse suurendamine ning nende piirkondliku ja rahvusvahelise nähtavuse parandamine

60. märgib, et äärepoolseimate piirkondade atraktiivsemaks muutmiseks ja selleks, et suurendada nende võimekust ennast vastavas piirkonnas nähtavamaks muuta, tuleb lisada nende asukoha geograafiline mõõde Euroopa Liidu poliitikameetmesse, luues nõnda kooskõla äärepoolseimate piirkondade sise- ja välismõõdme vahel;
61. tunnistab, et äärepoolseimatest piirkondadest võib saada oma naabruskonna majandusmootor ja tõhus ELi mõju vahendaja maailmas, eelkõige arengupoliitika valdkonnas, sest neil on vaieldamatult potentsiaali, mida ei ole piisavalt kasutatud;
62. jälgib hoolikalt väljapakutud ideed uurida võimalusi uute ELi investeeringute suunamiseks esmatähtsatesse ja ulatuslikesse projektidesse äärepoolseimate piirkondade geograafilises ümbruses ning uurida võimalust luua äärepoolseimate piirkondade ja nende naaberriikide ühisprojekte;
63. peab kahetsusväärseks, et puudub komisjoni algatatud sihiteadlik ja sidus strateegiline raamistik, mis toetaks nimetatud piirkondades majanduse rahvusvahelistumist;
64. tunneb heameelt selle üle, et tunnistatakse, et territoriaalse mõju hindamiste elluviimine on oluline, et koostada uusi seadusandlikke ettepanekuid ja rahvusvahelisi kaubanduslepinguid ning et nende üle arutleda. Komitee leiab, et äärepoolseimate piirkondade ametiasutused ja eksperdid peavad süstemaatiliselt osalema Euroopa algatuste võimaliku territoriaalse mõju hindamises;

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Liikuvus geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid pakkuvates piirkondades“ (CdR 1691/2014).

65. hoiatab, et Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Arengufondi vahel koostoime loomine on keeruline, ning on nõus, et on asjakohane muuta võimalikuks tõelise lisaväärtusega struktureerivate koostööprojektide loomine;

Järeldused

66. leiab, et äärepoolseimate piirkondade paremini arvesse võtmine Euroopa poliitikas ja algatustes on jätkuvalt ülesanne, mida tuleb kohandada Euroopa ülesehitusega seonduvate probleemidega;

67. märgib, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 süstemaatiline ja terviklik kohaldamine alates otsustusprotsessi esimestest etappidest on esmatähtis, et saavutada äärepoolseimate piirkondade tegeliku olukorraga kohandatud rakendamine;

68. jälgib tähelepanelikult uue teatise rakendamist ja selles esitatud tulevikku käsitlevate ettepanekute täpsustamist.

Brüssel, 31. jaanuar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Erasmus kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele“

(2018/C 176/06)

Raportöör: François DECOSTER (FR/ALDE) Nord-Pas-de-Calais' piirkonnavalikogude liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus ja taust

1. osaleb täiel määral arutelus, mille Euroopa Komisjoni algatas Euroopa tulevikku käsitleva valge raamatu „Mõttestarendusi ja tulevikustsenaariume EL 27 jaoks aastaks 2025“ avaldamisega, ning võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri septembris 2017 Euroopa Liidu olukorda käsitleva arutelu käigus esitatud ettepanekud;
2. juhib tähelepanu sellele, et ELi institutsioone peetakse endiselt kaugeteks ja tehnokraatlikeks ning et Euroopa kodanikud ei taju alati, millist kasu toovad ELi olulised otsused nende igapäevaelu;
3. viitab sellele, et Euroopa tasandil usaldavad kodanikud üldiselt märkimisväärselt enam kohalikul tasandil valitud esindajaid kui enamikku riigi tasandi poliitikuid;
4. märgib, et praeguste geopoliitiliste kriiside, suurenenud terroriohu ja Brexiti üle peetavate läbirääkimiste kontekstis on Euroopa kodanikud arvamusel, et järjest asjakohasem on võtta just Euroopa tasandil avalikke meetmeid selleks, et leida lahendus meie ees seisvatele ühistele probleemidele;
5. rõhutab, et peamine väljakutse on edendada mitte ainult tehnilisi teadmisi ELi ja selle institutsioonide kohta, vaid ka koostööd ja Euroopa integratsiooni üle peetavat mõttevahetust toetavat avatud lähenemist, mis põhineb demokraatia, õigusrõõmu ja inimõiguste austamise väärtustel ja solidaarsuse põhimõtetel; see Euroopa mentaliteet on peamine Euroopa integratsiooni toimimise vahend, mis aitab säilitada rahu ja ehitada üles kestlik ja õiglane tulevik kõigi jaoks;
6. nendib, et Euroopa poliitika tõeline musternäidis, 2017. aastal oma 30. aastapäeva tähistav programm „Erasmus+“, on olnud edukas. See on andnud enam kui 5 miljonile kodanikule võimaluse viibida teatud perioodi välismaal, seejuures on programmi sihtrühmi täiendatud ja laiendatud. Sellesse on kaasatud üliõpilased, aga ka kooliõpilased, gümnasistid, praktikandid, koolitajad ja õpetajad, noored ülikoolilõpetajad, töötotsijad, vabatahtlikud, ühenduste ja spordi valdkonna esindajad;
7. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Parlamendi algatusel lükati käima Erasmuse programm praktikantidele;
8. tunnistab, et tehnoloogia areng ja elustiil muutuvad üha kiiremaks ning et avaliku sektori pakutavates lahendustes tuleb arvestada selle arengu inimlikku mõõdet;
9. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ees seisavad väljakutsed (majandus- ja finantskriis, kliimamuutused, demograafilised muutused, keskkonnavalitsused probleemid jne), mis nõuavad integreeritud meetmeid ja strateegiat;
10. rõhutab, et mitmetasandiline valitsemine, kohalik omavalitsus ja detsentraliseerimise reformid tugevdavad kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli ELi poliitika rakendamisel ning et ülimalt oluline on neid toetada sellekohase oskusteabe ja suutlikkuse arendamisel;
11. rõhutab, et kõigil integreeritud arengupoliitika rakendamises osalevatel isikutel peab olema võimalus omandada üldisi ja valdkonnaüleseid oskusi ja teadmisi, mis on vajalikud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste arengu edendamiseks;
12. märgib, et vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele on paljudes liikmesriikides kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused otseselt vastutavad avalike teenuste väljaarendamise ja osutamise eest. Nad püüavad samuti tagada, et need teenused oleksid tulemuslikud ja tõhusad, kasutades seejuures Euroopa avaliku poliitika pakutavaid võimalusi;

Praeguste ja tulevaste väljakutsetega toimetulekuks peab EL välja töötama uued innovaatilised vahendid

13. peab kahetsusväärseks, et ajal, mil ELis on toimumas suured muutused, ei võimalda mitmeaastase finantsraamistiku piirangud ELil alati piisavalt reageerida, et tulla tõhusalt toime uute kriiside või uute väljakutsetega;
14. kutsub Euroopa Parlamenti, nõukogu ja Euroopa Komisjoni üles esitama ettepanekuid meetmeteks, mis võimaldaksid viia mitmeaastase finantsraamistiku paremini kooskõlla meie aja suurte väljakutsetega, et reageerida uutele probleemidele nii kiiresti kui võimalik;
15. rõhutab, et piiriülesed ja piirkondadevahelised vahetused võimaldavad tugevdada seoseid innovatsiooni, majanduskasvu ja tööhõive edendamisele suunatud erinevate ELi, riiklike ja piirkondlike programmide ning vahendite vahel;
16. tunnistab, et ELi reageerimist piiravad hetkel eeskirjad, mida ei ole võimalik kohandada üldistele arengutele ja konkreetsetele olukordadele, ning seepärast tegi Euroopa Komisjon eelkõige Euroopa tulevikku käsitleva valge raamatu avaldamisega ettepaneku töötada välja uued Euroopa strateegiad, poliitikasuunad ja meetmed;
17. kutsub Euroopa Komisjoni üles võtma tulevase mitmeaastase raamistiku ettevalmistamisel rohkem arvesse inimkapitali, et vastata paremini kodanike vajadustele ja käesoleva sajandi uutele väljakutsetele;
18. palub ka Euroopa Liidu Nõukogu järgmistel eesistujariikidel arvestada oma programmi koostamisel paremini inimkapitaliga;

Kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajate olukord selles kontekstis

19. on seisukohal, et 91 000 kohalikku ja piirkondlikku omavalitsust ja seega sajad tuhanded ELi kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajad kujutavad endast kodanike ja Euroopa vahelist olulist ühenduslüli ning et nende teadmiste ja oskuste edendamine Euroopa poliitika valdkonnas ning nende kontaktide arendamine teistes liikmesriikides (programmiriikides) ja EL-välistes programmiriikides ⁽¹⁾ valitud esindajatega on kesksel kohal inimkapitali arendamise ja Euroopa integratsiooni eesmärkide elluviimisel;
20. märgib, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele ei ole enne valimisi alati pakutud kõiki koolitusi, mis on vajalikud nende ametiülesannete täitmiseks ning et ametikohustuste tulemusliku täitmise toetamiseks on kasulik pakkuda kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele kutsealast täiendõpet; rõhutab, et see koolitus ei hõlma vaid asjakohaseid tehnilisi teadmisi, vaid peaks võimaldama koolituse saajatel ka mõista Euroopa integratsiooni põhjuseid ja selle olemust, et näidata oma valijatele, miks ja kuidas Euroopa projekt saab neile kasulik olla;
21. on seisukohal, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajate otsused on tihedalt seotud Euroopa õigusaktidega:
 - a. seadusandlike volitustega piirkondade osalemisel Euroopa otsustusprotsessis nõukogu töörühmades ja piirkondlikule osalemisele avatud ministrite nõukogu istungitel osalemise vormis;
 - b. Euroopa otsustusprotsessis osalemisel konsulteerimisetapil, reageerides erinevatele Euroopa Komisjoni avalikele konsultatsioonidele;
 - c. aruannete koostamisel Euroopa Regioonide Komitees aluslepingutes ette nähtud pädevusvaldkondades;
 - d. ELi direktiivide ja määruste kohaldamisel väga erinevates valdkondades (veemajandus, prügimajandus, liikuvus, energeetika jne);
 - e. Euroopa fondidest vahendite taotlemisel (ERF, ESF jne);
 - f. riigiabi andmise kavandamisel;
 - g. koostöös eri liikmesriikide kohalike omavalitsustega;

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/part-a/who-can-participate/eligible-countries_et.

Kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele suunatud Erasmuse programmi loomine

22. on seisukohal, et ettevalmistavate meetmete hindamisest saadud õppetunnid, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste programmi kasutamine ja kolleegidega teabe vahetamise programmid kujutavad endast teabeallikat, mida tuleks paremini ära kasutada õppimise ja kogemuste vahetamise parandamiseks;
23. soovib edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel heade tavade vahetamist, kasutades selleks eelkõige Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, programmi „Horisont 2020“ ja ühtekuuluvuspoliitikat ning nende vahendite kombinatsiooni; sellega rõhutatakse, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele mõeldud Erasmuse programmi võiks kasutada selleks, et toetada majanduslikult vähemarenenud piirkondi nende haldussuutlikkuse suurendamisel;
24. palub Euroopa Komisjonil kaaluda vajadust teavitada, toetada ja koolitada ELi kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajaid selles, kuidas kasutada tõhusalt ELi fonde ja teha ELi tasandil piirkondadevahelist koostööd;
25. kutsub komisjoni üles tutvuma selliste uute algatustega või võtta neid arvesse, mis sünnivad kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ühenduste ettepanekul eesmärgiga tõhustada ELi praegusi poliitikameetmeid või käivitada Euroopa tasandil uusi algatusi;
26. on seisukohal, et Euroopa Liidu institutsioonid on osaliselt vastutavad selle eest, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajad omaksid paremaid alusteadmisi Euroopa integratsiooni olemusest ja Euroopa poliitikast, ning et pidades eelkõige silmas tulevase Euroopa Parlamendi valimisi, ei saa Euroopa organid ignoreerida kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajate asjaomast üleskutset;
27. kordab oma toetust 2009. aastal avaldatud mitmetasandilise valitsemise valges raamatus väljendatud kavatsusele luua Erasmuse programm kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele, oma soovi teha koostööd Euroopa Parlamendi, nõukogu ja Euroopa Komisjoniga programmi kontseptsiooni ja tegevussuundade välja töötamisel, samuti toetust kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele suunatud koolitus- ning kogemuste ja heade tavade vahetamise programmide loomisele;
28. tuletab meelde, et 2012/2013. aastal viidi läbi katseprojekt, mis osutus väga edukaks ja kus 100 kohale esitati 1 000 taotlust;
29. on seisukohal, et kõnealune katseprojekt võib olla aluseks sellise programmi koostamisele, milles pannakse suurt rõhku koolitustele, et suurendada teadlikkust Euroopa institutsioonidest ja Euroopa Liidu toimimisest, tuues praktilisi näiteid ja vahetades kogemusi teiste kohalikul tasandil valitud esindajatega ning võib seega aidata konkreetsetel kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel vahetult kogeda Euroopa koostöö olemust, et jagada seda kogemust oma kodanikega. Samuti tuleks välja töötada veebipõhised koolitusvahendid, et valmistada paremini ette asjaomase programmi raames kavandatud liikuvust;
30. tõstab esile liikuvuse aspekti, mis tuleb ilmingimata säilitada, kuna eri uurimused on tõestanud, et vastastikuse õppe alusel toimuv teadmiste edastamine on väga tõhus. Need kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajate vahelised mitmepoolsed vahetused kujutavad endast tõelist Euroopa lisaväärtust kahepoolse koostööga võrreldes;
31. on seisukohal, et asjaomases koolitusprogrammis võiks samuti, kuid mitte ainult kasutada Euroopa ülikoolide ja kõrgkoolide (*grandes écoles*) võrgustikku, et tagada koolitus kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele. Sama puudutab ajaloolisi paiku, mis on kaasa aidanud Euroopa kultuuri ja vaimu loomisele;
32. loodab, et sellise koolituse lõppedes võivad kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajad teha koostööd eri liikmesriikide valitud esindajatega järgmistes küsimustes:
- heade tavade vahetamine,
 - Euroopa vahendeid puudutavate teadmiste süvendamine,
 - konstruktiivsete inimestevaheliste suhete loomine,
 - uute kohaliku ja piirkondliku tasandi algatuste käivitamine;
 - tõhusam teavitamine teistest riikidest pärit inimestega tehtava koostöö eelistest, seega Euroopa vaimu levitamine;

33. on seisukohal, et kõnealune vahend aitaks lisaks ka tugevdada kohaliku ja piirkondliku tasandi juhtide pühendumust Euroopale ning edendada Euroopa teadlikkuse teket kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seas;
34. on seisukohal, et asjaomaseid meetmeid tuleks katseprojektidest saadud õppetundidele tuginedes testida ja muuta aastatel 2018, 2019 ja 2020, et need oleks võimalik seejärel lisada Euroopa Komisjoni uude programmi, kasutades vajaduse korral teistsugust õiguslikku alust, kui see peaks osutama vajalikuks kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele või kohalikele ja piirkondlikele osalejatele suunatud Erasmuse programmi loomiseks;
35. rõhutab, et programmi koostamisel tuleb tagada, et selles saaksid osaleda nii täiskohaga poliitikud kui ka hobipoliitikud ja samuti tehnilisemat laadi juhtivatel ametikohtadel töötavad isikud ning tuleb hoolitseda soolise ja piirkondliku tasakaalu saavutamise eest, tagades suurusest ja rahvaarvust olenemata kõigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajate osalemise;
36. kutsub 2012. aasta katseprojekti õppetunde arvestades Euroopa Komisjoni üles pakkuma välja ühe või mitu suure võimendava mõjuga eksperimentaalset lähenemisviisi, et parandada uut programmi ja rikastada ühtlasi kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajate teadmisi ja kogemusi Euroopa Liidu ja selle poliitika teemadel;
37. on seisukohal, et kulud tuleks jagada Euroopa Liidu, osalevate kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja vajadusel koolitusasutuste eelarvete vahel, kellest viimatinimetatuid toetatakse mõnes liikmesriigis riigieelarvest;
38. kutsub liikmesriike üles toetama kõnealust algatust, mis toob kasu kodanikele, laiendades iseäranis nende teadmisi poliitikast, igapäevaelust teiste liikmesriikide kohalikes omavalitsustes, ELi fondidest ja nende praktilisest rakendamisest ning edendades samas stabiilsust ja vastastikust usaldust liikmesriikide vahel;
39. teeb Euroopa Parlamendile ettepaneku toetada, nagu ka 2012. aastal, kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele suunatud Erasmuse programmi, kasutades selleks eri meetmeid (aruanded, konverentsid jne) ning tehes eelkõige ettepaneku lisada katseprojekt 2018. aasta eelarvemenetlusse, et selle saaks ellu viia 2019. aastal;
40. rõhutab, et Erasmuse programmi kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajatele saab luua üksnes uute rahaliste vahendite eraldamise teel, ilma et see mõjutaks kuidagi programmi „Erasmus+“ eelarvet;
41. kavatab asjaomase programmi rakendamisel täiel määral osaleda, andes panuse valitud esindajatest kandidaatide toimikute läbitöötamise, levitades osalemiskutset, korraldades Euroopa piirkondade ja linnade nädala raames teabeürituse ning aidates kaasa ühe või mitme veebipõhise õppemooduli loomisele;
42. nõuab, et viivitamatult loodaks töörühm, mis koosneks Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Regioonide Komitee esindajatest ning mis tegeleks programmi koostamise ja ettevalmistamisega.

Brüssel, 31. jaanuar 2018

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa regioonide Komitee arvamus teemal „Konflikte tekitada võivate liikidega kooseksisteerimise edendamine ELi loodusdirektiivide raamistikus“

(2018/C 176/07)

Raportöör: Csaba Borboly (RO/EPP), Harghita maakonna volikogu esimees

Viitedokument: omaalgatuslik arvamus

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. juhib tähelepanu asjaolule, et bioloogiline mitmekesisus, Natura 2000 võrgustik ja liikide kaitse on Euroopas ühist huvi pakkuv küsimus, mis puudutab kõiki liikmesriike, piirkondi ja kohalikke omavalitsusi, ning peab seepärast väga oluliseks jätkata ja arendada edasi kehtivat praktikat, mille kohaselt rakendavad liikmesriigid, piirkonnad ning kohalikud omavalitsused koordineeritud meetmeid, et saavutada eesmärgid ja luua ühist kasu vastavalt solidaarsuse ja subsidiaarsuse põhimõttele;
2. kinnitab seisukohta, mille ta esitas ühes oma varasemas arvamuses loodusdirektiivide toimivuskontrolli raames ning mis ühtib ka Euroopa Parlamendi seisukohaga, et puudub vajadus loodusdirektiivide muutmiseks, vaid pigem tuleb asetada rõhk nende nõuetekohasele rakendamisele ELi eri piirkondades ja liikmesriikides vastavalt teaduse ja tehnika viimastele edusammudele ning kasutada seejuures ära direktiivides sisalduvat pandlikkust konkreetsete kohalike murekümistega tegelemisel, mis võivad tekitada konflikte teatud liikide ja inimtegevuse vahel. Seepärast võtab komitee endale kohustuse panustada loodust, rahvast ja majandust käsitlevasse tegevuskavasse, kindlustades samuti asjakohased jõupingutused, et edendada konflikte tekitada võivate liikidega kooseksisteerimist asjaomastes meetmetes ka Euroopa, riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil;
3. rõhutab direktiivide kesket tähtsust, kuna Natura 2000 võrgustik ja keskkonnakaitsepoliitika tõhus koordineerimine on aidanud suuresti kaasa bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide kooskõlastamisele liikmesriikide vahel, näidates selgelt Euroopa Liidu lisaväärtust;
4. tuletab meelde, et liikmesriigid on kohustatud leidma oma territooriumil ning direktiivide raames ja kooskõlas nende vaimuga asjakohased lahendused, arvestades eri piirkondades üksikute liikide ja konkreetsete probleemide puhul konkreetset olukorda ning kaasates protsessi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja ka kõik teised sidusrühmad;
5. märgib, et paljud inimeste ja konflikte tekitada võivate liikide kooseksisteerimisega seotud probleemid võivad olla tingitud survest, mida inimtegevus avaldab paljude liikide looduslikele elupaikadele, samuti inimeste sageli sobimatust käitumisest loomade suhtes, alates sekkuvast tegevusest kaitsealadel ja loomade toiduga peibutamistest jahipidamise või turismi eemärgil kuni ebakohase jäätmekäitluseni, mis meelkitab näiteks suurkiskjaid inimasustustesse. Komitee rõhutab seepärast vajadust valida bioloogilise mitmekesisuse suhtes terviklik lähenemisviis ning leida spetsiifilistele probleemidele lahendused kohalikus kontekstis, mis omakorda nõuab tihedat koostööd eri valitsustasandite ja kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel;
6. loodab, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku väljatöötamisel eraldatakse piisavalt vahendeid, et tagada kaitse, ennetuse (sh ka teadlikkuse suurendamise ja keskkonnahariduse), kompensatsioonimeetmete, teadusuuringute ja muude spetsiifiliste arengut edendavate algatuste rahastamine erinevates tegevusvaldkondades ja asjaomaste ELi fondide raames;
7. kordab, et bioloogilise mitmekesisuse parandamine on Euroopa Liidu kõigi kohalike ja piirkondlike tasandite huvides ning et seepärast on koordineeritud meetmed vajalikud ka edaspidi;
8. juhib tähelepanu bioloogilise mitmekesisuse kvantitatiivsele ja kvalitatiivsele paranemisele paljudes piirkondades ning asjaolule, et sellega kasvab ka inimühiskonnaga toimuva vastastikmõju tõenäosus. Mõnede konflikte tekitada võivate liikide puhul võivad nende kokkupuudetega kaasneva olulised riskid inimestele ja majandustegevusele, kui kohalikud kogukonnad ei ole selleks asjakohaselt valmistunud või puuduvad sobivad, reaalsed, proportsionaalsed ja kohalikul kohandatud lahendused, mis aitaksid neil nende probleemidega tegeleda;

Tõhusama rakendamise poole

9. arvestades tõika, et konflikte tekitada võivate liikidena on määratletud need, mis oma bioloogiliste ja käitumistunnuste tõttu konkureerivad mitmesuguste inimtegevustega ressursside ja ruumi ühisel kasutamisel, kutsuvad üles kehtestama uusi, teaduslikult põhjendatud meetmeid, mis võivad hõlmata direktiivide rakendamiseks sobiva meetodika kavandamist ja mitmesuguste muude meetmete rakendamist;

10. on seisukohal, et bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks ja direktiivide rakendamiseks on hädavajalik eraldada rahastamisvahendeid valdkonnaülesteks, ulatuslikeks teadusuuringuteks, kus sotsiaalteadustel võib olla tähtis roll sellele valdkonnale omaste loodusteaduste kõrval;

11. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud kogukonnad on keskkonna- ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse küsimustes esirinnas kolmes olulisel aspektis: esiteks kui liikmesriikide ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest tehtavate investeeringute põhialgatajad ning teiseks kui avaliku sektori reguleerivad asutused või organid, kes vastutavad põllumajandussektoris lubade väljastamise eest ning territoriaalse ja linnaplaneerimise eest ning kellel on seega märkimisväärne mõju maakasutusele ja seeläbi keskkonnakaalutluste prioriseerimise tagamisele. Kolmandaks on kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kohalikele elanikele kõige lähemal ning täidavad olulist ülesannet, pakkudes inimestele teavet, stiimuleid ja toetust seoses elupaikade ja konflikte tekitada võivate liikide kaitsega;

12. innustab Euroopa Komisjoni jätkama ja tõhustama jõupingutusi, mis puudutavad teadmussiiret konflikte tekitada võivate liikidega kooseksisteerimise lahenduste toetamiseks kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning, kus võimalik, muutma potentsiaalsed probleemid eelisteks. See peaks sisaldama Natura 2000 võrgustiku alade ja kaitsealaste liikide jaoks kõige sobivamate juhtimislahenduste parimate tavade edendamist. Valitsusvälistel organisatsioonidel ja teistel asjaomastel sidusrühmadel on praktilised teadmised asjaomastest projektidest, mida nad rakendavad kogu Euroopas, mistõttu tuleks neid käsitleda tugevate partneritena teadmussiirde vallas;

13. tunneb muret selle pärast, et mitmes liikmesriigis on tekkinud kohaliku kogukonna vastuseis konflikte tekitada võivate liikide taasilmumisele, esinemisele ja populatsioonide kasvule. Ebasobivad konfliktilahendused, nagu ka ebaõnnestunud kavandatud, korrapäratud või halvasti selgitatud juhtimislahendused viivad keskkonnapoliitika tagasilükkamiseni, millega kaasneb – iseäranis teatud piirkondades, kus leidub suurkiskjaid – ebaseadusliku küttemise, lõksude seadmise ja mürgitamise järsk kasv. See on täielikult taunitav suundumus, mida ei saa ümber pöörata lihtsalt keeldude või karistuste kehtestamisega;

14. märgib, et mitmes liikmesriigis leidub suurepäraseid kohalikke ja piirkondlikke tavasid konflikte tekitada võivate liikide, sealhulgas suurkiskjatega kooseksisteerimise kohta. Komitee usub, et just sel põhjusel on tähtis rõhutada vajadust edendada kohalikke ja piirkondlikke projekte nende näidete alusel. Komitee viitab sellele, et lisaks kohalikele, piirkondlikele või riiklikele avaliku või erasektori algatustele võivad ka programmi LIFE projektid pakkuda häid tavasid, kui neid toetatakse ja nendega jätkatakse pärast asjaomase projekti lõppemist;

15. avaldab lootust, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamisel pööratakse programmi „Horisont 2020“ jätkamisel ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele järgnevas mehhanismis asjakohast tähelepanu meetmetele, mis on seotud kaitsealaste liikide, meie ühise Euroopa pärandi ja iseäranis suurkiskjaid ja konflikte tekitada võivaid liike puudutavate investeeringute ja algatustega, mis on tõhusad, tulemuslikud ning peavad silmas kogukonna huve;

16. kinnitab komisjonile oma ühest toetust biogeograafiliste piirkondade platvormide loomisele tulevikus ja rõhutab, et nende nõuetekohaseks toimimiseks on hädavajalik kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahetu osalemine;

Teadus- ja arendustegevus: uued algatused

17. rõhutab, et teadusuuringute valimisel tuleb asetada eriline rõhk teadus- ja arendustegevusele, mis aitab saavutada bioloogilise mitmekesisuse, majanduslike ja sotsiaalseid eesmärke, samuti looduslike liikide majandamise eesmärke ja mida on võimalik konkreetselt ja kiiresti ellu viia;

18. peab vajalikuks, et kohaliku ja piirkondliku tasandi teadus- ja arendustöös välditaks erinevuste tekkimist, sh alaeesindatust, teadustegevuse rahastamisele juurdepääsul piirkondade ja omavalitsusüksuste puhul, mis hõlmavad küll suure loodusliku väärtusega alasid ja olulisi elupaiku, ent on vähem arenenud;

19. juhib tähelepanu sellele, et mitmesugused bioloogilise mitmekesisuse katseprojektid on aidanud olulisel määral kaasa liikmesriikidevahelisele teadmussiirdele ning paljudel juhtudel on nad avaldanud positiivset mõju, aidates kohalikel kogukondadel erinevaid eesmärke paremini mõista ja omaks võtta, viies seega praktilise koostööni avaliku sektori asutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega ohustatud ja väärtuslike liikide kaitsmisel;

20. märgib siiski, et paljudel juhtudel ei ole need algatused püsivad, st et need on ühekordsed ja ajutised, mistõttu on komitee seisukohal, et nende projektide valikuprotsess peaks hõlmama kriteeriumi, milles võetakse arvesse asjaomase organisatsiooni või tema liikmete poolt varem ellu viidud projektide praktilisi järeelmeetmeid. See edendab ELi vahendite tõhusat kasutamist;

21. on seisukohal, et vaja on uusi meetmeid, et edendada positiivse välismõju – millele viidatakse sageli bioloogilise mitmekesisuse ja suurkiskjate kontekstis – täielikku saavutamist kohalikes kogukondades, kuna paljudel juhtudel kasutatakse neid võimalusi praktikas endiselt liiga vähe või on selliste võimaluste kasutamiseks vajalikud tingimused, iseäranis vajalik oskusteave ja toetus, puudulikud;

Suurkiskjatega seotud eriaspektid

22. peab ebarahuldavaks mõningates piirkondades seni järgitud lähenemisviisi suurkiskjatele, kes võivad oma käitumise, füüsiliste omaduste ning ökoloogiliste tunnuste ja instinktide tõttu põhjustada inimeste tervisele olulist kahju või isegi eluohtlikke vigastusi ning kes ohustavad tõsiselt kariloomade tervist ja heaolu. Seetõttu on vaja parandada suurkiskjatega seotud konfliktide haldamist, kasutades täielikult ära teadus- ja arendusprojektide vastavaid kogemusi, samuti teistest asjaomastest projektidest saadud kogemusi, et vähendada tagajärgi ja ohtu inimeste ja kariloomade jaoks;

23. on arvamusel, et väljaspool inimasustusi tuleb suurkiskjaid kaitsta vastavalt nende kaitsetasemele, sõltumata sellest, kas nad elavad Natura 2000 võrgustiku kaitsealal või mitte. Samas on komitee seisukohal, et juhul, kui suurkiskja siseneb inimasustusse mitte juhuslikult, vaid korrapäraselt, on tegu käitumismudeliga, mis kujutab riski inimestele (iseäranis lastele, vanuritele ning piiratud liikumisvõimega inimestele) ja mida ei saa pidada asjaomase konflikti tekitada võiva liigi isendi jaoks loomulikuks. Komitee leiab, et sellisel juhul tuleb teha kõik võimalik, et vähendada selliste olukordade tekkimise riski ning kui see on vältimatu, siis eemaldada asjaomane konflikt tekitada võiv isend sobival moel või võtta tarvitusele muud vajalikud meetmed. Neid meetmeid tuleb rakendada kooskõlas asjaomaste majandamiskavadega, kui need olemas on. Eesmärk on tagada majandamiskavade kehtimine igal pool, et hallata nii kaitset kui konflikte. Kindlasti peavad konflikte tekitada võivate liikide vastased meetmed jääma erandiks ning need ei tohi mõjutada kõnealuse populatsiooni tulevikku ega elujõulisust;

24. peab kahetsusväärseks, et Euroopa suurkiskjaid käsitleva platvormi tegevuses ei osale praegu põllumajandustootjad ja loomakasvatajad, mis tähendab, et selle sidusrühma erihuve ei saa Euroopa Komisjoni loodud koostöömehhanismis otse esile tuua. Seepärast palub komitee kõigil asjaomastel osalejatel olla selles küsimuses avatud kompromisslahendusele, et luua ühiselt ja võimalikult kiiresti vajalikud tingimused kõigi huvide arvestamiseks selle platvormi raames;

Bioloogilise mitmekesisuse kohalikud ja piirkondlikud aspektid

25. juhib tähelepanu sellele, et suurkiskjate elupaikade kvaliteet ja leviala on mitmes piirkonnas paranemas, kuigi sellega võib – seoses põllumajanduslike teguritega – siiski kaasneda mõningate traditsiooniliste põllumajandusvormide vähenemine. Komitee märgib, et iseäranis mägikarjamaadel ja -heinamaadel kaovad ka mitmed muud elupaigad, sealhulgas linnukaitsealad ja taimekooslused, kuna ka nende püsijäämiseks vajalik inimtegevus lakkab;

26. peab elupaikade ja nendega seotud põllumajandusvormide osas vajalikuks luua ja teha põllumajandustootjatele kättesaadavaks uued stiimulid nii otseselt Natura 2000 võrgustikuga hõlmatud aladel kui ka naaberpiirkondades, kuna need – iseäranis traditsioonilised, enamasti ekstensiivsed ning kohalikke tingimusi arvestavad – põllumajandusvormid aitavad oluliselt kaasa bioloogilise mitmekesisuse parandamisele ja maapiirkondade säästvate arengule. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama selliseid uusi stiimuleid ja võimalikke korrigeerimismeetodeid oma tulevases dokumendis, milles antakse hinnang ühise põllumajanduspoliitika mõjule bioloogilisele mitmekesisusele;

27. tunnistab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võiksid bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide saavutamise nimel rohkem ja tõhusamalt tegutseda, ning peab vajalikuks suurendada koostööd ja kooskõlastamist liikmesriikide ja Euroopa Liiduga, et väärtustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamises peituvaid võimalusi, milleks tuleb luua nõuetekohane raamistik;

28. nõuab, et liikmesriigid – ja esmaajoones kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused – saaksid ELi asutustelt tehnilist abi selleks, et luua oma programmid, mis oleks kaasrahastatud riiklikest ja/või ELi vahenditest;
29. on arvamusel, et jahimeeste, metsavahtide, metsnike ja loomakasvatavate otsene osalemine bioloogilise mitmekesisusega seotud aruandluses ja tegevuskavade koostamisel on elulise tähtsusega, sest paljude väärtuslike ja kaitsealuste liikide puhul on just need inimesed aidanud suuresti kaasa praeguse – loomulikuks peetava – olukorra saavutamisele ja säilitamisele, hooldades ja reguleerides populatsiooni, korrastades ja istutades metsi ning käitades vajalikku taristut;
30. kutsub liikmesriike üles kohaldama loodusdirektiivides teatud konflikte tekitada võivatele liikidele sätestatud erandeid ja mööndusi vajaliku kiiruse ja paindlikkusega ning arvestama olukorda piirkondlikul või kohalikul tasandil ja seal, kus vajalik, tegema koostööd naaberliikmesriikide või -piirkondadega. Komitee usub samuti, et suurkiskjate ja konflikte tekitada võivate liikidega seotud piirkondlikud ja riiklikud projektid peaksid arvestama kohalike ja piirkondlike kogukondade iseärasuste, traditsioonide ning loodusliku ja kultuurilise pärandiga;

Poliitikavaldkondade sidusus

31. juhib tähelepanu asjaolule, et Natura 2000 aladega seotud maksesüsteemid on liikmesriigiti väga erinevad ja märgib, et teatud liikmesriikides otsustati ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel neid makseid mitte kasutusele võtta, hoolimata sellest, et neis on märkimisväärsed suurkiskjate populatsioonid. Komitee leiab, et selles osas tuleks tegutseda juba käesolevast programmitöö perioodist alates;
32. teeb ettepaneku pöörata transporditaristu (iseäranis maantee- ja raudteetaristu) arendamisel ja ajakohastamisel eritähelepanu suurkiskjate elupaikade ja nende kasutatavate koridoride vahelistele ühendustele. Võttes arvesse elupaikade kasvavat killustumist, mis tuleneb Euroopa maastiku jagunemisest ja erilistest struktuurist, on suurkiskjad, olgu üksikisendid või karjad, sageli sunnitud läbima inimeste kasutatavaid või inimeste poolt asustatud alasid, et rännata oma elupaikade eri osade vahel. See olukord nõuab eritähelepanu maakasutuse planeerimise tasandil ning kaitsealade ja nende naaberpiirkondade haldamise kavandamisel;
33. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles kohandama rahastamiskeeme tõhusamalt, et käsitleda bioloogilise mitmekesisuse ja elupaikade, sh suurkiskjate elupaikade majandamisega seotud küsimusi, et tagada vajaliku taristu ja inimkapitali arendamine inimeste ja teatud liikide vaheliste konfliktide haldamiseks ning kiire ja probleemitu hüvitamise pakkumiseks;
34. nõustub, et mitmetasandilise valitsemise mudelit saab edukalt rakendada keskkonnakaitse ja iseäranis bioloogilise mitmekesisuse parandamise jõupingutustes, ja on seepärast seisukohal, et selles valdkonnas on vajalikud ka uued koordineeritud meetmed;

Järgmised sammud

35. teeb kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võimalikult ulatusliku ja teadliku osalemise edendamiseks ettepaneku korraldada 2019. aastal koos Euroopa Komisjoniga ühiskonverents, millel käsitletakse kogukondadele ohutut ja kasulikku koeksisteerimist konflikte tekitada võivate liikide ja iseäranis suurkiskjatega. Konverents annaks võimaluse hinnata omaalgatusliku arvamuse mõju ning Euroopa ja biogeograafilisi piirkondi käsitlevate platvormide toimimist, samuti võimaldaks see korraldada poliitilise ja teadusliku arutelu konkreetsete meetmete üle, mida tuleks rakendada pärast aastat 2021;
36. kutsub komisjoni üles astuma vajalikke samme tagamaks, et kohalikud ja piirkondlikud kogukonnad, nende organisatsioonid ja esindajad oleksid vahetult kaasatud konflikte tekitada võivaid liike käsitlevate platvormide ja koostöömehhanismide ülesehitamise ja asjaomaste poliitikavaldkondade kujundamise ning nad saavad neis tõhusalt ja tulemuslikult osaleda. Komitee palub komisjonil avaldada selles valdkonnas soovitusel ja suunistel, et muu hulgas toetada liikmesriike heade tavade jagamisel;
37. peab otstarbekaks, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, keda suurkiskjate küsimus puudutab, alustaksid koostööd Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse vormis veel praegusel programmitöö perioodil – kas makropiirkondlikul või biogeograafilisel tasandil või kogu Euroopa Liidule avatult –, et lahendada ühiseid või sarnaseid probleeme ning tõhustada tegevust ja selle koordineerimist.

Brüssel, 31. jaanuar 2018

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Digitaalne ühtne turg: vahekokkuvõte“

(2018/C 176/08)

Raportöör: Alin-Adrian Nica (RO/EPP), Dudeștii Noi vallavanem**Viitedokument:** „Digitaalse ühtse turu strateegia rakendamise vahekokkuvõte. Ühendatud digitaalne ühtne turg kõigile“

COM(2017) 228 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldmärkused

1. tunneb heameelt, et Euroopa Komisjon otsustas digitaalse ühtse turu strateegia rakendamise keskel hinnata selle edenemist – see algatus on väga kasulik, et määratleda senised edusammud ja tuvastada meetmed, mida tuleb võtta, et täita võetud kohustusi, ning teha kindlaks valdkonnad, kus on tarvis suuremaid jõupingutusi ja uusi meetmeid;
2. kinnitab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsust ja rolli digitaalse ühtse turu strateegia soovitude elluviimises, arvestades, et nad on kohaliku ja piirkondliku tasandi majanduskasvu hoogustajad ning suutelised looma, kasutama ja haldama mitmeid digitaalseid IT-tooteid ja -teenuseid;
3. tuletab meelde elektroonilise side arendamise toetamist siseturul eesmärgiga innustada dünaamilist ja jätkusuutlikku majanduskasvu kõikides majandussektorites ning toonitab sellega seoses kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsat rolli ja potentsiaali Euroopa tööstuse digiteerimises;
4. märgib, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on oluline osa kodanikele digiteenuste osutamises ning digitaristute paigaldamises ja haldamises sageli piiriülese või piirkondadevahelise koostöö kontekstis; nende teenuste puhul on vaja võtta viivitamatuid meetmeid, et teha tasakaalustatud muudatusi seoses piiriülese veebitegevuse takistuste, iseäranis erinevustega liikmesriikide õigusaktides avaliku halduse korralduse ja toimimise, lepingute ja autoriõiguste valdkonnas ⁽¹⁾;
5. soovib luua tingimused, millega hõlbustada kõikide geograafiliste piirkondade ühendamist lairiba- ja ultra-lairibateenustega, mis on konkurentsivõimelises keskkonnas pikas perspektiivis tõhusad, ja kutsub komisjoni üles andma digitaalse ühtse turu rakendamise raames regulaarselt aru digilõhe kõrvaldamisel iseäranis piirkondlikul ja kohalikul tasandil tehtud edusammudest ⁽²⁾;
6. rõhutab, et on oluline käsitleda koostalitlusvõime ja e-identimise, e-allkirja, elektroonilise dokumendihalduse ja muude e-valitsuse osiste kõiki elemente, võttes eeskujuks selles valdkonnas suuri edusamme teinud riikides/piirkondades kasutatud rakendused, tagades niimoodi kodanike ja ettevõtjate turvalisuse ja usalduse;
7. rõhutab, et ühiskonna digiteerimine on võimalus luua majanduskasvu ja töökohti, eelkõige äärepoolseimates ja demograafiliste probleemidega piirkondades;
8. pooldab autoriõiguste õigusraamistiku ajakohastamist, võttes arvesse digipööret ja tarbijate käitumise muutumist, ning rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võimalikku keskset rolli ja potentsiaali nende õiguste ühtlustamises;

⁽¹⁾ CdR 00039/2016.⁽²⁾ CdR 02646/2015.

9. rõhutab taas, et on oluline investeerida info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga (IKT) seotud teadustegevusse, et tagada uute ettevõtete tekkimine ja areng, ning leiab, et nimetatud tehnoloogia kasutamine innovatsiooni valdkonnas võib aidata lahendada peamisi sotsiaal-majanduslikke probleeme⁽³⁾;

10. teeb ettepaneku uurida võimalust võtta kasutusele piiriülesest veebimüügist saadud tulu maksustamise süsteem, mis põhineks õiglusel ja objektiivsusel ning mille tulemusel ühtlustuks maksude tase, mida maksavad e-kaubanduse valdkonnas tegutsevad ettevõtted kogu ELi territooriumil, ja mis hoogustaks seega ettevõtjate – eeskätt VKEde – äritegevust;

Küberjulgeolek ja küberintsidentidega võitlemise vahendite täiustamine

11. rõhutab, et Euroopa Komisjoni algatatud uus küberjulgeoleku strateegia peaks aitama tõhustada küberintsidentide vältimist, avastamist ja neile reageerimist ning soodustama tõsiste intsidentide puhul paremat teabevahetust ja kooskõlastamist liikmesriikide ja komisjoni vahel. Selle eesmärgi täitmiseks on oluline tihendada koostööd liikmesriikide, ELi institutsioonide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, erasektori ja kodanikuühiskonna vahel sõlmitud partnerluste raames⁽⁴⁾;

12. kutsub üles arendama standardeid, vahendeid ja mehhanisme, mis tagaksid võrkude ja infosüsteemide turvalisuse ning suudaksid sammu pidada kiiresti muutuvate küberohtudega, et tagada kõikides liikmesriikides kõrge kaitsetase;

13. rõhutab, et turvaaukude tõttu andmete säilitamisel ja neile juurdepääsul ning sagenevate küberrünnakute tõttu olulisele linnataristule ja linnajuhtimissüsteemidele on tarvis laiemat kooskõlastatud süsteemse sekkumise paketti, kuhu kuuluks leevendamine ja ennetus, ja mille abil tagataks jõustamine nii turupõhiste algatuste kui ka valitsuse kehtestatud eeskirjade kaudu. Edasijõudnutele mõeldud julgeolekukoolitus tuleks välja töötada ja seda pakkuda ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tasandil, sh neile, kes on seotud linnade nutikate tehnoloogiate e-riigihangete, käikuvõtmise ja igapäevase käigushoidmisega;

14. tõdeb, et digitaalse ühtse turu lõpuleviimine eeldab väärtuste, ühiskonna ja siseriiklikku majanduse kaitsmist küberrünnakute negatiivse mõju eest ning põhiväärtuste, nagu sõnavabadus, eraelu puutumatuse ning kübertehnoloogia avatud, vaba ja läbipaistva kasutamise edendamine, austamist;

15. on teadlik ohust, mida kujutavad endast piiriüleised küberintsidendid, mille areng on sageduse ja riskitaseme aspektist praegu murettekitav. Kuna need võrkude ja infosüsteemide turvalisusega seonduvad ohud võivad takistada majandustegevust ja tekitada märkimisväärseid rahalisi kaotusi, õhnestades kasutajate usaldust ja põhjustades ELi majandusele suurt kahju, kutsub komitee üles tihendama riikide koostööd ja kooskõlastamist, iseäranis suure ulatusega piiriüleste küberintsidentide ohjamisel;

16. on veendunud, et tarbijate usaldust elektrooniliste teenuste vastu tuleb suurendada, tagades, et neid teavitatakse nende õigustest ja nad on veebikeskkonnas tegutsedes kaitstud ning et samal ajal tagatakse autoriõiguste ja intellektuaalomandi kaitse;

17. nõustub sellega, et tuleks luua täielikult tegevusvõimeline Euroopa Liidu küberturvalisuse amet ja kehtestada sellele stabiilne tegevusraamistik, mis hõlmaks vastutust kogu küberturvalisuse olulusringi eest, samuti küberintsidentide ärahoidmise ja avastamise ning neile reageerimise eest, kui need ilmnevad;

18. toetab ettepanekut korraldada halduslikult ja juhtida tehniliselt Euroopa üldist IKT turvalisuse sertifitseerimise raamistikku, mis tugineks olemasolevatele turvalisuse sertifitseerimise süsteemidele ja mida tunnustataks kõigis ELi liikmesriikides;

19. soovib jätkata küberrünnakute vastast tegevust, rakendades turvameetmeid, mille eesmärk on kaitsta elutähtsat taristut, et kodanikud ja ettevõtjad saaksid kasu digitaalsest keskkonnast, mis on turvaline ja usaldusväärne ning milles samal ajal asjakohase õigusraamistiku piires austatakse põhiõigusi ja teisi ELi keskseid väärtusi;

⁽³⁾ CdR 5559/2013.

⁽⁴⁾ CdR 625/2012.

Veebiplatvormide arendamine

20. tõstab esile veebiplatvormide võimalikku rolli, et hõlbustada arutelu ühist huvi pakkuvate ja asjakohaste teemade üle seoses lairibavõrkude paigaldamise, hooldamise ja arendamisega kõigis ELi piirkondades;
21. tervitab komisjoni avaldust digitaalsete innovatsioonikeskuste loomise kohta ja kutsub komisjoni üles pidama vahendite eraldamisel silmas geograafilise tasakaalu tagamist⁽⁵⁾;
22. märgib vajadust rajada lairibavõrgud, sest need on vahend, mille abil lahendada praegused majanduslikud ja sotsiaalsed probleemid ning integreerida elanikkond teadmistepõhisesse ühiskonda;
23. tõdeb, et interneti ja selle kaudu kättesaadavate teenuste kasutamine on tegur, mis edendab majanduskasvu ja tööhõivet ning sotsiaalset võrdsust ja võrdset ligipääsu teabele. Internetiühendusest võib kujuneda kodanikuõigus ja elukvaliteedi näitaja;
24. tõdeb, et veebiplatvormid (otsingumootorid, sotsiaalmeediaplatformid, rakenduste poed jne) avaldavad internetipõhise majanduse raames üha suuremat mõju;
25. soovib võrkude rajamisel pidada silmas jätkusuutlikkust ja tõhusust. Hea katvusega lairibavõrgu rajamine nõuab märkimisväärsed ja pikaajalisi investeeringuid ning pädevad ametivõimud peavad pakkuma vahendeid, mis lihtsustaksid põllumajanduspiirkondade eraettevõtjate juurdepääsu võrgule;
26. teeb ettepaneku keskenduda raadiospektri sagedusalade tõhusamale jaotamisele ja erasektori investeeringute suurendamisele, täiendades neid avaliku sektori investeeringutega, et taotleda elektrooniliste sidesüsteemidega seonduvaid eesmärke, vältides samas võrkude monopoliseerimist;
27. leiab, et on vaja suurendada kodanike ja ettevõtlussektori usaldust elektrooniliste teenuste kasutamise vastu, andes pidevalt teavet nende õiguste kohta ja tagades neile veebikeskkonnas tegutsemisel asjakohase kaitsetaseme, ning nõuab tõhusaid meetmeid, et kõrvaldada ebaseaduslik veebisisu, millega nad võivad kokku puutuda;
28. rõhutab vajadust liikmesriikide, paljudel juhtudel koolide ja haridusasutuste eest vastutavate kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja muude osalejate kooskõlastatud tegevuse järele, et toetada jõupingutusi digioskuste parandamiseks ja vältida kodanike kõrvalejäämist info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevast ühiskonnast ja majandusest. Sellega seoses rõhutab komitee, milline tohtu tähtsus on kodanike, töötajate ja töötajate digikirjaoskusel ja digitaaloskustel digiteerimise ulatuslikuks rakendamiseks majanduses ja ühiskonnas,⁽⁶⁾ ning väljendab muret komisjoni poolt tuvastatud püsivate puudujääkide pärast digitaaloskustes;

Tagada andmemajanduse toimimiseks vajalik raamistik

29. märgib, et majanduses toimuvad pidevad muutused ja digiteerimine avavad kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele uusi võimalusi, kuidas kasutada parimal moel ära digitaalrajanduse kasvuvõimalusi. Tarvis on märkimisväärsed investeeringuid taristusse ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, iseäranis pilvandmetöötuse ja suurandmete valdkonnas, samuti teadusuuringute ja innovatsiooni alal, et stimuleerida tööstuse konkurentsivõimet ja parandada avaliku sektori teenuseid, kaasamist ja oskusi. Sel taustal toetab komitee komisjoni algatust, milles teatakse, et järelmeetmena 21. septembri 2017. aasta teatisele digitaalse ühtse turu õiglase maksusüsteemi kohta esitab komisjon 2018. aasta kevadeks direktiivi ettepaneku, milles määratletakse digitaalrajanduse kasusaajate maksustamise ELi tasandi eeskirjad⁽⁷⁾;
30. tunneb heameelt, et tänu WiFi4EU algatusele edendatakse kohalike kogukondade kasutajate jaoks tasuta internetiühendust ja et erainvestoreid kutsutakse üles osalema digivõrkude taristu arendamises;
31. toetab WiFi4EU algatust ja kavatseb seda edendada kohalike kogukondade tasandil ning soovib levitada selle võimalikke eeliseid, et esimese taotlusvooru väljakuulutamisel oleksid võimalikult paljud toetuskõlblikud Euroopa avaliku sektori asutused valmis kättesaadavaid vahendeid taotlema;

⁽⁵⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁶⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁷⁾ Vt komitee arvamus COR-2017/01530.

32. märgib lairibaühenduse kvaliteedi parandamise tähtsat rolli 5G võrgu arendamisel, mis mõjutab ELi majanduse ja ühiskonna digiteerimist, samuti uudsete ja konkurentsivõimeliste digiteenuste arendamist, tuues seega kaasa pikaajalisi sotsiaalmajanduslikke eeliseid ning tööhõive ja ühtekuuluvuse suurenemise. Komitee kordab seepärast oma üleskutset Euroopa Komisjonile viia 5G standardimine lõpule nii kiiresti kui võimalik, arvestades, et standardid on telekommunikatsioonivõrkude konkurentsivõime ja koostalitlusvõime seisukohast ülimalt tähtsad;
33. toob välja probleemid piiriülestele teenustele juurdepääsemisega nende tarbijate seisukohast, kes soovivad juurdepääsu muu liikmesriigi teenustele kui nende elukohariik;
34. rõhutab positiivset mõju, mida avaldab elektrooniliste teenuste piiriülene kaasaskantavus, kuna kasutajad saavad nii kodust kui ka teise liikmesriiki reisides pääseda juurde enda tellitud veebisivudele;
35. kutsub üles suurendama jõupingutusi, et hõlbustada kõigi Euroopa kodanike juurdepääsu veebiteenustele, mis on kättesaadavad muudes liikmesriikides kui nende elukohariik, et lahendada asukohapõhise piiramise probleem, ja kõrvaldama põhjendamatu diskrimineerimise liidu eri riikide tarbijate vahel;
36. pooldab seda, et keelustatakse veebisaitidele ja muudele veebileidestele juurdepääsu blokeerimine kliendi elukoha põhjal ning kliendi suunamine ühe riigi veebiversioonist teise riigi omasse, arvestades, et see tava puudutab ühtviisi nii tarbijaid kui ka ettevõtjaid kaupade ja teenuste lõpptarbijatena. Kliendi võib ümber suunata vaid tema nõusolekul ja kauplejaid tuleb kohustada tagama, et need veebileidese versioonid, millele klient soovis enne ümbersuunamist ligi pääseda, on lihtsasti juurdepääsetavad;
37. toob esile tasakaalustamatuse, mis esineb praegu digitaalse infosisu loojate ja tarbijate huvide vahel, ning tõdeb, et autoriõigusi ja intellektuaalomandit käsitlevaid õigusakte tuleb ajakohastada;
38. märgib, et uued arengusuunad digiteerimises, nt pilveteenused või voogedastus, toovad kaasa tohutuid väljakutseid iseäranis autoriõiguse alal⁽⁸⁾;
39. ergutab üha intensiivsemalt kasutama pilvandmetöötuse rakendusi, et pääseda juurde Euroopa, maailma jne andmetaristule, mis on äärmiselt vajalik eri valdkondades tegutsemiseks. Andmetaristutele juurde pääsemisel tuleb tagada kõrge turvatase, andmete kaasaskantavus ja koostalitlusvõime;

Isikuandmete kaitse tagamine

40. rõhutab isikuandmete kaitse eest vastutavate sõltumatute ametiasutuste suurt vastutust;
41. leiab, et isikuandmete kaitse strateegiat tuleb kohandada pidevalt muutuva virtuaalruumi dünaamiliste vajadustega, pidades silmas, et andmekaitse on probleem, mis mõjutab mitmeid valdkondi, sealhulgas näiteks õigus, majandus, kommunikatsioon, haridus, tervishoid, haldus ja tarbijakaitse;
42. hindab seda, et komisjon jättis liikmesriikidele vabaduse kohaldada erandeid seoses autoriõigusega kaitstud teoste kasutamisega hariduslikel eesmärkidel. Sellega respektieritakse riigi, piirkonna ja kohaliku tasandi identiteeti ning sellest tulenevalt eri tüüpi litsentside olemasolu, mille aluseks on erinevad poliitilised ja sotsiaalsed kontekstid⁽⁹⁾;
43. on seisukohal, et pikemas perspektiivis on soovitatav ühtlustada autorite, loovisikute ja kunstnike tasustamist reguleerivat õigusraamistikku⁽¹⁰⁾;

Kohalik ja piirkondlik ulatus / tähtsus komitee jaoks

44. leiab, et linnadel ja piirkondadel on oluline osa avalikku teavet sisaldavate andmebaaside loomises, andmeturbe pakkumises, nõutavate digioskuste arendamises, lairibavõrkude tagamises ja nende rahastamise hõlbustamises ning piirkonna- ja piiriüleste veebiteenustega kauplemist soodustava keskkonna loomises, millest võib olla palju abi, et tagada kõrgetasemelised teenused ja andmemajandus;

⁽⁸⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁹⁾ CdR 05114/2016.

⁽¹⁰⁾ CdR 00039/2016.

45. toob välja, et oma eelnevates arvamustes on komitee korduvalt rõhutanud panust, mida võib kohalik ja piirkondlik tasand anda kõikides andmete kogumise ning kodanikele ja ettevõtjatele teenuste osutamise etappides. Seda on märgata ka kohapeal: Euroopas on mitmeid näiteid piirkondade, kohalike ametiasutuste ja teaduskeskuste koostöö võimalustest digitaalse ühtse turu valdkonnas;

46. tõstab esile kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võimalikku olulist rolli andmete ühtlustamise ja digitaalmajanduse kasvupotentsiaali soodustamises, rõhutades, et seda aspekti tuleks arvesse võtta riiklikul või ELi tasandil meetmete võtmisel;

Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise kavatsuse mõju digitaalsele ühtsele turule

47. märgib, et pärast seda, kui Ühendkuningriigi elanikud hääletasid Euroopa Liidust lahkumise poolt, on ettevõtjatel nüüd ees ebakindluse periood, kuni selguvad riigi EList lahkumise tingimused. Ettevõtjate jaoks, kes pakuvad internetis kaupu ja teenuseid, on seoses digitaalse infosisuga peamine küsimus see, kuidas kohaldatakse Ühendkuningriigis nüüd Euroopa Komisjoni digitaalse ühtse turu algatust;

48. leiab, et kui Ühendkuningriik lubab kaupade ja teenuste vaba liikumist, siis tuleb seal digitaalset ühtset turgu kohaldada ka pärast Brexiti läbirääkimisteks ette nähtud kahe aasta pikkust perioodi.

Brüssel, 31. jaanuar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Aruteludokument ELi rahanduse tuleviku kohta“

(2018/C 176/09)

Raportöör: Marek Woźniak (PL/EPP), Suur-Poola vojevoodkonna vanem**Viitedokument:** Euroopa Komisjoni aruteludokument ELi rahanduse tuleviku kohta**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. väljendab heameelt Euroopa Komisjoni võetud meetmete üle Euroopa tulevikku käsitleva laiaulatusliku arutelu käivitamiseks. Aruteludokumendis ELi rahanduse tuleviku kohta esitatakse peamised probleemid, millega Euroopa Liit 2020. aasta järel silmitsi seisab, ja kohustused, mis tuleb täita. Selles prognoositakse, kuidas mõjutavad viis valges raamatus esitatud stsenaariumi järgmise mitmeaastase finantsraamistiku struktuuri, ja tuuakse välja ELi tulevase eelarve võimalused, reformivalikud ja riskid;
2. märgib, et ELi eelarve ees on palju pikaajalisi probleeme ja selle praegune rahastus on ebapiisav, mis tähendab, et mitmeaastane finantsraamistik tuleb põhjalikult läbi vaadata. Eelarve tulevikunägemus peab vastama ELi uutele püüdlustele, mis nõuavad, et eelarve pakuku 2020. aasta järel rahastamist mitmest eri allikast. Vahepeal peaksid ELi kulutused pakkuma jätkuvalt suuremat Euroopa lisaväärtust;
3. on veendunud, et aruteludokumendi analüüs näitab vajadust muuta mitmeaastasele finantsraamistikule ja ELi rahastamissüsteemile kohalduvaid juhtimise eeskirju. Praegune olukord, kus Euroopa majandus on taastumise etapis ja kus Ühendkuningriigi lahkumine EList peaks kaasa tooma hinnaalanduste süsteemi lõpu, pakub enneolematu võimaluse reformida enam kui 30 aasta järel põhjalikult ELi rahastamissüsteemi
4. rõhutab, kui oluline on mitmeaastane finantsraamistik, millel peaks jätkuvalt olema investeringutega seotud kallak ja mis peaks toetama ELi ühiseid eesmärgi ja poliitikasuundi. Komitee arvates ei ole selles kontekstis vaja luua eraldi vahendeid väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku ega eraldi eelarveid euroala riikidele ühelt poolt ja ülejäänud ELi liikmesriikidele teiselt poolt;
5. tuletab meelde, et majanduskriis tõi esile ELi eelarve piirangud. ELi eelarve moodustab vaid 1 % ELi kogurahvatulust, kuid seda kasutatakse selliste horisontaalsete ülesannete täitmiseks, millega toime tulemiseks puudub liikmesriikidel suutlikkus. Praegune mitmeaastane finantsraamistik on oluline majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamisel, toetades teadus- ja arenguprojekte ning transporditaristut ja luues töökohti. Aga see ei ole piisavalt paindlik, et vastata ootustele ja alles esile kerkivatele probleemidele, mis on tähendanud, et jõuda on tulnud praeguse eelarve eraldiste maksimaalse ülemmäärani;
6. märgib samuti, et netotasakaalu lähenemine, mis jätab tähelepanuta eramajanduse investeerimistulu, ja pikaleveninud läbirääkimised iga euro üle, mis kulutatakse iga-aastase eelarvemenetluse osana, varjutavad tõelist Euroopa lisaväärtust ning muudavad keeruliseks suuremate eesmärkidega poliitikasuundade ja programmideni jõudmise. Lisaks on nii kulutuste määrad kui ka praegune omavahendite süsteem osutunud mitteoptimaalseks. Komitee kutsub ELi nõukogu üles võtma mitmeaastase finantsraamistiku määruse puhul otsused vastu kvalifitseeritud häälteenamusega, nagu sätestatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 312 lõike 2 alalõikes 2;
7. juhib taas kord tähelepanu ELi muutuvatele vajadustele ja olulistele probleemidele, mis seisavad pärast 2020. aastat ELi eelarve ees järgmistes valdkondades: 1) sotsiaalne õiglus ja vaesus; 2) juurdepääs avalikele teenustele, eluasemele ja haridusele; 3) konkurentsivõime ja innovatsioon; 4) töökohtade loomine; 5) demograafiline muutus, ränne ja kodanike ohutus; 6) ühine kaitsepoliitika; 7) kliimamuutus; 8) majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus; 9) põllumajandus ja toiduohutus; 10) taristu ja liikuvus; 11) energeetika; 12) üleilmastumise mõju; 13) jätkusuutlik majanduskasv; 14) Ühendkuningriigi EList lahkumise võimalik konkreetne mõju teatavates piirkondades; 15) digiteerimine. Seepärast tuleb mitmeaastases finantsraamistikus keskenduda sellele, et tagada piisavad ressursid nende probleemide ületamiseks, et luua ELi kodanike jaoks reaalselt Euroopa lisaväärtust;

8. märgib murega, et ELi eelarve kärped (sh need, mis on seotud Brexitiga) ilma omavahenditest tuleva finantsvahendite kasvuta suurendavad liikmesriikide koormust osamaksete kujul või viivad vältimatult piiranguteni toetust saavates poliitikasuundades;

9. rõhutab, kui oluline on kasutada ELi eelarvet tõhusamalt, laiendades partnerluse põhimõtet kõigile eelarveaspektidele ja ühtlustades fonde ja nende vastavaid eeskirju;

10. nõuab seetõttu, et tulevase finantsraamistiku vahendeid suurendataks, et võimaldada ELil võtta vastutus lepingu eesmärkide ja uute poliitiliste prioriteetide täitmise ning samuti neist tulenevate kohustuste eest. See peab toimuma ilma, et liikmesriikide ja piirkondade jaoks piirataks ühist põllumajanduspoliitikat või ühtekuuluvuspoliitikat, mille osakaal ELi eelarves peab jääma vähemalt sama suureks kui seni, võttes arvesse ELi ees seisvate väljakutsete ulatust ja struktuurset olemust;

11. leiab, et ELi ees seisvate ülesannete skaala, samuti selle ümber toimivad dünaamilised protsessid tähendavad, et ELi eelarve peab olema funktsionaalsem ja paindlikum kui enne ning reageerima paremini uutele suundumustele ja muutustele poliitikasuundades. Seda põhimõtet tuleks kohaldada nii negatiivsete suundumuste kui ka esilekerkivate võimaluste suhtes. Seetõttu on vaja võtta vastu ELi eelarve, mis on lihtsam, läbipaistvam, õiglasem ja rohkem vastavuses demokraatlike põhimõtetega, järgides kõrgetasemelise omavahendite töörihma soovitusi;

12. märgib, et ELi tulevases eelarves tuleb võtta arvesse piirkondade konkreetseid iseärasusi arengupotentsiaali ja -puudujääkide mõttes, samuti nende geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid. Sellel alusel moodustatud ELi eelarve muudab võimalikuks suurema vastutuse võtmise võetud kohustuste ja meetmete mõju eest piirkondlikul ja kohalikul tasandil; Sellega seoses juhib komitee tähelepanu koostöös toimuva eelarve täitmise erilisele rollile, mis tagab sidusa territoriaalse arengu tänu sellele, et ELi poliitika seotakse selle täitmisega kohapeal;

13. märgib murega, et aruteludokumendis, mis on pühendatud Euroopa struktuuri jaoks tulevadel aastatel otsustava tähtsusega küsimustele, ei toonitata kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, iseäranis juhtudel, kus punktis 7 kirjeldatud valdkonnad kuuluvad omavalitsuste ainupädevusse;

14. tuletab meelde, et konkreetne viide Lissaboni lepingus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste edendamisele ja kaitsmisele tuleb praktikas täiel määral ellu viia, austades subsidiaarsuse põhimõtet ning tagades, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad nimelt komitee kaudu osaleda Euroopa seadusandlikus protsessis, võttes arvesse, et sageli on nemad ELi meetmete ja programmide lõplikud kasusaajad, kuid ka seda, et neil on otsustav roll ELi õigusaktide rakendamisel; Lisaks tuleb ELi eelarvega tagada subsidiaarsuse põhimõtte järgimine, nii et pädevuste jaotus Euroopa, riigi ja kohaliku tasandi vahel oleks asjakohane;

15. kordab oma toetust seitsmeaastasele programmitöö perioodile, nagu on sõnastatud komitee arvamuses ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta. Komitee näeb aga ühtlasi meelde kohustusliku täieliku muutmisega laiendatud 10aastase programmitöö perioodi (5+5) eelseid. Komitee soovib seetõttu toetada seitsmeaastast perioodi viimast korda enne selle kohandamisele valimistsüklile. Need stsenaariumid pakuvad piisavalt stabiilsust ja prognoositavust ning võimaldaks ka tõhusamalt täita strateegilise planeerimise nõudeid. Lisaks sellele tähendaks põhjalik muutmine, et rakendamise esimese perioodi tulemused oleksid juba kättesaadavad ja neid saaks rakendada, muutes ELi eelarve kasutamise usaldusväärsemaks ja täpsemaks; Peaks saama kohaldada ka eelarvealase paindlikkuse kriteeriumit, et oleks võimalik reageerida tõsistes kriisiolukordades või prioriteetide muutumisel;

16. avaldab heameelt Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi kavandatud selge ja kaugeleulatuva menetlustöö ajakava üle uue mitmeaastase finantsraamistiku vastuvõtmiseks, võimaldades jõuda nõukoguga kokkuleppele enne Euroopa Parlamendi valimisi 2019. aastal. Komitee väljendab siiski sügavat muret nõukogu ettepaneku pärast, et lõplikud kokkulepped mitmeaastase finantsraamistiku tuleviku üle tuleks vastu võtta alles Ühendkuningriigi EList lahkumise järel. Komitee hoiatab selle eest, et mitmeaastase finantsraamistiku otsuste tegemise protsess ei muutuks liiga pikaks, sest see viiks olulise viivituseni tulevase seadusandliku paketi vastuvõtmisel ja takistaks nii selle õigeaegset rakendamist;

17. viitab sellele, et programmitöö kavas ei ole veel ette nähtud strateegiale „Euroopa 2020“ järgnevat strateegiat. Kutsub sellega seoses komisjoni üles võimalikult kiiresti alustama tööd järgmise strateegia kallal, milles seatakse ambitsioonikad, kuid samas realistlikud strateegilised eesmärgid, mida on vaja saavutada, et ELi ja liikmesriikide tulevase meetmeid saaks olemasolevate vahendite ja rahastute abil paremini rakendada;

18. juhib tähelepanu sellele, et mis tahes üleminekusätted – kuigi mitmeaastase finantsraamistiku finantsmäärus neid lubab – viivad tõsiste õiguslike ja rakenduslike probleemideni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alguses, mis avaldab kahjulikku mõju tööprogrammidele ja kasusaajatele, eriti kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele. Komitee kinnitab oma valmisolekut anda panus ning toetada Euroopa Parlamenti, Euroopa Komisjoni ja nõukogu mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimistel;

Euroopa lisaväärtus

19. väljendab heameelt Euroopa lisaväärtuse kavandatud kontseptsiooni üle; see on seotud lepingupõhiste kohustustega, mis on mitmeaastase finantsraamistiku üle peetava arutelu vajalik tugiraamistik;

20. leiab, et kavandatud kriteeriumid Euroopa mõõtmega avalike hüvede, mastaabisäästu ja ülekanduva mõju saavutamiseks ning ühiste Euroopa väärtuste kaitsmiseks ja ühtse turu tugevdamiseks on asjakohased. Esitatud Euroopa lisaväärtuse määratlus tekitab usaldust selle vastu, et subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet toetatakse ELi tasandil võetavate meetmete korral. Komitee juhib tähelepanu eeskätt sellele, et arenguerinevuste vähendamine ELi eri liikmesriikide vahel ja riikide sees on kogu ELi konkurentsivõime tugevdamise eeldus. Komitee on seisukohal, et seepärast tuleb rõhutada ühtekuuluvuspoliitika rolli Euroopa lisaväärtuse loomisel struktuurireformide rakendamise, kõigil tasanditel haldussuutlikkuse väljakujundamise (ülekanduv mõju) ning otsese toetuse kaudu, näiteks algatuse „Vähem arenenud piirkonnad“ raames;

21. väljendab heameelt komisjoni üleskutse üle, et mitmeaastase finantsraamistikuga tuleks keskenduda prioriteetidele, mis saavad inimeste elu märkimisväärselt mõjutada ja aidata taastada usaldust ELi lisaväärtuse vastu. Sel eesmärgil tuleks ELi eelarve abil ühtlasi paremini arvestada dialoogi kodanikega, eelkõige kahe demokraatlikult valitud liikmetega poliitilise assamblee abil (Euroopa Parlament ja Euroopa Regioonide Komitee). Lisaks tuleks ka suurendada koostõimet liikmesriikide ja piirkondlike parlamentide ning piirkondlike ja kohalike volikogudega;

22. toetab sellega seoses ka Euroopa Parlamendi üleskutset arendada edasi hindamismeetodeid, näiteks hõlmates asjakohaseid tulemuslikkusnäitajaid või võttes arvesse konkreetsete poliitikasuundade mõju piirkondadele. Sealjuures tuleks kasutada olemasolevaid ühtekuuluvuspoliitika vahendeid, nagu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide avatud andmete platvorm. Lisaks on komitee seisukohal, et otsused edendatavate poliitikavaldkondade kohta peaksid põhinema ELi prioriteetide kvalitatiivsel ja poliitilisel hindamisel, mitte puhtalt kvantitatiivsel hindamisel;

23. rõhutab, et on oht võtta vastu otsuseid, mis ei edenda Euroopa jaoks suure lisaväärtusega meetmeid, vaid võimsate poliitiliste huvide mõju tõttu neid, mis on seotud liikmesriikide muredega, nagu netotasakaal või konkreetsete eelarvepiirangute kaitsmine. Komitee kutsub nõukogu üles vältima seda, et mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimised põhinevad netotasakaalu arvestusel, kuna esiteks ei saa kaudset kasu (nt välismaine äriühing loob ELi projekti) neis arvestustes arvesse võtta ja teiseks on see vastuolus Euroopa ühtekuuluvuse ja solidaarsuse vaimuga;

Eelarvereform

24. on veendunud vajaduses põhjaliku reformi järele, et kaotada ebatõhusad eeskirjad ja vahendid ning tuua tõhusad eeskirjad ja vahendid rohkem esile. Komitee kordab, et eelarve struktuuri keerulisus – eelkõige selle tagasimakse- ja kohandamismehhanismid – muudavad ELi meetmed vähem selgeks ja teravdavad üldsuse usalduskriisi ELi institutsioonide suhtes. Seetõttu nõuab nende mehhanismide kaotamist, et võimaldada ELi kulude ja tulude tõelist hindamist. Komitee juhib sellega seoses tähelepanu vajadusele tagada ELi poliitikasuundade, majandusliku koostoime, piiriülese mõju ja positiivsete välistulemuste mõõtmise laiem ulatus;

25. nõuab mitmeaastase finantsraamistiku **ühtlustamist ja selle läbipaistvamaks muutmist**. Komitee juhib tähelepanu sellele, et satelliitvahendite loomine ei ole õige lahendus. Komitee on seetõttu jätkuvalt veendunud vajaduses lisada mitmeaastase finantsraamistiku struktuuri erivahendid (nt Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond) ja tagada koostoime ühtse reeglustiku abil;

26. märgib, et praegune ELi eelarve ei ole piisavalt suur, et see võiks avaldada stabiliseerivat mõju, mis tähendab, et ELi 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku toetamiseks on vaja kasutada omavahendeid. Komitee kordab oma üleskutset võtta omavahendite jaoks kasutusele uusi allikaid paketi kujul, milles kombineeritakse erinevaid makse (Euroopa äriühingu tulumaks, äriühingu tulumaksu ühtne konsolideeritud maksubaas, finantstehingute maks, müntimismaks, digitaalmajanduse kasumi maksustamine, reformitud käibemaks);

27. kutsub nõukogu ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariiki üles tegema kõik endast oleneva, et veenda liikmesriike ELi omavahendeid põhjalikult reformima. Kõrgetasemelise omavahendite töörühma aruande järeldused pakuvad sellele väitele suurepärase aluse;

28. palub liikmesriikidel kaaluda oma ELi eelarvesse tehtavate osamaksete suurendamist oma kogurahvatuluna mõõdetud tulu taseme põhjal;

29. hoiatab, et kulutuse taseme seadmine 1 %-le ELi kogurahvatulust Ühendkuningriigi lahkumise järel EList tooks kaasa ELi eelarve iga-aastase vähenemise üle 23 miljardi euro võrra. Komitee leiab seetõttu, et tulevane eelarve peaks olema vähemalt 1,3 % ELi kogurahvatulust, toetab seega Euroopa Parlamendi seisukohta selles osas;

Tulevane eelarve

30. nõuab mitmeaastase finantsraamistiku struktuuri **ühtlustamist**. Rahastamise põhivaldkonnad peaksid kajastama prioriteete, mida tuleb toetada ja mis peaksid olema kodanike poolt kergesti äratuntavad (nt ühtekuuluvuspoliitika, ühtne põllumajanduspoliitika);

31. nõuab, et tulevasel mitmeaastasest finantsraamistikust tagatakse ELi jaoks strateegiliselt oluliste investeerimisvaldkondade rahastamisel tasakaal vältimatult vajaliku paindlikkuse ja stabiilsuse vahel. Komitee on seisukohal, et selles kontekstis tuleb reservide jaotamiseks luua asjaomane menetlus, mis takistab vahendite põhjendamatu koondumist, kehtestades samal ajal selged kriteeriumid nende jaotamiseks. Seepärast nõuab komitee kriisireservi loomist juhaks, kui tekivad uued väljakutsed või ettenägematud kriisid, ning programmivälise reservi loomist ja praegu olemas olevate spetsiaalsete paindlikkuse vahendite tugevdamist;

32. juhib tähelepanu vajadusele **tagada järjepidevus** ELi vahendite vahel, nii et kõik nendest annaksid oma osa ELi eesmärkide saavutamisse ja lihtsustaksid reformide elluviimist liikmesriikides;

33. nõuab, et kõik konkurentsipoliitika valdkonnas kogutud trahvid pannakse ELi eelarvesse sihtotstarbelise tuluna;

34. rõhutab vajadust edendada suuremat **täiendavust** ja piirata kattuvust ELi olemasolevate rahastamisvahendite vahel, et tagada suurem tõhususe kasv tulevasel ELi eelarves. Selline konsolideerimisprotsess muudaks ühtlasi võimalikuks suurendada rahastamisvahendite kriitilist massi ja aidata muuta juurdepääsu nendele vahenditele lihtsamaks ja läbipaistvamaks;

35. on jätkuvalt veendunud, et tulevasel eelarves tuleks **keskenduda tulemustele**. Mis puutub seoses ELi vahendite ja majanduspoliitika kooskõlastamise vahel ELis, siis on komitee vastu kavatsusele üksnes allutada ühtekuuluvuspoliitika Euroopa poolaastale kooskõlastuse asemel, kuna ühtekuuluvuspoliitikal on oma legitiimsus, mis on sätestatud ELi aluslepingutes. Lisaks, kui soovitakse muuta seos tugevamaks, hõlmates ühtekuuluvuspoliitika riiklikesse reformikavadesse, tuleb need alates ELi tasandist uuesti kavandada nii, et säiliks piirkondlik mõõde ja partnerlusel põhinev detsentraliseeritud käsitlus⁽¹⁾; Komitee on veendunud, et Euroopa poolaasta suurema tõhususe ja sellele kohapeal enam pühendumise vältimatu eeltingimus on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste struktureeritud kaasamine Euroopa poolaasta partneritena, arvestades valitsustasandite pädevuse ja volituste tegelikkust jaotust ELi liikmesriikides⁽²⁾;

Tulevase rahastamise valdkonnad

36. teeb ettepaneku toetada veelgi kohapõhist lähenemist ELi poliitika rakendamisele, tugevdades kohalike ja piirkondlike tasandite ja funktsionaalsete piirkondadevaheliste alade positsiooni juhtivate esindajatena ELi eesmärkide saavutamisel kodanike jaoks;

37. kordab sellega seoses oma nõudmist, et tulevasel eelarvestruktuuris peab ühtekuuluvuspoliitika olema jätkuvalt prioriteet kõigi ELi piirkondade hüvanguks, ja toetab jõuliselt #CohesionAlliance'i. Komitee on arvamisel, et ühtekuuluvuse kolm mõõdet (majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne) täidavad olulist rolli tugevama majandusliku lähenemise edendamisel ELis, tagades integreerituma Euroopa, millel on tugevam sotsiaalne element, ja muutes kõigi ELi piirkondade jaoks võimalikuks kasu saamise ühtsest turust. Suurem ühtekuuluvus ja territoriaalne vastupanuvõime on peamised tegurid, mis määravad ELi konkurentsipositsiooni ülemaailmsel areenil;

⁽¹⁾ Vt Euroopa Regioonide Komitee aramus „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik pärast 2020. aastat“, vastu võetud 12. mail 2017.

⁽²⁾ Vt Euroopa Regioonide Komitee aramus „Euroopa poolaasta juhtimise parandamine: käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks“, vastu võetud 11. mail 2017.

38. on veendunud, et uues eelarves tuleb keskenduda rohkem kestlike eeliste otsimisele ja loomisele ning arengupotentsiaali ja -vahendite paremale kasutamisele. Selles mõttes suudab ühtekuuluvuspoliitika tagada tõelised ja mõõdetavad tulemused ELi ja sellest allpool asuvatel tasanditel. Seetõttu tuleks selle kui Euroopa lisaväärtust loova poliitika osakaal ELi üldises eelarves vähemalt säilitada;

39. rõhutab vajadust jätkata piisava rahastamise pakkumist ja kõigi territooriumide sisemise arengu toetamist ühtekuuluvuspoliitika raames. Samal ajal rõhutab komitee, et see poliitika tuleks muuta paindlikumaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks, kes osalevad otseselt või kaudselt ELi eelarvest 75 % kulutamises;

40. nõuab, et säilitataks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ühise haldamise praegune viis, sest see tagab nende tulemuslikkuse ja püsiva dialoogi kogu programmi tööperioodi vältel. Sellega seoses tõstab komitee esile Euroopa Sotsiaalfondi erilist tähtsust Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ja sotsiaalsete erinevuste ületamisel ELis; leiab peale selle, et Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond tuleb muuta struktuuri- ja investeerimisfondide lahutamatuks osaks;

41. nõuab, et jätkataks Euroopa ühendamise rahastu vahendi, COSME programmi, programmide LIFE, „Horisont 2020“, „Erasmus+“ ja noorte tööhõive algatuse asjakohast rahastamist;

42. juhib tähelepanu kasvavale vajadusele kasutada Euroopa konkurentsivõime, tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisel rohkem ära territoriaalse koostöö (piiriülene, riikidevaheline ja piirkondadevaheline koostöö) programme ja makropiirkondlikke strateegiaid. Lisaks loovad need programmid ja strateegiad suurt lisaväärtust ühise Euroopa identiteedi loomiseks;

43. märgib, et rohkem tuleks kulutada teadusuuringutele ja innovatsioonile, millel on eriti suur mõju ELi majanduskasvule, tootlikkusele ja konkurentsivõimele;

44. kutsub taas üles tegema jõupingutusi sellise õiglase, jätkusuutliku ja solidaarsuspõhise põllumajanduspoliitika (³) tagamiseks, millel on piisavalt suur eelarve põllumajandustootjate, piirkondade, tarbijate ja kodanike toetamiseks. Komitee soovib reguleerida põllumajandusturgusid, et vältida kulukaid valdkondlikke kriise, ja kehtestada otsetoetuste piirmäärad ettevõtte kohta, mis võimaldaks säästa vahendeid ühise põllumajanduspoliitika esimese samba raames. Komitee on vastu sellele, et kehtestada otsetoetuste kaasrahastamine liikmesriikide poolt. Ühise põllumajanduspoliitika taasriigistamine kahjustaks paljude ELi liikmesriikide põllumajandust. Komitee toetab teise samba tugevdamist tagamaks, et maapiirkondadel on võimalus ellu viia asjakohaseid arengumeetmeid, ning nõuab suuremaid võimalusi selleks, et liikmesriigid saaksid kanda vahendeid esimesest sambast üle teise sambasse;

45. usub, et lisaks ühisele põllumajanduspoliitikale on oluline maaelu mõõdet arvesse võtta kõigi ELi poliitikate rakendamisel täielikus kooskõlas ELi territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgi rakendamisega. Nagu ilmnes komitee uuringust „Maaelu arengu poliitika eelarve areng“, ulatuvad maapiirkondade vajadused palju kaugemale sellest, mida ÜPP maaelu arengu meetmed suudavad ära teha. Seetõttu on vaja maaelu mõõdet paremini arvesse võtta järgmise põlvkonna struktuurifondides, mis peaks põhinema Euroopa maaelu tegevuskava vastuvõtmisel;

46. kordab oma nõudmist kehtestada meetmed, et tagada fiskaalvõimekuse mehhanism, mis loob ühest küljest stiimuleid struktuurireformide, mille ulatus tuleks määratleda vastavalt nende Euroopa lisaväärtusele, rakendamiseks liikmesriikides, ja teisest küljest ajutise suutlikkuse leevendada asümmeetrilisi majandusšokke. See peab täiendama ühtekuuluvuspoliitika vahendeid ja olema tihedalt seotud ELi laiema õigusraamistiku järgimise ning lähenemise suunas liikumisega, ilma et see vähendaks ühtekuuluvuspoliitikale endale eraldatavate vahendite mahtu. Komitee on jätkuvalt veendunud, et fiskaalvõimekuse mehhanismi suhtes tuleks kohaldada ühist otsuste tegemist, kaasates täielikult Euroopa Parlamenti, ja et seda tuleks rakendada majandus- ja rahaliidu tasandil ning et vabatahtliku osaluse põhimõtte alusel peaks olema sellele juurdepääs ka euroalasse mittekuuluvatel liikmesriikidel;

47. tuletab samuti meelde oma vastuseisu euroala fiskaalvõimekuse ELi eelarves euroala eelarverees muutmisele, niikaua kui omavahendite ülemäär on praegusel tasemel 1,23 % ELi kogurahvatulust, kuna käesolev ettepanek tingiks kas stabiliseerimisfunktsiooni jaoks ebapiisavad fiskaalvõimekuse vahendid või tekitaks mehhaanilise väljatõrjumisohu (*crowding out*) seoses ELi meetmete rahastamisega näiteks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest;

(³) Vt komitee arvamus „Ühine põllumajanduspoliitika pärast 2020. aastat“, vastu võetud 12. juulil 2017.

48. tuleb meelde oma üleskutset kaasata uue põlvkonna Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide väljatöötamisel järgmiseks mitmeaastaseks finantsperioodiks SKPd täiendavaid meetmeid, võimaldades kohandada kaasrahastamismäära piirkonna kategooria alusel kaasrahastatavate meetmete rahastamisel tekkivatele tegelikele kuludele või tagades vajadusel võimaluse rahastada meetmeid rohkem arenenud piirkondades asuvatel territooriumidel, kus seistakse silmitsi territoriaalsete ja sotsiaaldemograafiliste piirangutega. ELi vahendite jaotamisel tuleb täiendavate ühtlustatud ja sidusate kriteeriumite alusel rohkem tähelepanu pöörata demograafilistele väljakutsetele piirkondlikul ja kohalikul tasandil, üleilmastumise mõjule ning muudele (nt sotsiaalsetele, keskkonnaalastele, geograafilistele ja looduslikele) väljakutsetele;

49. on veendunud, et majanduskasv ei saa käia käsikäes ebavõrdsuse ja sotsiaalse tõrjumisega, ning juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 9 nõutakse, et EL tagaks piisava sotsiaalkaitse taseme kõigis oma poliitikasuundades ja meetmetes;

50. tuleb meelde, et sooline perspektiiv ei ole kaugeltki kõigisse poliitikavaldkondadesse jõudnud. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles kohaldama sooteadliku eelarvestamise metoodikat kõigile mitmeaastase finantsraamistiku osadele;

51. on veendunud, et rohkem tähelepanu tuleks pöörata arenguabile ja eelkõige pagulas- ja rändekriisile, mis on üleilmne probleem;

Stsenaariumid

52. kordab oma vastuseisu tuleviku arengustsenaariumidele („Samamoodi edasi“, „Teha vähem koos“, „Mõned teevad rohkem“, „Põhjalikud ümberkorraldused“), mis vähendaksid põhilisi, pikaajalisi investeerimispoliitika suundi, s. t ühtekuuluvuspoliitikat ja ühist põllumajanduspoliitikat, või kaotaksid need üldse. On tõeline vajadus vältida mitmesuunalist Euroopat ja hinnata eelnevalt erinevate stsenaariumide territoriaalset mõju;

53. juhib tähelepanu sellele, et enamikus stsenaariumides keskendutakse SKP kasvu suurendamisele, mitte territoriaalse, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kindlustamisele. Sellel võivad olla negatiivsed tagajärjed ELi tuleviku jaoks;

54. märgib, et parim väljapakutud valikutest on stsenaarium 5 („Teha palju rohkem koos“), mis on kõige atraktiivsem kodanikele linnades ja piirkondades. Teha tuleks jõupingutusi, et kõik liikmesriigid kiidaksid heaks ELi eelarve ulatusliku suurendamise ja nõustuksid uute omavahenditega;

Lõppmärkused

55. rõhutab, et 2020. aasta järgne mitmeaastane finantsraamistik peab olema nii ettenägelikum kui ka paindlikum, et säilitada oma strateegiline kese ja planeerimiskindlus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks ning et tulla toime võimalike kriisidega ja vältida ajutiste fondide loomist väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku;

56. esitab veel kord üleskutse rakendada partnerluse, mitmetasandilise valitsemise ja subsidiaarsuse põhimõtet kõigis poliitikavaldkondades ning nõuab jõupingutuste tegemist, et julgustada koostööd ühiskonna kõigi sektorite vahel eesmärgiga ehitada üles demokraatlikum EL, millel on kõigi kodanike usaldus.

Brüssel, 1. veebruar 2018

Euroopa Regioonide Komitee
president

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Integreeritud territoriaalsed investeeringud: ELi ühtekuuluvuspoliitika väljakutse pärast aastat 2020“

(2018/C 176/10)

Raportöör: Plzeňi linnavolikogu liige Petr Osvald (CZ/PES)

Viitedokument: —

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. juhhib tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on otseselt seotud selliste ühtekuuluvuspoliitika vahendite rakendamisega nagu integreeritud territoriaalsed investeeringud (ITI), sest nad on mõlemad selle poliitika peamised kasusaajad ning on vahetult seotud poliitika rakendamise ühise juhtimisega. Mitu aastat pärast integreeritud territoriaalsete investeeringute vahendi kasutuselevõttu programmitöö perioodil 2014–2020 ning võttes arvesse selle suurt potentsiaali investeeringute koostoime hõlbustamisel Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamise juures, esitab komitee omaalgatusliku arvamuse sellel teemal. Komitee on seisukohal, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seniseid rakenduskoogemusi – nii edusammude kui ka kogetud probleemide osas – tuleks täielikult hinnata ja arvesse võtta, pidades silmas 2020. aasta järgset õigusraamistikku.

Ühtekuuluvuspoliitika eesmärgid ja kohapõhine lähenemine

2. rõhutab, et ELi ühtekuuluvuspoliitikat tuleb kohandada iga konkreetse territooriumi tegelikele tingimustele ja nõuetele, et see aitaks tõhusamalt kaasa ELi eesmärkide saavutamisele ning Euroopa lisaväärtuse loomisele, parandaks kõigi ELi kodanike sotsiaalseid ja majanduslikke tingimusi ja aitaks vähendada ebavõrdsust. Seega ei pea ühtekuuluvuspoliitika mitte ainult piirkonna probleemidega kestlikult ja sihipäraselt tegelema, vaid ka selle potentsiaali ja iseärasusi maksimaalselt ära kasutama. Eelkõige tuleks ühtekuuluvuspoliitikas seada prioriteediks regionaalpoliitika ja -areng ning eriti piirkonna, mitte üksikute valdkondade vajadused. Praeguse keeruka lähenemise juures eemaldub ühtekuuluvuspoliitika oma tegelikust algsest eesmärgist. Ühtekuuluvuspoliitika kõikehõlmavus ja keerukus on muutumas peamiseks takistuseks selle tõhusale ja paindlikule rakendamisele kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

3. märgib, et kui me tõepoolest tahame ühtekuuluvuspoliitikat, kaasa arvatud koostoime mõttes, tõhustada ning piirkonna potentsiaali maksimaalselt ära kasutada, siis tuleb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ülesehitust põhjalikult muuta sellisel moel, et ELi tulevikueesmärkide saavutamisel ja Euroopa lisaväärtuse loomisel oleks kohalikel oludel põhinev piirkondlik ja kohalik lähenemisviis (edaspidi „kohapõhine lähenemine“) esiplaanil võrreldes riikliku lähenemisviisi ja riiklike ühiste prioriteetidega;

4. nõuab subsidiaarsuse põhimõtte ja ühise juhtimise elementide tõhusat kasutamist ühtekuuluvuspoliitika kontekstis. Nendele põhimõtetele tuginedes peaks EL piirduma üldiste eesmärkide kehtestamisega (mida EL tervikuna soovib saavutada), kuid see, kuidas neid saavutada, tuleks kindlaks määrata kohalikul ja piirkondlikul tasandil vastavalt antud territooriumi konkreetsetele tingimustele ja potentsiaalile, mis ajas muutuvad;

5. täheldab, et kohapõhise lähenemise tugevdamine hõlmaks korrapärasemat teavitamist Euroopa Komisjoni talituste poolt ning eriti regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ja auditeerimisasutuste poolt, sest lisaks riiklikele organitele peavad nad otse suhtlema ka kohalike ja piirkondlike organitega. Samuti piirab see võimalust võtta kasutusele üldiseid mudeleid, mis muudavad juhtimise ja järelevalve küll odavamaks ja lihtsamaks, kuid viivad ühtekuuluvuspoliitika kasusaajatest oluliselt kaugemale. ELi kodanike aktiivsel osalemisel põhinevate integreeritud territoriaalsete lähenemisviiside rakendamine aitab aga selgelt luua Euroopa lisaväärtust nende kodanike jaoks, mis peab olema prioriteet nii Euroopa Komisjoni kui ka kõigi teiste ELi institutsioonide ja liikmesriikide jaoks;

6. märgib, et kui tahame luua kodanike ELi, peame oma poliitikas lähtuma asulatest, hoolimata nende suuruselt, s.t nii kohalikest omavalitsustest kui ka piirkondadest, sest need asulad täidavad ainulaadset rolli kodanike elukvaliteedis, keskkonnas, hariduses, tööhõives, sotsiaalteenustes, tervishoius, kultuuris jne. Tänu suuremale kodanikulähedusele tajuvad need paremini kodanike muresid ning saavad tähelepanelikumalt jälgida muutusi sotsiaalses ja demograafilises struktuuris. Asulad määravad kindlaks inimeste elukvaliteedi tingimused, võttes arvesse nende huve ja prioriteete, ning loovad seega vaieldamatut Euroopa lisaväärtust;

7. rõhutab seepärast, et regionaalpoliitika ja ühtekuuluvuspoliitika piirkondlik mõõde mitte ainult ei mõjuta inimesi otseselt ja materiaalselt, suurendades ELi tähtsust selle kodanike silmis, näidates liidu tõelist kasulikkust nende elule ning aidates vähendada majanduslikku ja muud ebavõrdsust, vaid eelkõige loob alustingimused teiste ELi poliitikasuundade elluviimiseks. Seepärast peab komitee hädavajalikuks, et piirkondlikku ühtekuuluvuspoliitikat ennast käsitletaks vaieldamatu Euroopa lisaväärtusena, täpselt samuti, nagu peetakse Euroopa eraldiseisvaks lisaväärtuseks näiteks teaduse ja uuringute toetamist. Järelikult ei peaks piirkondliku ühtekuuluvuspoliitika elluviimisel olema vajalik tõendada eri tegevusliikide või isegi projektide Euroopa lisaväärtust, vaid tuleks käsitleda selle poliitika kui terviku panust, võttes arvesse nii horisontaalset kui ka vertikaalset koostoimet;

8. märgib, et ühtekuuluvuspoliitika ja ELi maine parandamiseks kodanike silmis peavad selle poliitika raames elluviidavad projektid olema sellised, mis toovad kodanikele tõelist ja nende vajadustele vastavat kasu. Seepärast tuleks kehtestada piirkondlik ühtekuuluvuspoliitika igat liiki asulate jaoks, kohalikest omavalitsustest piirkondadeni, k. a äärepoolseimad piirkonnad, ja selles tuleks arvesse võtta kohapealset olukorda ning asula potentsiaali ja vajadusi seoses aja, tingimuste ja asukohaga. Seepärast tuleks kasutusele võtta alt üles lähenemisviis ning kasutada võimalikult palju ära integreeritud lähenemisviisi ja vastastikuse koostoime potentsiaali. Koostoime ja integratsiooni saavutamise protsessis peaks olema tähtis roll kohalikul ja piirkondlikul tasandil ja mitme haldus- või statistilise ala piire ületavatel funktsionaalsetel piirkondadel (võttes arvesse loogilisi ühendusi naaberpiirkondadega ning alumiste tasandite territoriaalüksuste huve või vajadusi), sest need kombineerivad selged kavad ja strateegiad teadmistega kohalike tingimuste kohta;

9. rõhutab, et see hõlmab vaieldamatut Euroopa lisaväärtust ELi kodanike seisukohast, milleks on elukvaliteedi parandamine asulates ja ELis tervikuna. Elukvaliteedi parandamine asulates on poliitika eduka elluviimise eeltingimus kõigis muudes ELi poliitikavaldkondades. Seda Euroopa lisaväärtust on valdkondliku lähenemisviisiga võimalik saavutada ainult piiratud määral, kuid väga tulemuslikult piirkondlike horisontaalsete prioriteetidega, nagu elukvaliteet asulates (s.t kohalik ja piirkondlik liikuvus, eelkõige tööjõus liikuvus, tööhõive ja tööalane konkurentsivõime, sotsiaal- ja kultuuriteenused, kaasatus ja integratsioon, julgeolek jne), arukad kogukonnad, kohaliku majandusliku ja muu potentsiaali ärakasutamine jne. Valdlike prioriteetide elluviimine kodanike seisukohast kõige tähtsamate prioriteetidega tegelemiseks suudab tekitada ja tekitabki ainult piiratud mõju ning et need ei ole kohandatud kohalike tingimustega, tekitavad need sageli kodanike seas kahtlusi (paljudel juhtudel õigustatult) nii neile endile kui ka ELile tervikuna tekkiva kasu kohta. Et tegeleda küsimusega selle kohta, mis kujutab endast käegakatsutavat Euroopa lisaväärtust ELi kodanike jaoks, on järelikult võimalik tulemuslikult kasutada ainult kohalikel tingimustel põhinevat integreeritud territoriaalset lähenemisviisi, mitte valdkondlikku ega riiklikku lähenemisviisi;

10. tuletab meelde, et 2017. aastal avaldatud seitsmendast aruandest ühtekuuluvuse kohta ilmneb, et allpiirkondlik ebavõrdsus, sealhulgas ka kõige jõukamates piirkondades, on suurenenud. Integreeritud territoriaalsed investeeringud on selle ebavõrdsuse kõrvaldamisel alakasutatud vahend. Perioodil 2014–2020 saadud kogemused näitavad, et integreeritud territoriaalseid investeeringuid ja laiemalt kohalike osalejate poolt kasutatud kohalikke arenguvahendeid võib kasutada selleks, et aidata kõige suuremate probleemide all kannatavaid maa- ja linnapiirkondi. Euroopa teatud piirkondades põhineb integreeritud territoriaalsete investeeringute ja Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite jaotus töötuse ja majandustegevusega seotud näitajatel. Kõige suuremate probleemidega piirkonnad on saanud rohkem vahendeid kui kõige jõukamad piirkonnad. See territoriaalse võrdsuse loogika on määrava tähtsusega, et ükski piirkond ei jääks maailmamajanduse kasvu tasemest maha;

11. tervitab aruannet „Integreeritud territoriaalsed ja linnaarengu strateegiaid: milline on Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lisaväärtus perioodil 2014–2020?“⁽¹⁾, mille Euroopa Komisjon avaldas 2017. aasta detsembris, ja nõustub aruande järeldustega. Seoses nimetatud aruandega soovib komitee rõhutada eelkõige järgmisi punkte, mis vastavad kohalike ja piirkondlike omavalitsuste senistele kogemustele:

— Integreeritud territoriaalsete investeeringute abil on võimalik tegeleda arenguvajaduste ja -probleemidega ning kujundada alt-üles reageeringuid, kaasates sellesse aktiivselt kohalikke elanikke ja institutsioone, tagamaks, et „ükski isik ega piirkond ei jääks abita“. Samuti on neil võimalik reageerida kohalikele vapustustele ja ootamatutele arengutele integreeritud pakettide abil, mis annavad ainekavadele.

— Linna- ja territoriaalsed strateegiad annavad selget tunnistust ühtekuuluvuspoliitikast, millega edendatakse kohapõhise lähenemise rakendamist piirkondlikku ja kohalikku arengusse ja edendatakse sekkumismeetmete kohapõhiseid pakette, mis on kavandatud kooskõlas sidusrühmade seisukohtadega, kuid vastavad ka ELi üldistele eesmärkidele, ELi lisaväärtusele ja paindlikkusele.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/integrated_strategies/integrated_strategies_en.pdf

- Strateegiad kajastavad integreeritud arengut – need hõlmavad mitut valdkonda, mitut partnerit ja (paljudel juhtudel) mitut rahastamisallikat. Nad soodustavad vertikaalset ja horisontaalset koostööd territoriaalset integratsiooni ja teadmiste jagamist. Kuigi ELi tasandil on peetud pikaajalisi ja praeguse ajani jätkuvaid arutelusid selle üle, kuidas edendada paremat koostööd ja integratsiooni eri poliitikavaldkondade ja ametiasutuste vahel, on sekkumiste integreerimine sageli kohalikul tasandil kõige praktilisem ja teostatavam.
- Integreeritud territoriaalsed investeeringud toovad piirkondlikku ja kohalikku arengusse teatud tasemel institutsionaalset innovatsiooni ning loovad uusi suhteid ja töömeetodeid. Strateegia väljatöötamise ja rakendamise protsess on soodustanud või nõudnud uusi töö-, mõtte- ja koostööviise. Paljudel juhtudel loob see ka ise koostööd ja võrgustikke eri keskuste/valdkondade vahel.

Integreeritud territoriaalsed investeeringud ning praegune programmitöö periood

12. väidab, et integreeritud territoriaalsed investeeringud oma täies ulatuses näivad olevat tõhus vahend kohapõhise lähenemise rakendamiseks ja on paljudes liikmesriikides juba praegusel programmitöö perioodil eri juhtudel ja vormides kasutusel olnud, s.t alates piirkondlikest integreeritud territoriaalsetest investeeringutest ja linnastutest (artikli 7 järgsed integreeritud territoriaalsed investeeringud linnades) kuni kogukonna juhitud kohaliku arengu ja teiste integreeritud territoriaalsete vahenditeni;

13. avaldab heameelt tõsiasja üle, et praeguse programmitöö perioodi ettevalmistamise ajal avaldati mitu kvaliteetset dokumenti, milles tõsteti esile asjaolu, et kasutusele tuleb võtta ajas muutuvatel kohalikel oludel põhinev integreeritud territoriaalne lähenemisviis, et muuta ELi vahendite kasutamine tõhusamaks ja keskenduda rohkem projektide tulemustele. Nendes dokumentides on konkreetselt kirjeldatud lähenemisviisi põhimõtteid ja selle rakendamist. Kahjuks ei ole aga neid põhimõtteid alati süstemaatiliselt rakendatud ning praegusel programmitöö perioodil on ülekaalus olnud riiklik ja ülimalt valdkondlik lähenemisviis, mis võib küll tähendada Euroopa Komisjonile vähem haldustööd, kuid ei saavuta vajalikku mõju konkreetsetes piirkondades ja konkreetsete ELi kodanike jaoks, nagu ilmneb ka hiljutistest aruteludest ühtekuuluvuspoliitika olukorra üle;

14. leiab, et eelnimetatud dokumentidest kõige tähtsam on „**Ühtekuuluvuspoliitika reformikava. Piirkondlik lähenemine Euroopa Liidu väljakutsete ja ootustega toimetulemiseks**“, mida tuntakse ka **Barca aruande** nime all ja mis avaldati 2009. aasta aprillis. Aruandes rõhutatakse, et integreeritud territoriaalne ja kohapõhine lähenemine on ühtekuuluvuspoliitika taaselustamise nurgakivi, ning nõutakse kohapõhist arengustrateegiat, mis on suunatud nii peamistele majanduslikele kui ka sotsiaalsetele eesmärkidele;

15. tervitab asjaolu, et Euroopa Komisjon (regionaal- ja linnapoliitika peadirektooraat) on koostöös ekspertidega koostanud väga kvaliteetse dokumendi „**Scenarios for Integrated Territorial Investment**“ (Integreeritud territoriaalsete investeeringute stsenaariumid), mis avaldati 2015. aasta jaanuaris ning milles on esitatud neli stsenaariumit integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamiseks territooriumi eri tingimuste ja territoriaalsete erijoonte põhjal. Dokumentis esitatud ettepanekuid on praegusel programmitöö perioodil rakendatud vaid piiratud ulatuses, muu hulgas ka dokumendi hilise avaldamise (alles 2015. aastal) tõttu. Oleks kasulik võtta see dokument integreeritud territoriaalsete investeeringute tuleviku üle peetavatel aruteludel aluseks;

16. peab kiiduväärseks asjaolu, et praegusel programmitöö perioodil on integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamises vabatahtlikult osalenud 20 liikmesriiki. Kahjuks on mõned riigid kasutanud integreeritud territoriaalsete investeeringuid ainult seoses Euroopa Regionaalarengu Fondi määruse artikli 7 kohaldamisega, milles on sätestatud, et vähemalt 5 % Euroopa Regionaalarengu Fondi riikliku tasandi majanduskasvu ja tööhõive eesmärgi eraldistest peab olema määratud linnaarengu integreeritud strateegiatele, võtmata seejuures piisaval määral arvesse kohaliku ja piirkondliku tasandi tegelikke vajadusi. Märkimisväärne hulk liikmesriike on kasutanud seda vahendit ka ulatuslikumalt (ühissätete määruse artikli 36 kohaselt rakendatud integreeritud territoriaalsed investeeringud); Seda integreeritud investeeringute olulist potentsiaali saaks tulevikus optimeerida, toetudes olemasolevatele headele tavadele ja kohandades kõnealust vahendit veelgi vastavalt erinevatele kohalikele ja piirkondlikele nõuetele, rakendades käesolevas arvamuses esitatud soovitusi;

17. peab kahetsusväärseks, et integreeritud territoriaalsete lähenemisviiside rakendamine on kaua viibinud ning et vahend ei ole suutnud veel tekitada märkimisväärset võimalikku ja vajalikku koostõimet. Sellest aga ei saa ega tohi järeldada, et ELi ühtekuuluvuspoliitika elluviimine integreeritud territoriaalsete investeeringute kaudu ei ole tõhus. Vastupidi, arvestades raskusi ja selguse puudumist, tõendab vahendi tohutut potentsiaali asjaolu, et see üldse toimima hakkas ja et see annab tõelise hea mõjuga tulemusi territooriumi ja selle kodanike jaoks tänu kõigi sidusrühmade töötajate jõupingutustele. Veelgi enam, komitee rõhutab integreeritud territoriaalsete lähenemisviiside lisaväärtust seal, kus riik on toiminud suutlikkuse suurendamise katalüsaatorina teatavates kontekstides, lihtsustades integreeritud territoriaalset lähenemisviisi ja mitmetasandilist valitsemist seal, kus seda varem ei ole olnud.

Nagu ilmnes kestliku linnaarengu ja integreeritud territoriaalsete investeeringute hetkeseisu teemalisest õpikojast, mis toimus 2017. aastal Euroopa Regioonide Komitees ⁽²⁾, on peamised raskused integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamisel praegusel programmitöö perioodil järgmised:

- dokumendi „Juhised liikmesriikidele integreeritud säästva linnaarengu kohta (ERFi määruse artikkel 7)“ viibimine: Euroopa Komisjon avaldas dokumendi alles 2015. aasta mais. Alles selle dokumendi alusel hakati kavandama, kuidas rakendada integreeritud territoriaalseid investeeringuid liikmesriikides, piiritlema linnapiirkondi ja määratlema menetlusi linnaarengu poliitikadokumentide kinnitamiseks ning neid dokumente koostama. Alles seejärel võis konkreetsete projektide kavandamine alata;
- peamine probleem seoses linnapiirkondi ja integreeritud territoriaalseid investeeringuid käsitlevate poliitikadokumentide koostamise ja rakendamisega on see, et enamikes riikides kinnitati rakenduskavad koos näitajate ja juhtimisstruktuuridega juba integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamise ettevalmistusfaasis, võtmata integreeritud territoriaalseid investeeringuid arvesse. Linnaarengu strateegiates tuli seega erinevaid eelnevalt kehtestatud rakenduskavasid ja näitajaid kohandada, mis suuresti piiras strateegiate paindlikkust ja nende sünergiaefekti;
- teatavatel juhtudel ei ole rakenduskava vahendite kohustuslikku eraldamist integreeritud territoriaalseteks investeeringuteks toimunudki, mis muudab mõttetuks kogu rakendamise ja sünergiaefekti saavutamise integreeritud territoriaalsete investeeringute kaudu;
- viivitused rakendamisel ja tarbetult keerukate integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendusstruktuuride loomine, mille puhul ka linnapiirkondades on vaja võtta kasutusele vahendusüksused projektide seire ja hindamise jaoks, kusjuures projektide tegelik valik toimub enamjaolt iga rakenduskava juhtimisüksuse tasandil. Need struktuurid näivad olevat teatavatel juhtudel põhjendamatud, arvestades nii integreeritud territoriaalsetele investeeringutele eraldatavate vahendite vähesust kui ka vahendusüksuste volituste piiratust või tegevuse võimalikku dubleerimist. Niisugused keerulised rakendussüsteemid muudavad sellistel juhtudel kogu protsessi tarbetult keerukaks.
- Tegevuste valimise eest vastutavate asutuste ülesandeid ja volitusi (nagu määratletud Euroopa Regionaalarengu Fondi määruse artiklis 7) ei ole rakendamisprotsessis piisavalt arvesse võetud. Seal, kus kestliku linnaarengu integreeritud territoriaalseid strateegiaid rakendatakse ametlikest linnapiiridest kaugemale ulatuvas funktsionaalses piirkonnas, ei ole nende allpiirkondlike omavalitsuste, kes tegutsevad asjaomase piirkonna sidusrühmade ulatusliku partnerlusel alusel ja mitmetasandilisele valitsemisele tuginedes, positsioon enamikel juhtudel seaduses piisavalt konkreetselt sätestatud.

Õpikojas toodi välja ka positiivseid aspekte, nimelt strateegiate rakendamiseks ette nähtud vahendite fikseeritus, koostoime loomine projektide vahel ning eelkõige probleemidega tegelemine lähtuvalt kohalikest oludest ja kohalikust potentsiaalist, s. t kohapõhise lähenemise tegelik kohaldamine;

Tegevussuunad pärast 2020. aastat – ettepanekud järgmiseks programmitöö perioodiks

18. leiab, et saamaks teada, kuidas integreeritud territoriaalseid investeeringuid pärast 2020. aastat kõige paremini rakendada, peame toetuma rakendamisel seni saadud kogemustele. Siiski ei piisa sellest, kui lihtsalt muuta praegust integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamise vabatahtlikku süsteemi järgmiseks programmitöö perioodiks. Praeguseid kogemusi tuleb vaadelda kõigest kui katseprojektide tulemusi, mis tuleb võtta aluseks ELi ühtekuuluvuspoliitika tõelisel ümberkujundamisel poliitikaks, mis põhineb regionaalarengul ja integreeritud territoriaalsel ja kohapõhisel lähenemisel, mis kasutab maksimaalselt ära piirkonna potentsiaali ning tegeleb selle majanduslike ja sotsiaalsete probleemide ja väljakutsetega ELi kodanike ja ELi kui terviku hüvanguks;

19. teeb ettepaneku võtta dokument „Scenarios for Integrated Territorial Investment“ (Integreeritud territoriaalsete investeeringute stsenaariumid) aluseks järgmisel programmitöö perioodil ja rakendada seda nii ulatuslikult kui võimalik. Integreeritud territoriaalsete investeeringute lähenemisi viisi tuleks täielikumalt rakendada väljaspool linnapiirkondi, kus seda praegu kõige sagedamini kasutatakse, ja rakendada laialdasemalt maa- ja funktsionaalsetes piirkondades, mida määratletakse vastavalt kohalikele oludele eri viisidel, nagu on kirjeldatud kõnealuse dokumendi neljas stsenaariumis. Integreeritud territoriaalsete investeeringute vahendi rakendamine funktsionaalsetes piirkondades on väga oluline, kuna neile alt üles strateegia alusel sihipärase toetuse andmine võib osutuda eriti tõhusaks ja tulemuslikuks, et luua koostoimet kohalike vahendite ja väliste rahastamisvahendite vahel. Kõigile liikmesriikidele peaks olema kohustuslik võimaldada integreeritud

⁽²⁾ Mis toimus Murcia autonoomse piirkonna algatusel koostöös Euroopa Komisjoniga vahendi TAIEX REGIO PEER 2 PEER raames (vahendi eesmärk on edendada teadmiste ja heade tavade vahetamist eri asutuste vahel, mis haldavad rahastamist Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja Ühtekuuluvusfondi raames, suurendades haldussuutlikkust ja tagades ELi investeeringutele paremad tulemused).

territoriaalsete investeeringute vahendi rakendamist järgmisel programmitöö perioodil, et integreeritud territoriaalsed investeeringud saaksid kasutada oma potentsiaali saada tähtsaks vahendiks ELi piirkondliku ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel, tuginedes seejuures partnerluse põhimõttele, tagades kohalike ja piirkondlike omavalitsuste asjakohase kaasatuse strateegiate kavandamisse, rakendamisse, nende üle teostatavasse järelevalvesse ja nende hindamisse;

20. teeb ühtlasi ettepaneku võtta integreeritud üldstrateegiate kavandamisel lähtepunktiks funktsionaalsed ja loogiliselt kokku kuuluvad territooriumid, mis ei peaks olema suuremad kui ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse kolmanda tasandi piirkonnad, ent eeldusel, et loogilised seosed asjaomasel territooriumil ei moodusta muud funktsionaalset tervikut, kus strateegiat saaks tõhusamalt rakendada. Ent see ei tähenda, et liigituse kolmanda tasandi piirkonna või sellele vastava piirkonna asutused peaksid olema ka ainsad integreeritud territoriaalsete investeeringute strateegia rakendamise juhtorganid ning et kõnealusel territooriumil tuleks välja töötada vaid üksainus integreeritud strateegia. Komitee peab seevastu asjakohaseks, et kohalikke ja funktsionaalseid tingimusi ning loogilisi seoseid arvesse võttes töötatakse eespool mainitud funktsionaalse terviku raames eri liiki territooriumide jaoks välja eraldiseisvad integreeritud territoriaalsete investeeringute strateegiad, mille väljundid ja mõju tuleks aga ühtlustada funktsionaalse terviku tasemel. Selline ühtlustamine peaks võimaldama ka loogilisi temaatilisi seoseid naaberpiirkondadega ning madalamate territoriaalsete üksuste huvide ja vajaduste arvessevõtmist. Strateegiate rakendamine ja nende juhtimine peaksid aga toimuma viisil, mis avaldab suurimat võimalikku mõju, ning peaksid eelkõige olema vabatahtlikud ja austama kohalikke tingimusi ja olusid;

21. soovib tungivalt koondada kõik integreeritud territoriaalsetele investeeringutele määratud ressursid võimalusel mitut fondi hõlmavasse rakenduskavasse, nii et integreeritud territoriaalsed investeeringud oleksid seotud ainult ühe rakenduskavaga ehk et integreeritud territoriaalseid investeeringuid rakendavad asutused peavad tegelema ainult ühe rakenduskava korraldusasutusega. Integreeritud territoriaalsete investeeringute lisaväärtus on seega oluliselt suurem, kui neid rahastatakse mitmest fondist. Ühtekuuluvuspoliitika eesmärke saab kõige tõhusamalt rakendada, kui on ühine eeskirjade kogum, mis hõlmab Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi neid osi, milles käsitletakse põllumajanduse üldist arengut. Kui järgmiseks programmitöö perioodiks ei võeta kasutusele integreeritud territoriaalsete investeeringute ühendamist ühtse rakenduskavaga, tuleb vältida keerukate seoste loomist konkreetsete valdkondlike rakenduskavadega; komitee toetab mitut fondi hõlmavate programmide rakendamist piirkondlikul tasandil. Oleks loogiline, et rakenduskava, millega integreeritud territoriaalsed investeeringud on seotud, rahastatakse mitmest fondist. Ülekanduva mõju suurendamiseks peaks vajaduse korral saama arendada funktsionaalseid seoseid teiste rakenduskavade ja rahastamisvahenditega (nt Horisont, Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond jne). Kõigi tasandite integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendusastutustele tuleks anda maksimaalne paindlikkus eesmärkide saavutamiseks; Juhtfondi määramine tehnilise abi jaoks võib samuti lihtsustada mitmest fondist rahastamise operatiivset rakendamist.

22. märgib, et integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta asjaomaste investeeringute lõppeesmärgile kohandatud tootlikkuse ja tulemuslikkuse näitajaid. On oluline kõnealusele planeerimisvahendile kohandatud näitajate olemasolu ning seetõttu peab piirkondlikel ametiasutustel olema rakenduskavade kavandamise etapis võimalus esitada oma näitajaid, mida hindavad komisjoni talitused tagamaks, et kavandatud meetmed, mõõdetavad näitajad ja integreeritud territoriaalsete investeeringute eesmärk sobiksid kokku. Samuti tuleks juhtida tähelepanu õiguslikele probleemidele (vt riigiabi andmise kord), mis mõnikord hõlmavad integreeritud territoriaalsete investeeringute objektiivse ja subjektiivse kohaldamisala positiivset diskrimineerimist, pidades silmas näiteks konkurentsipõhimõtteid;

23. lisaks soovib määratleda eelnevalt selgelt integreeritud territoriaalsete investeeringute territooriumid ning investeeringute rakendussätteid, eesmärgid ja neile eraldatavad eelarvevahendid kohustusliku osana partnerluslepingutest (või sarnastest dokumentidest, milles määratletakse liikmesriikide ja ELi vahelised suhted järgmiseks programmitöö perioodiks) ja asjaomastest rakenduskavadest. Samas peaks asjakohase rakenduskava kinnitamisel iga integreeritud territoriaalset investeeringut rakendav asutus koos rakenduskava juhtorganiga arutama Euroopa Komisjoniga sõlmivat lepingut ja selle kinnitama (edukaks rakendamiseks on hädavajalik otsene kolmepoolne leping integreeritud territoriaalseid investeeringuid rakendava asutuse, rakenduskava juhtorgani ja Euroopa Komisjoni vahel). Sellega kehtestatakse rakendusmeetodid ja näitajad, mis keskenduvad integreeritud territoriaalsete investeeringute strateegia tegelikule mõjule kõnealusel territooriumil; Riikides, kus partnerluse põhimõtte ei ole piisavalt kinnistunud ja on pelgalt näiline, peaks Euroopa Komisjon aitama luua tõelisel partnerlusel põhinevaid suhteid, eelkõige integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamise puhuks.

24. märgib, et hiljutised kogemused mitte ainult integreeritud territoriaalsete investeeringute, vaid ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamisega piirkondlikul tasandil on üldiselt näidanud, et stabiilsuse ja mõju tagamiseks peavad integreeritud territoriaalsete investeeringute juhtimine ja rahastamine toimuma üldise toetuse kaudu, mille puhul on selgelt määratletud eesmärgid, näitajad, ressursid ja vastutus rakendamise eest. Seda üldist toetust ei tohi aga käsitleda vabalt kättesaadavate vahendite allikana, vaid see tuleb selgelt siduda asjakohase rakenduskava läbirääkimistel iga integreeritud territoriaalsete investeeringute strateegia jaoks eraldi sätestatud eesmärkide ja näitajate saavutamisega. Üldise

toetuse kava peaks tagama prognoositavuse ja vahendid integreeritud territoriaalsete investeeringute strateegiate rakendamiseks ning seeläbi võimaldama paindlikult kombineerida seda finantsvahendit teiste ELi ja riiklike vahendite (näiteks Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ja programmi „Horisont 2020“) ja omavahenditega. Sellega tagatakse, et integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamise raames saab kasutada tõelist strateegilist lähenemisviisi ning et on võimalik saavutada vahendite maksimaalne integreeritus ja suurim võimalik koostoime allpiirkondades, samuti ühe piirkonna territooriumidel;

25. leiab, et integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamine peab viima rakenduskavade finantsjuhtimise tõhustamiseni. Vastastikune täiendavus ei tähenda suuremate rahastamisvahendite eraldamist kõnealuse planeerimisvahendi käivitamisel. Tuleks järgida põhimõtet „Stiimulid karistuste asemel“, et parandada tingimusi kaasrahastamise määrade osas nende investeerimiskulude katmiseks, mis võimaldavad otseselt kindlaks teha integreeritud territoriaalsete investeeringute eesmärgi;

26. lisaks soovib, et integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendusasutused peavad olema määratud ainult eri tasandite kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele või õigusaktidega loodud omavalitsusliitudele ja territoriaalarengu nõukogudele ning euroregioonidele ja piirkondadevahelistele territoriaalse koostöö üksustele, sest ainult nemad saavad tagada, et strateegiaid rakendatakse. Neile tuleks anda maksimaalne paindlikkus nii eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste ja sekkumiste kui ka toetuse astme ja rõhuasetuse valimisel, et nad saaksid tõhusalt kombineerida ELi, omaenda, riiklike ja erasektori ressursse, et tekitada strateegiale maksimaalne sünergiaefekt. Neile tuleb anda ka võimalus muuta toetuse astet ja rõhuasetust strateegia rakendamise ajal vastuseks territooriumi muutuvatele sotsiaalmajanduslikele oludele, et saavutada eesmärgi võimalikult tõhusalt ja viia Euroopa lisaväärtus maksimumini. Sellega seoses kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles looma selgete eeskirjade teel õiguskindlust integreeritud territoriaalsete investeeringutega seotud vastutusküsimuste jaoks;

27. on seisukohal, et tuleb minna kaugemale eri fondidest kaasrahastatavate projektide pelgast rühmitamisest ja järgida tõelist asjakohase integreeritud haldamise strateegiat. Komitee märgib sellega seoses, et integreeritud territoriaalsete investeeringute suurema tõhususe ja tulemuslikkuse tagamiseks on vaja rohkem toetust ja praktilisi juhiseid, et mõista vahendit paremini ning kavandada ja rakendada senisest paremini strateegiaid, kasutades niiviisi täielikult ära selle vahendi potentsiaali. Selleks soovib komitee kaaluda eraldi püsiva tugistruktuuri loomist kõnealuse vahendi kasutamisest huvitatud piirkondade jaoks, hõlmates teavitus- ja nõustamistevõrgust ja edendades heade tavade vahetamist;

28. viimaseks märgib, et ettevalmistusi integreeritud territoriaalsete investeeringute vahendi rakendamiseks 2020. aasta järgsel programmitöö perioodil tuleb alustada kohe, kui järgnev seadusandlik ettepanek Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kohta pärast 2020. aastat on avaldatud, et konkreetset integreeritud territoriaalsete investeeringute strateegiaid koostatakse ja neid arutatakse üksikasjalikult kodanike ja muude sidusrühmadega enne esimest arutelu rakenduskavade üle Euroopa Komisjoniga. Selle põhjuseks on, et alt ülespoole lähenemisviis on palju kaasavam ja keerukam ning selle läbirääkimised võtavad palju kauem aega kui ülalt allapoole lähenemisviisi puhul. Integreeritud territoriaalsete investeeringute vahend tuleks integreerida seadusandlikku ettepanekusse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kohta pärast 2020. aastat ja eelarveprojektidesse, mis panevad aluse ühtekuuluvuspoliitika tulevikule.

Brüssel, 1. veebruar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

KOMITEE TÄISKOGU 127. ISTUNGJÄRK, 31.1.2018–1.2.2018

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vahemere lääneosa sinise majanduse kestlikku arengut käsitlev algatus“

(2018/C 176/11)

Raportöör:	Samuel Azzopardi (MT/EPP), Rabat Citta Victoria ringkonna volikogu liige, Gozo
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele „Vahemere lääneosa sinise majanduse kestlikku arengut käsitlev algatus“
	COM(2017) 183 final, SWD(2017) 130 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. peab tervitatavaks teatist „Vahemere lääneosa sinise majanduse kestlikku arengut käsitlev algatus“ ja lisatud tegevusraamistikku, mille Euroopa Komisjon võttis vastu 19. aprillil 2017;
2. toetab pakutud meetmeid, mille abil tagada ohutu, turvaline ja puhas mereruum, merealade parem majandamine ning kestlikult majandatud ookeanid;
3. tuletab meelde ja toetab täielikult Vahemere Liidu ministrite konverentsi sinist majandust käsitlevat avaldust, milles osalevaid riike kutsuti üles ja innustati uurima asjakohaste merendusstrateegiate lisandväärtust ja teostatavust allpiirkondlikul tasandil ning tuginema 5 + 5 dialoogi raames saadud kogemusele. 2016. aasta oktoobris innustasid Alžeeria, Prantsusmaa, Itaalia, Liibüa, Malta, Mauritaania, Maroko, Portugali, Hispaania ja Tuneesia välisministrid jätkama koos Vahemere Liidu sekretariaadiga tööd sinise majanduse kestlikku arengut puudutava algatusega ⁽¹⁾;
4. märgib, et algatuses tunnistatakse tõsiasja, et praegu on mõlema kalda koostöö endiselt piiratud, ja on seisukohal, et see vajab veel täiustamist;
5. tunnistab, et asjaomane piirkond pakub märkimisväärseid majanduslikke võimalusi ning on tuntud aktiivsete sadamate ja – tänu oma kultuuripärandile – arvukate turistide poolest. Seda on kestlikul viisil võimalik veelgi ulatuslikumalt kasutada;

⁽¹⁾ Vahemere Liidu ministrite konverentsi sinist majandust käsitlev avaldus.

6. tunnistab, et Vahemere on strateegiline asukoht: see paikneb geograafiliselt kolme peamise kontinendi – Euroopa, Aafrika ja Aasia – lõikepunktis. Vahemeri on alati olnud kultuuri ja kaubanduse hoogustaja sellega külgnevate ja kaugemategi riikide jaoks;
7. tunnistab, et Vahemeri on tuntud oma elurikkuse ja arvukate merekaitsealade poolest;
8. tuletab muu hulgas meelde oma varasemaid arvamusi komisjoni teatise kohta integreeritud merenduspoliitika teemal ⁽²⁾, mereala ruumilise planeerimise ja rannikualade integreeritud haldamise teemal ⁽³⁾, merekeskkonna parema kaitse teemal ning oma arvamust „Euroopa meremajanduse kasvu poliitika uus etapp“ ⁽⁴⁾;
9. on mures asjaolu pärast, et Vahemere piirkond on tugevalt mõjutatud kliimamuutustest ⁽⁵⁾;
10. tunnistab, et piirkonda seostatakse ka noorte suure tööpuuduse, poliitilise ebastabiilsuse ja teravate rändeprobleemidega, mis kõik mõjutavad negatiivselt piirkonna majanduse väljavaateid;
11. toetab küll asjaolu, et algatuses keskendutakse peamiselt Vahemere lääneosa alamvesikonnale, ent toonitab, et see ei välista kuidagi ka võimalust laiendada algatuse potentsiaali ja eesmärke Vahemere muudele alamvesikondadele;
12. märgib, et kuigi on olemas tõeline poliitiline tahe keskkonna-, kalandus- ja vesiviljelusprobleemide lahendamiseks, on piirkonnal siiski puudus asjakohasest teadlikkusest, teadmiste levitamisest ja valdkondadevahelise tõendite põhise poliitika kujundamisest. Ka rakendamisel ja täitmisel on endiselt palju puudusi, eriti riiklikul ja kohalikul tasandil ⁽⁶⁾.
13. rõhutab, et Aafrikast ja Lähis-Idast Lõuna-Euroopa riikidesse saabuvate ebaseaduslike sisserändajate voolu tõttu esineb piirkonnas pidevalt humanitaarprobleeme, mis mõjutavad otseselt merepiiralasid;
14. mõistab, et vesikonna teatud aladel on probleeme ka mereliiklusega, mida ei saa eirata, arvestades et algatuse eesmärk on – alati kooskõlas keskkonna ja bioloogilise mitmekesisuse austamise, kliimamuutuste vastase võitluse ja kestlikkuse kriteeriumidega – edendada majandustegevust, mis võib põhjustada mereliikluse suurenemist;
15. märgib, et Vahemere läänepiirkond kannatab väga kõrge noorte töötuse määra all. Samal ajal on paljudes tööstussektorites raske leida vajaliku kvalifikatsiooni ja oskustega töötajaid;
16. tunneb heameelt selle üle, et komisjon mainib alt üles suunatud lähenemisviisi, mis sobib kõige paremini selleks, et edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemist algatuses kavandatud meetmetes;

Eesmärk nr 1 – ohutum ja turvalisem mereruim

17. on seisukohal, et seni kui ohutus- ja turvameetmed ei ole piirkonnas tõepoolest kasutusel ja nõuetekohaselt jõustatud, ei saa sinine majandus toimida kestlikult ja tõhusalt. Seepärast soovib komitee, et kahe kalda piirkondlikud omavalitsused püüaksid teha koostööd ja tõepoolest parandada praegust olukorda;
18. on mures, et praeguseks on „mõlema kalda rannavalve koostöö (...) endiselt piiratud ja reaajas reageerimine hädaolukordadele merel vajab veel täiustamist“ ⁽⁷⁾, ja nõustub kavandatud meetmetega mõlema kalda rannavalvurite koostöö edendamiseks, tegeldes iseäranis praegu meresõidu turvalisuse alal valitseva oskuste nappusega. Komitee peab kiiduväärseks teabe vahetamist ja andmete jagamist eelkõige mereliikluse kohta;

⁽²⁾ Raportöör: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Raportöör: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Raportöör: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014 ja raportöör: Christophe Clergeau, NAT-VI/019.

⁽⁵⁾ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>.

⁽⁶⁾ {SWD(2017) 130 final}

⁽⁷⁾ {SWD(2017) 130 final}

19. peab asjakohaseks meetmeid, millega partnereid innustatakse tugevdama jõupingutusi oma praeguse suutlikkuse suurendamiseks, et käsitleda reguleerimata ja ebaseaduslikku inimtegevust ning võidelda merereostusega vesikonna piires. Näiteks võib siin tuua rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja ebaseadusliku kalapüügi ning vahendite väljatöötamise, püüdes parandada merereostusele reageerimist. Komitee on mures tõsiasja pärast, et kohalikud ja piirkondlikud majandused ei pruugi olla võimelised leidma asjakohaseid rahalisi vahendeid suutlikkuse suurendamiseks;

20. tuletab meelde ja toetab täielikult nõukogu hiljutisi järeldusi⁽⁸⁾, mis käsitlevad ühisteatist „Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava“, kus propageeritakse piirkondade ühtsemat lähenemisviisi;

Eesmärk nr 2 – nutikas ja vastupidav sinine majandus

21. nõustub, et nutika ja vastupidava sinise majanduseni on võimalik jõuda vaid siis, kui võtta omaks pideval uuendustegevusel ja teadmiste jagamisel põhinev mõtteviis ning edendada jätkusuutlikku konkurentsivõimet ja majandustegevust. Vahemere piirkond on eriti tuntud oma õitsva mereturismisektori poolest – seda tuleb hoida innovatsiooni ja mitmekesistamise strateegiate abil, pöörates erilist tähelepanu ranniku, sisemaa ja mere kultuuri- ja arheoloogilisele pärandile;

22. nõustub soovitusel, et lõunakalda sidusrühmi tuleks kutsuda osalema algatuses BLUEMED ja **peab** algatust BLUEMED tähtsaks vahendiks, mis edendab peamiselt ühistegevust teadusuuringute ja innovatsiooni huvides. Komitee kutsub üles kooskõlastama mere- ja merendusuringuid ja uuendustegevust ning looma koostoimet piirkonna, riigi ja ELi tasandi investeeringute vahel, vältides dubleerimist ja vähendades killustumist;

23. toetab uute tehnoloogiate ja biotoorainepõhiste uuenduslike tööstusharude arendamist, iseäranis juhul, kui need püüdlused keskenduvad esmajoones kestlike toodete arendamisele, ning innustab töötama välja tehnoloogiad ja kohandatud lahendused kliimamuutuste leevendamiseks. See kehtib iseäranis taastuva mereenergia ja ujuvtuulikute valdkonnas, mis on Vahemere puhul eriti sobivad;

24. toetab riiklike ja piirkondlike merendusklasterite rajamist, et luua ideaalsed platvormid, kus majandust innovaatiliste lahenduste kaudu hoogustada. Komitee on seisukohal, et klasterid soodustavad ja edendavad koostööd, teadmiste jagamist ja ettevõtlust väikeste, keskmise suurusega ja mikroettevõtjate hulgas;

25. kordab oma üleskutset⁽⁹⁾ luua täiendava meetmena oskuste arendamiseks ning ideede vahendamiseks mereuuringute valdkonnast erasektorile eraldi meremajanduse teadmisi- ja innovaatikakogukond. Sel taustal võib väärtust lisada ka virtuaalne teadmiskeskus⁽¹⁰⁾, mis on vahend, mille abil jagada teadmisi sinise majanduse arengu toetamiseks ja mida võib määratleda kui ühtset kontaktpunkti/ veebiportaali, mis võimaldab koondada ja jagada üldist, tehnilist ja valdkondlikku teavet seoses mere- ja merenduslaste küsimustega Vahemere piirkonnas;

26. kordab arvamuses CdR 6622/2016 esitatud ettepanekut luua piirkondlikud või piirkondadevahelised meremajanduse platvormid. Komitee rõhutab, et mitmed Vahemere piirkonnad võiksid olla head kandidaadid selliste platvormide loomiseks, mis aitaksid projekte leida, nende elluviimist toetada ning kohalikke, riiklikke ja ELi rahastamisvahendeid rakendada. Platvorme juhiksid piirkonnad ja platvormide välja valitud projekte rahastatakse Junckeri teise kava raames;

27. nõuab, et piirkondadevahelisi, riiklikke ja riikidevahelisi projekte, mis on kooskõlas algatuse strateegilise raamistiku ja aruka spetsialiseerumise strateegiatega, saaks rahastada piirkondlike, riiklike ja ELi vahendite koondamise abil ühte lihtsustatud raamistikku, ning et nad saaksid ühenduse abi, ilma et peaksid uuesti projektikonkurssi läbima;

28. rõhutab, et ettevõtlus sinises majanduses ulatub Vahemeres toimuvast tegevusest kaugemale. Seetõttu on oluline kavandada asjakohast toetust sinise majandusega seotud, kuid maismaal asuvatele ettevõtetele, nagu kohalikud kalatöötlemisettevõtted, laevaehitustööstus, maismaa tuuleenergia- ja fotogalvaanilised rajatised;

⁽⁸⁾ Nõukogu järeldused, 3. aprill 2017.

⁽⁹⁾ NAT-V-44.

⁽¹⁰⁾ <http://www.med-vkc.eu/2016/>.

29. toonitab, et viivitamata tuleb tegeleda puudujääkidega hariduse ja oskuste valdkonnas. Majandusareng ja haridus käivad käsikäes ning seepärast peavad partnerid algatuse edu tagamiseks arvesse võtma mõlemat sotsiaalmajanduslikku aspekti. Teadlikkuse suurendamisel merendusega seotud kutsealadest on määrav tähtsus, et meelitada kodanikke tutvuma merendus- ja merevaldkonna võimalustega, leevendades seega sektorile iseloomulikku tasakaalustamatust tööjõu pakkumise ja nõudluse vahel ning aidates vähendada töötuse määra. Iseäranis Vahemere piirkonnas ilmneb paradoks, et kuigi noorte töötuse määr on üks Euroopa kõrgemaid, ei suuda ei uutes ega traditsioonilistes sektorites tegutsevad merendusettevõtted leida kvalifitseeritud töötajaid;

30. peab asjakohaseks mudeleid, mis toetavad keskkonnahoidlike energiaallikate, sh innovatsioon ookeanienergia valdkonnas ja energia jätkusuutlik kasutus, arendamist ja kasutamist merevee magestamisest merepõhjale võimalikult väikest mõju avaldaval viisil, ning toetab ettepanekuid edendada energiatõhusust ja kliimamuutustega kohanemist rannikulinnades, keskkonnahoidlikku laevandust ja sadama taristut alternatiivkütuste kasutamiseks, arendada välja uusi turismitooteid ja -teenuseid ning ühtsed tehnilised standardid kestliku meriviljeluse tagamiseks riikide vahel⁽¹¹⁾. Tuleb märkida, et kuigi nende meetmete eesmärgid ja sihid on üldjoontes positiivsed, tuleb mõelda ka raskustes või väikese majandusega riikidele;

Eesmärk nr 3 – merealade parem majandamine

31. tunnistab, et ranniku- ja merepiirkonnad on pikka aega olnud väga konkurentsivõimelised ja mitmetahulised, mis on viinud probleemideni seoses ruumi jaotamise ja ressursinappusega. Praegu domineerivad keskkonnaprobleemid, mis tulenevad kasvavast survest loodusvaradele, nõuavad suuremaid teadmisi. Kahtlemata viiks integreeritud lähenemine ühiste ressursside kasutuse edendamisele uute võimaluste arendamiseni;

32. propageerib arengumudeleid, mis põhinevad energiasektori heitkoguste, energiatarbimise ja -kulude vähendamisel ning pändlikkuse ja usaldusvärsuse suurendamisel. Seejuures on keskne tähtsus biogeenestest ja orgaanilistest jääkidest ning jäätmetest toodetud energia arendamisel;

33. tunnistab, kui oluline on inimtegevust meredel silmas pidades tõhus mereruumi planeerimine, mis viib jõupingutuste kooskõlastamise ja tegevuste vahel tekkida võivate konfliktide leevendamiseni, ning toetab seda täielikult;

34. rõhutab ja toetab **tegevust**, mis tõstab esile merealaste teadusandmete ja teadmiste tähtsust ühe vastupanuvõimelise ja innovaatilise majanduse sambana, tunnistades samas, et on oluline ajakohastada keskkonnanähtuste ja kliimamuutuste kohta olemasolevaid andmeid ja teha need kättesaadavaks rahvusvahelisele teaduskogukonnale ja avaliku sektori asutustele;

35. nõustub täielikult **tegevusega**, mis on ette nähtud merekeskkonna ja -elupaikade kaitseks ükskõik millise reostuse eest, määrates samal ajal proaktiivselt kindlaks säilitatavad alad, nt merekaitsealad. Teadlikkuse suurendamise kampaaniad on kahtlemata samm õiges suunas;

36. toetab piirkondlikku kooskõlastamist ja koostööd Vahemere üldise kalanduskomisjoni Vahemere ja Musta mere kalapüügi kestlikkuse keskpika strateegia (2017–2020) rakendamise kaudu. Sellega tagatakse ka ühise kalanduspoliitika sidusam rakendamine alamvesikonna tasandil⁽¹²⁾;

37. peab täiesti asjakohaseks **tegevust**, millega edendatakse väikesemahulise kalapüügi ja vesiviljeluse arengut ja parimate tavade levitamist, et tugevdada kalandust ja vesiviljelust, tagades samas nõuetekohase piirkondlike andmete kogumise ja teadusliku hindamise, järgides täies ulatuses rahvusvahelisi õigusakte;

⁽¹¹⁾ {SWD(2017) 130 final}

⁽¹²⁾ {SWD(2017) 130 final}

Juhtimine ja rakendamine

38. toetab Vahemere lääneosa rakkerühma moodustamist üheskoos Vahemere Liiduga, hõlmates rakkerühma riiklikud koordinatsioonikeskused ja Euroopa Komisjoni ning tagades kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemise;
39. tõdeb, et sõltuvalt esitatud projekti olemusest, ulatusest ja prioriteetidest on kasutada erinevaid rahastamisallikaid, peamiselt ELi rahastamisprogrammide kaudu, millega toetatakse eri algatusi;

Lõppsoovitused

40. innustab parimate tavade vahetamist, suutlikkuse suurendamist ja piiriülest koostööd Vahemere iga kalda kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;
41. soovib kõigil osalistel edendada teadmiste vahetamist ja poliitilise asjatundmuse jagamist kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes, hõlbustades Vahemere lääneosas mitmetasandilist valitsemist ühiste ressursside juhtimisel ja ühiste väljakutsetega tegelemisel;
42. soovib kohalikul ja piirkondlikul tasandil edendada majanduslikult jätkusuutlikke projekte ja hõlbustada juurdepääsu kapitalile;
43. rõhutab vajadust edendada haridus- ja ümberõppeprojekte ning meetmeid, mis on suunatud noorte töötuse vähendamisele koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, edendades tööjõu liikuvust sinise majanduse sektorite vahel. Sellega seoses juhib komitee tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rollile töösüsteemide vajaduste prognoosimisel ja nende kohandamisel tööturu vajadustega. Liikmesriigid peaksid seda rolli arvesse võtma ja pakkuma kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele õigeid vahendeid, mille abil lihtsustada noorte siirdumist õppeasutusest tööhõivesse.

Brüssel, 31. jaanuar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „2020. aasta järgse lihtsustamise kõrgetasemelise töörühma lõppjärelused ja soovitused“

(2018/C 176/12)

Raportöör: Oldřich Vlasák (CZ/ECR), Hradec Králové linnavalikogude liige**Viitedokument:** 2020. aasta järgse lihtsustamise kõrgetasemelise töörühma lõppjärelused ja soovitused**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. rõhutab ELi ühtekuuluvuspoliitika tähtsust liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse jaoks. Kuigi üks kolmandik ELi eelarvest on Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 174–178 kohaselt eraldatud selle eesmärgi saavutamiseks, ei ole see poliitikasuund oma potentsiaali veel täielikult ära kasutanud. Fondide lihtsustamine peab moodustama osa reformitud ja parandatud ühtekuuluvuspoliitikast Euroopa tuleviku jaoks;
2. väljendab heameelt kõrgetasemelise töörühma Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2020. aasta järgseks lihtsustamiseks tehtud soovituste konstruktiivse olemuse üle, samuti selge todemuse üle, et lihtsustamine on kõigi fondide rakendamises ja haldamises osalevate poolte – komisjon, kaasasendusandjad, liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused – ülesanne;
3. väljendab heameelt selle üle, et paljud kõrgetasemelise töörühma soovitused 2020. aasta järgseks perioodiks on vastavuses komitee varem väljendatud seisukohtadega ⁽¹⁾. Komitee kordab ühtlasi, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi puudutab ühtekuuluvuspoliitika rakendamine otseselt, kuivõrd nad on nii peamised toetusesaajad kui ka paljudel juhtudel samuti ametiasutused, kes osalevad vahetult selle rakendamise haldamisel;
4. märgib, et kuigi lihtsustamise kõrgetasemelise töörühma järeldused ja soovitused sisalduvad hulgaliselt positiivseid ettepanekuid, ei saa mingil juhul öelda, et kõnealuste ettepanekute elluviimisega oleks lihtsustamise protsess lõpule viidud. On veel terve rida olulisi valdkondi ja täiendavaid probleeme, mida kõrgetasemelise rühma järeldustes ei käsitleta või mida käsitletakse vaid osaliselt. Seetõttu juhib komitee sellega seoses tähelepanu oma 2016. aasta oktoobri arvamusele „Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamine kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohast“, milles käsitletakse kõnealust teemat üksikasjalikult;
5. kordab oma üleskutset luua uus territoriaalne visioon, mis ajakohastaks 1999. aasta Euroopa ruumilise arengu perspektiivi. Seda strateegiat saaks asukohapõhise lähenemisviisi abil kasutada 2020. aasta järgsel programmitöö perioodil, et aidata ELi fondidel kohapeal tulemusi saavutada;
6. rõhutab, et oluline on tugineda seni omandatud kogemustele ja väljaarendatud suhtlikkusele ning hõlbustada 2020. aasta järgse, koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise mudeli rakendamist partnerluse põhimõtte kohaldamise abil. Partnerluse põhimõtte, nagu see on sätestatud Euroopa partnerluse käitumisjuhendis, on jätkuvalt kriitilise tähtsusega vahend tagamaks, et kõiki partnereid, sh kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kaasatakse kõigil kavandamisetappidel. Elluviimise süsteem peab samuti põhinema suuremal usaldusel kõigi asjaomaste osalejate vahel (ametiasutused ELi, riigi ning kohalikul ja piirkondlikul tasandil);
7. kutsub üles looma uue ühise strateegilise raamistiku, mis hõlmab kõiki territoriaalse mõõtmega ELi poliitikavaldkondi ja fonde, ja toetab ühiste horisontaalsete eeskirjade eesmärki, et hõlbustada suhtlust Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahel („ühtsed eeskirjad“). Komitee rõhutab, et raamistik, mis hõlmab üksnes Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde, ent mitte muid territoriaalse mõõtmega fonde (nagu praegu kehtiv), muudab rakendamise

⁽¹⁾ COR-2016-01814-00-00-AC-TRA; COR-2016-05838-00-00-AC-TRA; COR-2016-00008-00-01-AC-TRA; COR-2015-04285-00-00-AC-TRA; COR-2014-06248-00-01-AC-TRA; COR-2015-00487-00-00-AC-TRA; COR-2015-04287-00-00-AC-TRA; CDR2027-2012_00_00_TRA_AC; CDR1683-2012_00_00_TRA_AC; CDR4-2012_FIN_AC; COR-2017-01527-00-00-AC-TRA.

lõppkasutajate jaoks problemaatilisemaks ega ole nii kasulik, kui see võiks olla. Piiratud arvule poliitikavaldkondadele eraldatavad rahastamisvahendid tuleks valida ühise Euroopa menüü raames, mis võib piirkondlikest arenguvajadustest ja ELi eesmärkidest lähtuvalt piirkonniti erineda;

8. nõustub, et vaja on tagada võrdsed tingimused Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele ja keskselt juhitud fondidele. Komitee toetab selge sõnaga vajadust uurida, kas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kogurahastamisele või rahastamise osale on teostatav standarderand riigiabi eeskirjadest, tuletades meelde oma varasemaid järeldusi, iseäranis seoses proportsionaalsusega;

9. toetab diferentseerimise põhimõtte laiema kohaldamise eesmärki koormuse vähendamise, vahendite tulemuslikuma kasutamise ja asukohapõhise lähenemisviisi huvides;

10. nõuab lahendusi, mis on paremini kohandatud konkreetsele programmile, võttes arvesse institutsioonide suutlikkust Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamissüsteemi sees ja väljaspool, pakutava toe liike ja muid tegureid;

11. soovib hoogustada dialoogi komisjoni, liikmesriikide ning linnade ja piirkondade vahel Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide järgmise, 2020. aasta järgse põlvkonna tõhusa ülesehituse ja kasutajasõbralike lihtsustamismeetmete üle;

12. nõuab, et territoriaalse mõju hindamist Euroopa tasandil kasutataks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamise eeliste mõõtmise vahendina;

Koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise mudeli tugevdamine pärast aastat 2020

13. kinnitab oma tugevat toetust analüüsile, mille kõrgetasemeline töörühm on esitanud koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise mudeli oluliste eeliste kohta ühtekuuluvuspoliitika tõhusaks elluviimiseks, julgustades riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste omavastutust ning võimaldades tunnustada piirkondlikke iseärasusi ja asukohapõhist lähenemisviisi. Koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise mudelil on positiivne mõju teistelegi, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest kaugemale ulatuvatele poliitikavaldkondadele, muu hulgas positiivne ülekanduv mõju hea valitsemistava tugevdamise ning kodanikuaktiivsuse ja demokraatliku osaluse suurendamise näol;

14. toetab eesmärki tagada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte tulemuslik kasutamine, et võimaldada ja toetada selles kontekstis tõelist mitmetasandilist valitsemist. See nõuab nii kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kui ka komisjoni ja liikmesriikide asjakohast võimestamist tõelise partnerluse vormis;

15. rõhutab, et tugevdada tuleks usku toetusesaajate (piirkondlikud ja riiklikud ametiasutused) suutlikkusse hallata ja kasutada fonde usaldusväärsel ja tõhusal viisil. Koostöös liikmesriikidega toimuv eelarve täitmine toob Euroopa oma kodanikele lähemale ja ühendab kohalikud vajadused ja Euroopa eesmärgid;

16. rõhutab, et koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise süsteemi edu sõltub osaliselt partnerluse põhimõtte täielikust omaksvõtmisest kõigi osalejate poolt. Komitee kiidab täiel määral heaks kõrgetasemelise töörühma ettepanekud partnerluse tõhusa kasutamise keskse rolli kohta, mida tuleb 2020. aasta järgselt tugevdada;

17. leiab, et vaja on laiemat partnerluse lähenemisviisi ja et see tuleks kaasata Euroopa poolaastasse – Euroopa majandusjuhtimise raamistikku. Komitee kordab oma nõudmist kehtestada käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks Euroopa poolaastasse⁽²⁾. Ühtlasi kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles tagama, et partnerluse käitumisjuhendi põhimõtted võetaks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raamistikus kasutusele 2020. aasta järgsete eeskirjade õiguslikult siduva osana, et tagada nende põhimõtete õiguskindlus. Komitee nõuab samuti rohkem ametlikke rakendamiskohustusi asjaomastele pooltele;

18. juhib tähelepanu kõrgetasemelise töörühma järeldusele, et kalduvus muuta ühtekuuluvuspoliitika vastutavaks mitme muu ELi poliitikaeesmärgi rakendamise eest on problemaatiline ja toob kaasa olukorra, kus haldusasutustest saavad järjest rohkemate ELi meetmete tegelikud jõustajad;

19. toetab kõrgetasemelise töörühma ettepanekut vaadata läbi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide haldus- ja kontrollisüsteemi roll Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega mitteseotud eeskirjade jõustamisel;

⁽²⁾ COR-2016-05386-00-00-AC.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide täiendav olemus

20. toetab kõrgetasemelise töörühma rõhuasetust iga üksiku Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondi vastastikku täiendavale olemusele. Ainult üheskoos suudavad need saavutada aluslepingutes sätestatud ühtekuuluvuspoliitika eesmärgi;

21. peab oluliseks tagada, et olemasolevad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid (Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Kalandusfond) jäävad kokku, sest iga üksik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfond annab oma osa teiste fondide missiooni ja neid koordineeritakse pärast 2020. aastat ühiste eeskirjade ja sätete abil;

22. nõuab, et koostatakse uus ühine strateegiline raamistik, mis hõlmaks kõiki ELi poliitikavaldkondi ja territoriaalse mõõtmega fonde. Selline raamistik tagaks rahastamisvahendite strateegilise järjepidevuse, koostoime ja võrdse kohtlemise ning väldiks haldusalast liiasust;

23. kordab komitee soovitusi, mille kohaselt tuleks eri Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide suhtes kohaldada identseid eeskirju, ja rõhutab, et kõik horisontaalsed tingimused tuleks sätestada eranditult ühes üldises eeskirjade kogumis, sellal kui fondispetsiifilistes määrustes tuleks piirduda programmi sisu ja aruandluse eeskirjadega;

24. väljendab heameelt kõrgetasemelise töörühma soovitusi üle kaaluda võimalikku eraldi määrust Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide haldamiseks („ühtsed eeskirjad“), võttes ühtlasi teadmiseks ettepaneku kohaldada seda kõigile rahastamisperioodidele õiguskindluse ja stabiilsuse suurendamiseks;

25. toetab vajadust lihtsustada veelgi mitmest fondist rahastatavaid programme ja integreeritud lähenemisviise (nagu integreeritud territoriaalsed investeeringud), pidades silmas raskusi kehtiva ühissätete määruse sätete rakendamisel. Komitee juhib selles kontekstis tähelepanu oma arvamusele integreeritud territoriaalsete investeeringute kohta, ⁽³⁾ milles käsitletakse nende investeeringute potentsiaali täielikust ärakasutamise tulenevat positiivset mõju kohalikul tasandil;

26. väljendab heameelt tõdemuse üle, et vaja on paremini tasakaalustada Euroopa rahastamiseeskirjade vastavusseviimist ja vajadust anda rohkem ruumi kohandamiseks riiklike eeskirjadega, mida komitee rõhutas ka oma arvamuses Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamise kohta;

27. märgib, et ELi fonde tuleks rakendada olemasolevate riiklike haldusmehhanismide abil. Riiklikke eeskirju ja süsteeme (sh riiklikke auditeerimisasutusi ja riiklikke konkurentsiasutusi) tuleks kasutada nii palju kui võimalik, sest kõige lihtsamad eeskirjad on need, mis on mahult väikesed ja soovitatavalt samad kui need, mida kohaldatakse liikmesriikides;

Võrdsed tingimused Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele ja keskselt juhitud fondidele

28. kinnitab toetust kõrgetasemelise töörühma kavandatud üldeesmärgile tagada võrdne kohtlemine ja võrdsed tingimused Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele ja keskselt juhitud fondidele;

29. toetab kõrgetasemelise töörühma väljendatud seisukohta, et praegune diferentseerimine Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kohtlemisel seoses riigiabi ja riigihangetega ei ole koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise mudeli lahutamatu osa. Juhtpõhimõtte peaks olema, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatavaid projekte ei tohiks kohelda piiravamalt kui ELi keskselt juhitavaid sarnaseid projekte;

30. rõhutab, et 2020. aasta järgses raamistikus on vaja anda uut hoogu sünergiale Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja keskselt juhitud programmide vahel ka piirkondadevahelise koostöö kontekstis. Komitee rõhutab tulemusliku lihtsustamise ja suurema paindlikkuse kasulikku mõju Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimise juures aruka spetsialiseerumise strateegiate rakendamisele; piirkondadevahelist koostööd saaks sellega seoses lihtsustada meetmetega nagu tulemustele suunatud lihtsustatud põhjendusmeetodi kohaldamine või ühikukulude kasutamine, nagu kirjeldatud komitee arvamuses „Aruka spetsialiseerumise strateegiad (RIS3): mõju piirkondadele ja piirkondadevahelisele koostööle“ ⁽⁴⁾;

31. rõhutab vajadust viia Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riigiabi ja riigihanke eeskirjad vastavusse keskselt juhitud programmidele kohaldatavate eeskirjadega. Komitee kordab oma üleskutset hinnata, kas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kogukulutustele või osale neist on 2020. aasta järel teostatav erand riigiabi menetlustest. Seoses sellega on komiteel heameel märkida, et kõrgetasemeline töörühm on võtnud arvesse tema soovitusi, mis puudutavad vajadust kehtestada ühised määratlused, et oleks võimalik fonde võrrelda ja kombineerida;

⁽³⁾ COR-2017-03554-00-00-AC.

⁽⁴⁾ COR-2016-06963-00-00-AC.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kavandamise 2020. aasta järgne lihtsustamine

32. peab kiiduväärseks kõrgetasemelise töörühma rõhuasetust, mille kohaselt on otsustavalt tähtis tagada, et komisjoni seadusandlikud ettepanekud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raamistiku kohta 2020. aasta järgseks perioodiks, k.a nende selge ja ühetaoline tõlgendus, esitatakse ja nendes lepitakse kokku vähemalt kuus kuud enne uue programmitöö perioodi algust. Komitee tuleb meelde olulisi praktilisi probleeme, millega kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused käesoleva programmitöö perioodi alguses tekkinud viivituste tõttu kokku puutusid, ja õppetunde, mille kõik asjaomased pooled sellest võisid kõrva taha panna. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ettepanekud tuleks ametlikult esitada niipea kui võimalik;

33. soovib seoses partnerluslepingute tulevase kujundamisega, et partnerluslepingu või samaväärse riikliku tasandi dokumendi vajadust ja otstarvet tuleks uuesti hinnata, ning nõuab, et selliste lepingutega keskendutaks tulevikus üldstrateegiale (vältides kattuvusi programmide vahel), üldistele eeltingimustele ja tingimustele, mis on seotud riigipõhiste soovitustega (mis on liikmesriigi pädevuses) ja temaatilise koondamise määratlusele ning koordineerimisasutuste rollile riiklikul tasandil, kui neil on teatud roll rakendamisel antud liikmesriigis;

34. nõuab 2020. aasta järgsete strateegiliste programmdokumentide lihtsustamist, märkides, et paljud komitee arvamuses partnerluslepingute ja rakenduskavade üle peetavate läbirääkimiste tulemuste kohta esitatud konkreetsed soovitused on lisatud 2020. aasta järgsetesse soovitustesse. Komitee toetab eelkõige kõrgetasemelise töörühma üleskutset suurema paindlikkuse järele kavandamisel, et võimaldada rakenduskavade kiiremat kohandamist;

35. soovib, et ilma komisjoni eelneva loata peaks olema võimalik liigutada osa eraldisest prioriteetsete suundade vahel (nt 10 %, nagu oli lubatud 2007.–2013. aasta programmitöö perioodi lõpus);

36. kinnitab temaatilise koondamise põhimõtte olulisust sidusa ja strateegilise kavandamise seisukohalt ja märgib, et 2020. aasta järgse temaatilise koondamise üldine sidus süsteem peaks võimaldama integreeritud lahenduste tõhusat kohaldamist piirkondlikul või kohalikul tasandil. Partneritel, sh kohalikel omavalitsustel, peab olema sõnaõigus kavandamisetapis, sh integreeritud vahendite osas, mida kasutatakse, et rakendada säästva linna- ja territoriaalse arengu strateegiaid;

37. toetab sellega seoses rõhuasetust kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suuremale võimestamisele ja toonitab vajadust viia temaatilise koondamise põhimõtte vastavusse kontekstiga, mis võimaldab integreeritud lahendusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Sidet temaatilise koondamise ja ühtekuuluvuspoliitika tulemustele suunatuse vahel ning vajadust tagada, et ühtekuuluvuspoliitika võib 2020. aasta järgselt pakkuda integreeritud, paindlikke ja diferentseeritud lahendusi, käsitleti juba komitee arvamuses ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta pärast 2020. aastat. Samas arvamuses nõuti koostöödialogi regionaalpoliitika ja valdkondliku poliitika rakendamise eest vastutavate ametiasutuste vahel õigeaegselt enne järgmise rahastamisperioodi algust, et tugevdada territoriaalset lähenemisviisi kooskõlas mitmetasandilise valitsemise põhimõttega;

38. väljendab heameelt kõrgetasemelise töörühma seatud eesmärgi üle lihtsustada 2020. aasta järgset ühist näitajatekogumit ja rõhutab vajadust ühtlustatud terminoloogia ja määratluste järele, et oleks võimalik hinnata ja võrrelda eri fondide tulemusi;

39. toob esile komitee ettepanekud konkreetsete meetmete kohta, et hõlbustada üleminekut järgmisele programmitöö perioodile ja pakkuda suuremat kindlust korraldusasutustele. Komitee toetab kõrgetasemelise töörühma soovitust hinnata uuesti 2020. aasta järgse määramise vajadust ning kutsub üles vähemalt lihtsustama seda protsessi tagamaks, et olemasolevad määramised kantakse üle järgmisesse programmitöö perioodi;

Diferentseerimise põhimõtet tuleb tugevdada mitmes valdkonnas

40. tunneb heameelt 2020. aasta järgselt rakendatava suurema diferentseerimise üldpõhimõtte üle, mis on, kuivõrd see võimaldab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kohandatumat ja tõhusamat rakendamist, tõenäoliselt otsustav võimalikus 2020. aasta järgses üldiselt vähendatud eelarvevahendite stsenaariumis, muu hulgas pärast Ühendkuningriigi lahkumist EList. Subsidiaarsuse põhimõttele tuginev diferentseeritud lähenemisviis ei pruugi tähendada, et ELi tasandil üritatakse määratleda määruse rakendussüsteemi iga üksikasja, vaid see peab põhinema kõigi asjaomaste osalejate vahelisel usaldusel, kohaldades konkreetselt partnerluse põhimõtet;

41. märgib, et sarnaseid ideid on levitanud ka Austria liidukantselei ja need võivad olla oluline element eelseisval Austria ELi eesistumisajal 2018. aasta teises pooles. Seetõttu soovib komitee kutsuda ELi eesistujariiki Austriat üles tegema komiteega varast koostööd nende ideede edasiarendamiseks;

42. rõhutab, et oluline on tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste täielik kaasatus võrdsete partneritena selles kontekstis ja läbirääkimisprotsessi kõigil järgnevatel etappidel. Üha olulisem on asukohapõhise lähenemisviisi ulatuslikum rakendamine, kohandades fonde tõhusamalt liidu piirkondade erisugustele vajadustele ja varustades piirkondi vahenditega, mille abil nad saavad kiiremini reageerida ettenägematutele probleemidele või hädaolukordadele;

Audit, aruandlus ja kontroll

43. soovib liikuda auditi, aruandluse ja kontrolli valdkonnas diferentseerituma lähenemisviisi suunas, võimaldades rohkem tugineda riiklikele eeskirjadele ja pakkuda suuremat paindlikkust, et võtta arvesse kehtivaid riiklike kontrolli ja menetlusi;

44. juhib tähelepanu komitee sõnumile, et diferentseeritud auditit võiksid lihtsustada ja toetada usalduslepingud ELi ja riiklike auditeerimis- ning korraldusasutuste vahel. Praegu on põhiprobleem see, et reaktsioonina mineviku rakendamisprobleemidele on välja kujunenud riskivältimise kultuur ja hirm karistuste ees ületab tõelise parandamisele orienteeritud kultuuri;

45. kordab komitee seisukohta aktsepteeritava veamäära kohta (olulisuse piirmäär), mille kohaselt kogemused näitavad, et selline tase ei ole ühtekuuluvuspoliitika projektide kontekstis asjakohane. Komitee leiab, et kuna rahvusvahelistes auditeerimisstandardites puuduvad arvilised nõuded, peaks olema võimalik seda piirmäära suurendada 5 %-le. Praegune range kontrollisüsteem, mis muudab mis tahes vea nähtavamaks, loob eksitava arusaama, et koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise mudel põhjustab rohkem vigu;

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kombineerimine finantsinstrumentidega

46. väljendab heameelt selle üle, et muu hulgas kaalutakse diferentseeritud lähenemisviisi põhimõtet, kuna komitee on varem nõudnud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi kombineeritud rakendamise eelhindamist juhtumipõhiselt. Selline lähenemisviis peaks võimaldama oluliselt vähendada koormust ja võtta paremini arvesse rakendamiskonteksti iseärasusi kõnealustes piirkondades ning seega hõlbustama asukohapõhist lähenemisviisi ja julgustama kohandatud investeeringuid;

47. soovib ühtsete kontaktpunktide loomist riiklikul/piirkondlikul tasandil, et aidata toetusesaajatel käsitleda Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde ja muid fonde koos;

Euroopa territoriaalse koostöö lihtsustamine

48. toetab Euroopa territoriaalse koostöö eripära tunnustamist kõrgetasemelise töörühma poolt ja töörühma soovitusi, mille kohaselt tuleks Interregi programmide praegune eraldi regulatiivraamistik pärast aastat 2020 säilitada;

49. kinnitab komitee toetust Euroopa territoriaalse koostöö rakendussätete jaoks erimääruse koostamisele, rõhutades, et praeguse seadusandliku ja regulatiivse keerukuse tulemusena on ülereguleerimine tõepoolest olnud oluline takistus Euroopa territoriaalse koostöö tõhusal elluviimisel;

50. nõuab, et selles valdkonnas välditaks eeltingimusi Euroopa territoriaalse koostöö programmide mitmepoolse olemuse tõttu;

51. rõhutab tugevdatud territoriaalsest koostööst saadavat Euroopa lisaväärtust ja viidet hiljutistele järeldustele keskpikkade ja pikaajaliste tagajärgede kohta nii üldise majanduskasvu kui ka majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse osas, kui selline koostöö peaks tulevikus suurenemise asemel vähenema;

52. rõhutab piiriülese koostöö olulist rolli ja Euroopa lisaväärtust piiride eraldava mõju ületamisel ja olemasolevate takistuste kõrvaldamisel, mis mõjutavad piirialadel elavate inimeste elu. Komitee tuletab meelde, kui olulised on inimestevahelised projektid eelkõige vastastikuse usalduse loomiseks, ja soovib sellega seoses lisada nn väikeprojektide fondid legitiimse osana tulevastesse piiriülese koostöö programmidesse tagamaks, et sellised projektid muutuksid tänu oma lihtsusele ja deentraliseeritud haldamisele kättesaadavaks taotlejatele rohujuure tasandil;

53. väljendab heameelt ettepaneku üle vabastada Euroopa territoriaalse koostöö programmid riigiabist teatamise nõuetest. Komitee on varem rõhutanud, et üldjuhul ei ole Euroopa territoriaalse koostöö programmide riigiabi käsitlevate eeskirjade järgimiseks vajalikud jõupingutused proportsionaalsed konkurentsi moonutamise riskiga. Samuti on ta juhtinud tähelepanu raskustele, mis on seotud kaasrahastamise määrade ja vastutuskorra piirangutega (sest sellised programmid hõlmavad rohkem kui ühte liikmesriiki), ning rõhutanud loomuomast vastuolu koostöö loogika ja konkurentsi loogika vahel, nõudes, et Euroopa territoriaalne koostöö jäetaks täiel määral välja riigiabi kohaldamisalast, nagu juba tehakse komisjoni hallatavate koostööprogrammide puhul (nt „Horisont 2020“).

Brüssel, 1. veebruar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamuse eelnõu teemal „Liikuvus Euroopas: maanteetranspordi tööjõu aspektid“

(2018/C 176/13)

Raportöör: Spyros Spyridon (EL/EPP), Porose vallavolikogu liige Viitedokumendid.

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus millega muudetakse määrust (EÜ) nr 561/2006 maksimaalse ööpäevase ja iganädalase sõiduaja, minimaalsete vaheaegade ning ööpäevaste ja iganädalaste puhkeperioodide miinimumnõuete osas ning määrust (EL) nr 165/2014 sõidumeerikute abil positsioneerimise osas

COM(2017) 277 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/22/EÜ seoses täitmise tagamise nõuetega ning millega kehtestatakse konkreetsed õigusnormid seoses direktiividega 96/71/EÜ ja 2014/67/EL sõidukijuhtide lähetamiseks autoveosektoris

COM(2017) 278 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1071/2009 ja määrust (EÜ) nr 1072/2009 eesmärgiga kohandada neid valdkonnas toimunud arengutega

COM(2017) 281 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/1/EÜ ilma juhita renditud sõidukite kasutamise kohta kaupade autoveol

COM(2017) 282 final

I. SOOVITUSED MUUDATUSETTEPANEKUTEKS

Muudatusettepanek 1

COM(2017) 277 final/1

Artikli 1 punkti 5 alapunkt c

Muuta järgmiselt

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>c) lisatakse lõiked 8a ja 8b:</p> <p>„8a. Regulaarseid iganädalasi puhkeperioode ja üle 45 tunniseid iganädalasi puhkeperioode, mida võetakse kompensatsioonina eelneva lühendatud iganädalase puhkeperioodi eest, ei või võtta sõidukis. Need tuleb võtta sobivas majutuskohas, kus on asjakohased magamis- ja sanitaarruumid;</p>	<p>c) lisatakse lõiked 8a, 8b ja 8c:</p> <p>„8a. Regulaarseid iganädalasi puhkeperioode ja üle 45 tunniseid iganädalasi puhkeperioode, mida võetakse kompensatsioonina eelneva lühendatud iganädalase puhkeperioodi eest, ei või võtta sõidukis. Need tuleb võtta sobivas majutuskohas, kus on asjakohased magamis- ja sanitaarruumid;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>a) kas tööandja poolt korraldatud ja makstud kohas või</p> <p>b) kodus või mõnes muus juhi poolt valitud eramajutuses.</p> <p>8b. Veoettevõtja korraldab juhtide töö selliselt, et iga kolme järjestikuse nädala jooksul saab juht veeta kodus vähemalt ühe regulaarse iganädalase puhkeperioodi või ühe üle 45 tunnise iganädalase puhkeperioodi, mis on võetud kompensatsioonina lühendatud iganädalase puhkeperioodi eest.“</p>	<p>a) kas tööandja poolt korraldatud ja makstud kohas või</p> <p>b) kodus või mõnes muus juhi poolt valitud eramajutuses.</p> <p>8b. Lõiget 8a ei kohaldata juhtudel, kui regulaarne iganädalane puhkeperiood ja kõik muud üle 45 tunnised puhkeperioodid, mida võetakse kompensatsioonina eelneva lühendatud iganädalase puhkeperioodi eest, võetakse kohas, mis on piisavalt turvaline ja kus on asjakohased sanitaarruumid ning kui juhikabiin vastab käesoleva määruse artikli 24 lõike 1 alusel loodud komitee poolt sätestatud tingimustele.</p> <p>8c. Veoettevõtja korraldab juhtide töö selliselt, et iga kolme järjestikuse nädala jooksul saab juht veeta kodus vähemalt ühe regulaarse iganädalase puhkeperioodi või ühe üle 45 tunnise iganädalase puhkeperioodi, mis on võetud kompensatsioonina lühendatud iganädalase puhkeperioodi eest.“</p>

Motivatsioon

Paljude kiirteede ääres puuduvad juhtidele majutuskohtad ja turvalised peatumispaigad, nagu neid mainitakse lõike 8 punktis a.

Algne säte oleks ebasoodne ELi äärealadelt pärit juhtidele, kes peavad veetma teel rohkem päevi kui Kesk-Euroopa juhid. Asjaomase sätte rakendamine tooks Euroopa äärepoolsemate alade juhtidele kaasa kulude tõusu.

Muudatusettepanek 2

COM(2017) 277 final/1

Artikkel 2

Muuta järgmiselt

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>Määrust (EL) nr 165/2014 muudetakse järgmiselt.</p> <p>(1) Artikli 8 lõike 1 teine taane asendatakse järgmisega:</p> <p>„— iga kolme tunni summeeritud sõiduaja möödumine ja iga kord, kui sõiduk ületab riigipiiri;“.</p>	<p>Määrust (EL) nr 165/2014 muudetakse järgmiselt.</p> <p>(1) Artikli 8 lõike 1 teine taane asendatakse järgmisega:</p> <p>„— iga kolme tunni summeeritud sõiduaja möödumine ja iga kord, kui sõiduk ületab riigipiiri;“.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>(2) Artikli 34 lõike 7 esimene lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„7. Sobivasse peatuskohta jõudes sisestab juht digitaalsesse sõidumeerikusse nende riikide tähised, kus ta alustas oma igapäevast tööaega ja kus ta selle lõpetas, ning samuti selle, kus ja millal ta ületas piiri. Liikmesriik võib siiski nõuda oma territooriumil vedudega tegelevate sõidukite juhtidelt riigi tähisele täpsemate geograafiliste andmete lisamist, kui liikmesriik on teavitanud komisjoni neist geograafilistest andmetest enne 1. aprilli 1998.“</p>	<p>(2) Artikli 34 lõike 7 esimene lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„7. Sobivasse peatuskohta jõudes sisestab juht digitaalsesse sõidumeerikusse nende riikide tähised, kus ta alustas oma igapäevast tööaega ja kus ta selle lõpetas, ning samuti selle, kus ja millal ta ületas piiri. Liikmesriik võib siiski nõuda oma territooriumil vedudega tegelevate sõidukite juhtidelt riigi tähisele täpsemate geograafiliste andmete lisamist, kui liikmesriik on teavitanud komisjoni neist geograafilistest andmetest enne 1. aprilli 1998.“</p> <p>(3) Artikli 3 lõige 4 asendatakse järgmisega:</p> <p><i>5 aasta jooksul pärast seda, kui esmarestreeritud sõidukid peavad olema varustatud artiklites 8, 9 ja 10 sätestatud sõidumeerikuga, paigaldatakse selline sõidumeerik sõidukitele, mis on kasutuses väljaspool seda liikmesriiki, kus nad on registreeritud.</i></p> <p>(4) Artikli 9 lõige 2 asendatakse järgmisega:</p> <p><i>5 aasta jooksul pärast seda, kui esmarestreeritud sõidukid peavad olema varustatud sõidumeerikuga käesoleva artikli ning artiklite 8 ja 10 kohaselt, varustavad liikmesriigid oma kontrolliasutused vajalikus ulatuses varajase avastamise kaugsideseadmetega, mis on vajalikud käesolevas artiklis osutatud andmevahetuse võimaldamiseks, võttes arvesse liikmesriikide konkreetseid jõustamisnõudeid ja strateegiaid. Kuni selle ajani võivad liikmesriigid ise otsustada, kas varustada oma kontrolliasutused sellise varajase avastamise kaugsideseadmetega.</i></p>

Motivatsioon

Nutisõidumeerikud pakuvad võimaluse edendada kiireid, koostalitusvõimelisi digitaalseid kontrole ja jõustamiseskirju. Tähtaeg 2034 ei ole vastuvõetav. Seepärast tehakse ettepanek asendada 15 aastat 5 aastaga, et tagada autoveo-ettevõtjatele mõistlik üleminekuperiood.

Muudatusettepanek 3

COM(2017) 278 final, 1. osa

Artikkel 2

Muuta lõiget 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid võivad kehtestada vaid järgmisi haldusnõudeid ja kontrollimeetmeid:</p> <p>(a) teises liikmesriigis asutatud autoveo-ettevõtja peab saatma riigi pädevatele asutustele hiljemalt lähetuse alguses elektroonilises vormis lähetamisdeklaratsiooni, mis on koostatud vastuvõtva liikmesriigi ametlikus keeles või inglise keeles ja sisaldab ainult järgmist teavet:</p> <p>i) autoveo-ettevõtja tunnusandmed;</p> <p>ii) asutamise liikmesriigi veokorraldaja või teis(t)e kontaktisiku(te) kontaktandmed, kes suhtlevad pädevate asutustega vastuvõtvas liikmesriigis, kus teenuseid osutatakse ning kes saadavad ja võtavad vastu dokumente ja teadaandeid;</p> <p>iii) lähetatud sõidukijuhtide eeldatav arv ja isikuandmed;</p> <p>iv) lähetuse eeldatav kestus ning kavandatav algus- ja lõppkuupäev;</p> <p>v) lähetuses kasutatavate sõidukite registreerimismärgid;</p> <p>vi) veoteenuste liik, s.o kaubavedu, reisijatevedu, rahvusvaheline vedu või kabotaažvedu;</p> <p>(b) sõidukijuht peab säilitama paber kandjal või elektroonilisel kujul lähetamisdeklaratsiooni koopiat ja tõendeid vastuvõtvas liikmesriigis toimuva veotegevuse kohta, näiteks elektroonilist saatelehte või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1072/2009 artiklis 8 osutatud tõendusmaterjali ja esitama need, kui neid küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus;</p>	<p>Liikmesriigid võivad kehtestada vaid järgmisi haldusnõudeid ja kontrollimeetmeid:</p> <p>(a) teises liikmesriigis asutatud autoveo-ettevõtja peab saatma riigi pädevatele asutustele hiljemalt lähetuse alguses elektroonilises vormis lähetamisdeklaratsiooni, mis on koostatud vastuvõtva liikmesriigi ametlikus keeles või inglise keeles ja sisaldab ainult järgmist teavet:</p> <p>i) autoveo-ettevõtja tunnusandmed;</p> <p>ii) asutamise liikmesriigi veokorraldaja või teis(t)e kontaktisiku(te) kontaktandmed, kes suhtlevad pädevate asutustega vastuvõtvas liikmesriigis, kus teenuseid osutatakse ning kes saadavad ja võtavad vastu dokumente ja teadaandeid;</p> <p>iii) lähetatud sõidukijuhtide eeldatav arv ja isikuandmed;</p> <p>iv) lähetuse eeldatav kestus ning kavandatav algus- ja lõppkuupäev;</p> <p>v) lähetuses kasutatavate sõidukite registreerimismärgid;</p> <p>vi) veoteenuste liik, s.o kaubavedu, reisijatevedu, rahvusvaheline vedu või kabotaažvedu;</p> <p>(b) sõidukijuht peab säilitama paber kandjal või elektroonilisel kujul lähetamisdeklaratsiooni koopiat ja tõendeid vastuvõtvas liikmesriigis toimuva veotegevuse kohta, näiteks elektroonilist saatelehte või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1072/2009 artiklis 8 osutatud tõendusmaterjali ja esitama need, kui neid küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>(c) sõidukijuht peab säilitama sõidumeerikute andmeid ja eelkõige nende liikmesriikide riigikoode, kus sõidukijuht on viibinud rahvusvahelise autoveo või kabotaažveo käigus, ja esitama need, kui neid küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus;</p> <p>(d) sõidukijuht peab säilitama paber kandjal või elektroonilisel kujul töölepingu või võrdväärse dokumendi koopiast nõukogu direktiivi 91/533/EMÜ artikli 3 tähenduses, mis on tõlgitud ühte vastuvõtva liikmesriigi ametlikest keeltest või inglise keelde, ja esitama selle, kui seda küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus;</p> <p>(e) sõidukijuht peab esitama paber kandjal või elektroonilisel kujul koopia viimase kahe kuu palgatõenditest, kui neid küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus; sõidukijuhil on õigus võtta teel korraldatud kontrolli ajal ühendust peakorteri, veokorraldaja või mis tahes muu isiku või üksusega, kes võib selle koopia esitada;</p> <p>(f) autoveo-ettevõtja peab esitama mõistliku aja jooksul pärast lähetusperioodi paber kandjal või elektroonilisel kujul koopia punktides b, c ja e osutatud dokumentidest, kui seda küsivad vastuvõtva liikmesriigi ametiasutused.</p>	<p>(c) sõidukijuht peab säilitama sõidumeerikute andmeid ja eelkõige nende liikmesriikide riigikoode, kus sõidukijuht on viibinud rahvusvahelise autoveo või kabotaažveo käigus, ja esitama need, kui neid küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus;</p> <p>(d) sõidukijuht peab säilitama paber kandjal või elektroonilisel kujul töölepingu või võrdväärse dokumendi koopiast nõukogu direktiivi 91/533/EMÜ artikli 3 tähenduses, mis on tõlgitud ühte vastuvõtva liikmesriigi ametlikest keeltest või inglise keelde, ja esitama selle, kui seda küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus;</p> <p>(e) sõidukijuht peab esitama paber kandjal või elektroonilisel kujul koopia viimase kahe kuu palgatõenditest, kui neid küsitakse teel korraldatud kontrollide käigus; sõidukijuhil on õigus võtta teel korraldatud kontrolli ajal ühendust peakorteri, veokorraldaja või mis tahes muu isiku või üksusega, kes võib selle koopia esitada;</p> <p>(f) autoveo-ettevõtja peab esitama mõistliku aja jooksul pärast lähetusperioodi paber kandjal või elektroonilisel kujul koopia punktides b, c ja e osutatud dokumentidest, kui seda küsivad vastuvõtva liikmesriigi ametiasutused.</p> <p>(g) autoveo-ettevõtja on peab tegema sõidukijuhile enne lähetamist paber kandjal või elektrooniliselt kättesaadavaks koopia dokumentidest, millele osutatakse artikli 4 punktides (b), (d) ja (e).</p>

Motivatsioon

Autoveo-ettevõtja vastutus peaks olema teha kättesaadavaks lähetamisega seotud vajalik dokumentatsioon, mis tuleb esitada teel korraldatud kontrollidel.

Muudatusettepanek 4

COM(2017) 281 final, 1. osa

Artikkel 1

Artikli 1 lõike 1 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>(b) lisatakse lõige 6:</p> <p>„6. Artikli 3 lõike 1 punkte b ja d ning artikleid 4, 6, 8, 9, 14, 19 ja 21 ei kohaldata kaupade autoveo tegevusalal tegutsevate ettevõtjate suhtes, kes kasutavad ainult mootorsõidukeid või autoronge, mille lubatud täismass ei ületa 3,5 tonni.</p>	<p>(b) lisatakse lõige 6:</p> <p>„6. Artikleid 4, 9 ja 14 ei kohaldata kaupade autoveo tegevusalal tegutsevate ettevõtjate suhtes, kes kasutavad ainult mootorsõidukeid või autoronge, mille lubatud täismass ei ületa 3,5 tonni, välja arvatud juhul, kui need sõidukid ja autorongid tegelevad rahvusvaheliste vedudega, nagu sätestatud määruses EÜ 1072/2009.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Euroopa Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid võivad siiski:</p> <p>(a) nõuda, et kõnealused ettevõtjad kohaldaksid mõningaid või kõiki esimeses lõigus osutatud sätteid;</p> <p>(b) vähendada esimeses lõigus osutatud piirmäära kõigi või mõnede autoveoliikide puhul.“</p>	<p>Liikmesriigid võivad siiski:</p> <p>(a) nõuda, et kõnealused ettevõtjad kohaldaksid mõningaid või kõiki esimeses lõigus osutatud sätteid;</p> <p>(b) vähendada esimeses lõigus osutatud piirmäära kõigi või mõnede autoveoliikide puhul.“</p>

Motivatsioon

Et vähendada üksnes riigisiseste vedude või oma kulul toimuvate vedudega tegelevate väikeste ettevõtjate halduskoormust, tehakse ettepanek laiendada tegevusalale juurdepääsu nelja kriteeriumit vaid rahvusvahelise transpordiga tegelevatele väikestele tarbesõidukitele.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. kiidab Euroopa Komisjoni jõupingutusi süvendada ühtset turgu rahvusvahelise maanteetranspordi sektoris, järgides sotsiaalse õigluse ja töökorralduse ühtlustamise tingimusi, mis on oluline majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tegur, ent on kahtlev rahvusvaheliste transporditeenuste ulatusliku hõlmamise osas töötajate lähetamise direktiivi kohaldamisalasse;
2. märgib, et maanteetransport on ELi majanduse juhtivaid jõude, mis peab jääma esirinda täiendava majanduskasvu ja uute töökohtade loomisel, säilitades samal ajal võrdsed tingimused ja edendades konkurentsivõimet ja territoriaalset ühtekuuluvust;
3. juhib tähelepanu sellele, et kõigis liikmesriikides on maanteetranspordi sektorile iseloomulikud suured erinevused töötasus ja üldisemalt kohaldatavas tööõiguses. Paljud riigid kehtestavad lisaks regulatiivseid piiranguid. Töötingimuste erinevused võivad põhjustada konkurentsimoonusi ja kahjustada liiklusohutust. Eriti terav on see probleem piirialadel, kus kummalgi pool piiri on väga erinev elatustase;
4. rõhutab seepärast vajadust kindlustada inimväärset töötingimused ja liiklusohutuse kõrge tase, tagades samal ajal ühtsel turul transpordisektori kestlikkuse ja konkurentsivõime; Euroopa transpordisektoris peaks kehtima see, et võrdse ja võrdväärse töö eest makstakse samas kohas võrdset tasu, võttes samal ajal arvesse äärepoolsemate piirkondade vajadusi;
5. juhib tähelepanu sellele, et transpordisektori peamised probleemid, mida kavandatud õigusaktidega lahendada püütakse, on tingitud esmajoonel sellest, et piirkondade vahel puudub piisav sotsiaalne ühtekuuluvus. Suurem ühtekuuluvus vähendab märkimisväärselt palgalõhet, muutes paljud töö- ja kabotaažieskirjad ebavajalikuks ja vähendades sel viisil sotsiaalse dumpingu ohtu ja vältides konkurentsimoonusi;
6. märgib, et kavandatud sätetega püütakse peamiselt saavutada tasakaalu nõude vahel, et teatud riikide rühm säilitaks transpordisektori mitmete menetluste ja otsuste osas praeguse olukorra, ja vajaduse vahel süvendada veelgi ühtset turgu, ühtlustades sektorit juhtiva raamistiku, tagades sealjuures liiklusohutuse, inimväärset töötingimused ja sõidukijuhtide ja transporditavate kaupade ohutuse; Komitee palub selles kontekstis täiel määral austada sotsiaalseid standardeid ja märgib, et sotsiaalne dumping veoautojuhtide arvelt ei ole aktsepteeritav;
7. rõhutab sellega seoses, et konkurentsivõimelises ja liberaliseeritud sektoris peab valitsema läbipaistvus eeskirjade, kontrollimenetluste ja karistuste osas ning kasutajatele tuleb pakkuda optimaalseid teenuseid. Teabevahetus peab olema kohustuslik, nagu ka uusima tehnoloogia kasutamine, nt nutisõidumeerikute kasutuselevõtt, mille puhul võib jätkuvalt täheldada suuri viivitusi;
8. rõhutab, et äärepoolsematel liikmesriikidel on suuremad raskused ELi siseturu südapiirkondadesse pääsemisel. Vajalik võib olla ühe või isegi kahe ELi mittekuuluva riigi läbimine koos kõigi tarvilike piiri- ja tollikontrollidega, mis suurendab sõidu koguaega ja seega kulusid. Pärast Ühendkuningriigi lahkumist EList seisab seesuguste raskuste ees tõenäoliselt ka Iirimaa. Komitee ärgitab komisjoni kontrollima, kuivõrd saab selle konkreetse probleemiga tegeleda erimeetmete abil;

9. toetab püüet viia sisse selgemad kabotaaži- ja sõidukijuhtide lähetamise eeskirjad majandusharus, mis on võtmetähtsusega ühtse turu saavutamisel ja mida iseloomustab suur liikuvus. Kuna kabotaaž ja sõidukijuhtide lähetamine on tihedalt seotud, peavad neid puudutavate uute eeskirjade arutelu ja vastuvõtmine toimuma paralleelselt;

10. hoiatab ebaõiglase konkurentsi ohu eest, mis tuleneb transpordiettevõtjatest väljaspool ELi, ning ärgitab kehtestama konkreetse kontrollide raamisiku;

11. nõuab kohustuslike nutisõidumeerikute abil süstemaatilisi ja automaatseid kontrole, mis on ühtse turu asjakohase toimimise tagamise eeldus, muutes vajadusel institutsioonilist raamistikku;

12. juhib samal ajal tähelepanu sellele, et põhjalikult on vaja hinnata liidu VKEdele kavandatud eeskirjade mõju, ning arvab, et nõuete täitmisega seotud kulud on suuremad;

Ettepanek maksimaalse ööpäevase ja iganädalase sõiduaja, minimaalsete vaheaegade ning ööpäevaste ja iganädalaste puhkeperioodide miinimumnõuete osas ning [muudetak] määrus (EL) nr 165/2014 sõidumeerikute abil positsioneerimise osas (COM(2017) 277 final)

13. toetab suuremat paindlikkust, mis nähakse ette kavandatud direktiivis sõidukijuhtide puhkeaja kohta, ja puhketingimuste kavandatavat parandamist;

14. on seisukohal, et kavandatud muudatused sõidukijuhtide puhkeaja- ja tingimuste arvestamises võivad õige rakendamise korral ja sõidukijuhtide kasu meeles pidades aidata parandada sõidukijuhi elukutsel töötamist ja seega suurendada transpordi üldist ohutust;

15. on samal ajal mures, et kui tööandjad kasutavad kavandatud paindlikkust survestatmise vahendina, siis võib see liiklusohutust ja sõidukijuhtide töötingimusi kahjustada;

16. märgib ka, et kuritarvitamise oht on olemas, kuna jätkuvalt on võimalik sõidukijuhtidele maksta vaid nende tundide eest, mil nad tegelikult sõidavad, ja mitte puhkeperioodide eest; Komitee nõuab, et sõidukijuhtidele makstaks vastavalt nende töötatud tundidele, sh väljaspool sõidukit;

17. juhib tähelepanu sellele, et vaja on sõiduaja ja puhkeaja kontseptsioonide selgeid määratlusi, et kõrvaldada hallid alad, näiteks tollikontrolli ooteaja algus;

18. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa kiirteedel on puudus turvalistest aladest sõidukite parkimiseks ja sõidukijuhtidele puhkamiseks, ning et kavandatud õigusakti on kuni selliste alade loomiseni võimatu rakendada. See nõuab märkimisväärselt aega ja investeringuid;

19. kahetseb, et kasutamata on jäetud võimalus kiirendada nutisõidumeerikute kasutuselevõttu, ja hoiatab, et käsitsi kirjutatud sõiduandmete esitamine aitab jätkuda olukorral, kus terviklikke kontrole on võimatu läbi viia, ning arvatavasti tekitab see liiklusummikuid piiridel, kus puuduvad selleks vajalikud parkimisrajatised;

20. ärgitab kiirendama seda, et transpordiettevõtjad võtaksid kasutusele nutisõidumeerikud ning täidesaatvad asutused nende kauglugemiseks vajaliku tehnoloogia;

Ettepanek, millega muudetakse direktiivi 2006/22/EÜ seoses täitmise tagamise nõuetega ning millega kehtestatakse konkreetset õigusnormid seoses direktiividega 96/71/EÜ ja 2014/67/EL sõidukijuhtide lähetamiseks autoveosektoris (COM(2017) 278 final); ettepanek, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1071/2009 ja määrust (EÜ) nr 1072/2009 eesmärgiga kohandada neid valdkonnas toimunud arengutega (COM(2017) 281 final)

21. on seisukohal, et kolme päeva piir enne lähetuse algust võimaldab takistusteta rahvusvahelist transporti. Samal ajal loob lähetuse viivitamatu algus kabotaaži puhul raamistiku, mis võib kaitsta ebaõiglase konkurentsi suurenemise eest. Komitee tuletab meelde, et ebaseaduslik kabotaaž põhjustab konkurentsimoonusi ja tekitab tasakaalustamatust suure tööjõukulude erinevusega liikmesriikide ja piirkondade vahel;

22. märgib, et uued kabotaažieeskirjad tugevdavad ühtset turgu ja toovad kaasa seaduserikkumiste vähenemise, lihtsustavad kontrole ja mõjuvad positiivselt maanteetranspordi üldisele keskkonnajalajäljele, sest need vähendavad märkimisväärselt tühisõitude arvu;
23. oletab siiski, et kavandatud lähetamise eeskirjad suurendavad nii ettevõtjate kui ka liikmesriikide asutuste halduskulusid: kuna piirang on selline, et sõidukijuhid võivad selle lihtsalt ületada, on vaja väga sageli bürokratlikke menetlusi, et rakendada ja jälgida vastuvõtva liikmesriigi tööseadusi;
24. eeldab, et mõju avaldub transporditava kauba hinnale, sest kuigi laadimata sõidukite tühisõitude vähenemine alandab kulusid, on nõuete täitmiseks vajalike halduskulude suurenemisel vastupidine mõju ja osa neist kuludest kantakse tõenäoliselt üle tarbijale;
25. juhib tähelepanu sellele, et liikmeriikides kehtib raskete kaubaveokite liikumisele palju mitmesuguseid eeskirju, nt seadused kiirteede kasutamise kohta nädalavahetustel, ning nõuab selles valdkonnas ühtsete suuniste kehtestamist tihedas koostöös kohalike omavalitsustega;
26. märgib, et kavandatud eeskirjad teevad eriti keeruliseks töäjookulude prognoosimise, millel on mõju vedude korraldamisele, nt seoses marsruutide planeerimise kriteeriumitega;
27. arvab, et tegelikkuses kujunevad teedel läbiviidavad tööõiguse nõuete täitmise kontrollid väga problemaatiliseks. Sõidukijuhtidel tekib oht teha vigu ja saada sellest tingitud karistusi. Komitee on seisukohal, et enne tegelike karistuste määramist saadetakse hoiatusi;
28. soovib menetluse lihtsustamiseks vaadelda võimaliku lahendusena kaalutud päevaraha, mida makstaks sõidukijuhtidele transporditöö toimumise riiki ja samuti transpordiettevõtja peakontori asukohariiki arvesse võttes. Selle päevaraha arvestamiseks võiks – nagu ühtekuuluvuspoliitika rakendamiselgi – kasutada liikmesriikide klassifikatsiooni, mis põhineb SKP-l elaniku kohta ja mille toimivus on tõestust leidnud;
29. on rahul, et komisjon edendab kogu transpordiahelas elektroonilisi registreerimise ja nõuete täitmise meetmeid, nagu nutisõidumeerikud ja elektroonilised saatelehed (e-CMR) koos standarditud dokumentide ja menetlustega, et parandada õigusaktide kohaldamise järelevalvet ja hoida samal ajal halduskulusid teatud raamides;
30. kiidab heaks kutsealale juurdepääsu tingimuste selgitamise ja meetmed varifirmade tekkimise takistamiseks. Kaaluda tuleks meetmeid, millega tagada ettevõtte tegeliku majandustegevuse toimumise koha tõendamine;
31. märgib, et väikeste tarbesõidukite (alla 3,5 tonni) kohta kavandatud reformimise õigusakt on samm õiges suunas takistamaks seda, et nende sõidukite puhul hiilitakse mööda sotsiaal- ja tööõigustest;
32. teeb ettepaneku kehtestada sellele sõidukikategooriale nii palju kui võimalik ühtsed eeskirjad, kitsendades liikmesriikide pändlikkust, kuid märgib ka, et kergetele kaubaveokitele peaks kehtima lihtsam raamistik;
33. on seisukohal, et komisjoni püüe määratleda rikkumiste liigid ja raskusaste on samm õiges suunas, kuna see annab riigiasutustele ja sektori ettevõtjatele lähtepunkti ja aitab lähendada nende rikkumiste menetlemise viise;
34. märgib, et oodatav kontrollide keskendumine rohkem rikkumisi toime panevatele ettevõtjatele aitab vähendada halduskoormust ja võidelda edukalt rikkumistega. Komitee nõuab ühiste kontrollimenetluste vastuvõtmist ELi tasandil. Lisaks toetab ta ettepanekut, et töötajate lähetamise direktiivi rikkumisi tuleks arvesse võtta veokorraldaja või transpordiettevõtja hea maine puhul. Nimekiri rikkumistest, mille tõttu kaotab autoveo-ettevõtja hea maine (määrus 1071/2009), peaks sisaldama ka ebaseaduslikku kabotaaži;

35. hoiatab ohu eest, et kabotaaži korraldatakse erinevate palgakuludega riikide piiridel;

36. kahetseb uut viivitust Euroopa autoveo-ettevõtjate registri täielikul toimimisel ja nõuab, et liikmesriigid täidaksid oma täitmata kohustused esimesel võimalusel. Samal ajal ärgitab komitee komisjoni analüüsima, kas oleks võimalik ühendada praegused andmebaasid, nagu TACHOnet, ERRU ja sõidukite tehnoulevaatus andmebaas;

Direktiivi ettepanek, millega muudetakse direktiivi 2006/1/EÜ ilma juhita renditud sõidukite kasutamise kohta kaupade autoveol (COM(2017) 282 final)

37. toetab kavandatud ilma juhita renditud kaubaveosõidukite kasutamise täielikku liberaliseerimist oma kulul toimivate vedude puhul kogu ELis, sõltumata rentimise kohast, sest turu märkimisväärne liberaliseerimine ja kaalutav meede toovad kaasa uute töökohtade loomise ja aitavad parandada keskkonda;

38. toetab ka teisest liikmesriigist kommertstegevuseks ilma juhita renditud sõidukite turu osalist liberaliseerimist, sest see on võimalik lahendus praegusele olukorrale, kus transporditegevusele kehtivad ELi riikides erinevad tingimused;

Kokkuvõte

39. on seisukohal, et püüdes viia lõpule rahvusvahelise maanteetranspordi ühtset turgu, tuleb kombineerida selliseid tegureid nagu keskkonnanõuded, majanduslik lähenemine, eri liikmesriikide õigus ja tervistav konkurents;

40. võttes arvesse tulevaste digi- ja tehnoloogiliste suundumuste väljavaadet transpordi valdkonnas, nõuab komitee tööjõu oskuste parandamise aktiivset ergutamist, näiteks tunnistades selle ühtekuuluvuspoliitika raames rahastamiskõlblikuks;

41. toetab komisjoni jõupingutusi kehtestada ühtsed eeskirjad korrapärasele aruandlusele liikmesriikides tehtavate kontrollide ja järelevalve kohta ning ergutab teda hoogustama oma kontrollid, eriti rahvusvahelise halduskoostöö ning kehtivate õigusaktide tõlgendamise ja korrektse ja mittediskrimineeriva jõustamise osas;

42. kutsub liikmesriike üles rakendama kavandatavaid õigusakte süsteemselt ja eranditeta, hoogustama kontrollid, sh kolmandate riikide sõidukite kontrollid, ning kehtestama asjakohased karistused, edendades eeskirjade tõhusat ühtlustamist. See süvendaks siseturgu ja edendaks töökohtade loomist, majanduskasvu, arengut ja investeeringuid, hoogustades ELi ja selle piirkondade konkurentsivõimet;

43. jääb ootama osutatavate transporditeenuste taseme üldist paranemist, mis aitaks kaasa territoriaalsele ühtekuuluvusele ja kodanike paremale elukvaliteedile.

Brüssel, 1. veebruar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Liikuvus Euroopas: sujuvate liikuvuslahenduste edendamine“

(2018/C 176/14)

Raportöör: Ivan Žagar (SI/EPP), Slovenska Bistrica linnapea**Viitedokumendid:** Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Säästva liikuvuse suunas. Tegevuskava sotsiaalselt õiglaseks üleminekuks puhtale, konkurentsivõimelisele ja ühendatud liikuvusele kõigi jaoks“

COM(2017) 283 – final

Komisjoni talituste töödokument, mis on lisatud komisjoni teatisele Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Säästva liikuvuse suunas. Tegevuskava sotsiaalselt õiglaseks üleminekuks puhtale, konkurentsivõimelisele ja ühendatud liikuvusele kõigi jaoks“

SWD(2017) 177 – final

Komisjoni talituste töödokument „Towards clean, competitive and connected mobility: the contribution of Transport Research and Innovation to the Mobility package“

SWD(2017) 223 – final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 1999/62/EÜ raskete kaubaveokite maksustamise kohta teatavate infrastruktuuride kasutamise eest

COM(2017) 275 – final

Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 1999/62/EÜ (raskete kaubaveokite maksustamise kohta teatavate infrastruktuuride kasutamise eest) teatavaid sõidukite maksustamist käsitlevaid sätteid

COM(2017) 276 – final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv liidu elektroonilise teemaksu koostalitlusvõime ja teemaksude tasumata jätmist käsitleva piiriülese teabevahetuse hõlbustamise kohta (uuesti sõnastatud)

COM(2017) 280 – final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

COM(2017) 275 final – 1. osa

Artikkel 1

Lõige 3

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Ilma et see piiraks artikli 9 lõike 1a kohaldamist, võivad liikmesriigid säilitada või kehtestada tee- ja/või kasutusmaksud üleeuroopalise teedevõrgu või selle võrgu teatavate osade suhtes ning oma kiirteedevõrgu muude osade suhtes, mis ei kuulu üleeuroopalisse teedevõrku, vastavalt käesoleva artikli lõigetes 3–9 ning artiklites 7a–7k sätestatud tingimustele.</p> <p>2. Lõige 1 ei piira liikmesriikide õigust kohaldada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga tee- ja kasutusmaksude muude teede suhtes, tingimusel et tee- ja kasutusmaksude kehtestamine sellistel muudel teedel ei too kaasa rahvusvahelise liikluse diskrimineerimist ega moonuta konkurentsi ettevõtjate vahel. Tee- ja kasutusmaksud, mida kohaldatakse teedel, mis ei kuulu üleeuroopalisse teedevõrku, või teedel, mis ei ole kiirteed, peavad vastama tingimustele, mis on sätestatud käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4, artiklis 7a ja artikli 7j lõigetes 1, 2 ja 4.</p>	<p>1. Ilma et see piiraks artikli 9 lõike 1a kohaldamist, võivad liikmesriigid ning pädevad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused säilitada või kehtestada tee- ja/või kasutusmaksud üleeuroopalise teedevõrgu või selle võrgu teatavate osade suhtes ning oma kiirteedevõrgu muude osade suhtes, mis ei kuulu üleeuroopalisse teedevõrku, vastavalt käesoleva artikli lõigetes 3–9 ning artiklites 7a–7k sätestatud tingimustele.</p> <p>2. Lõige 1 ei piira liikmesriikide ning pädevate kohalike või piirkondlike omavalitsuste õigust kohaldada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga tee- ja kasutusmaksude muude teede suhtes, tingimusel et tee- ja kasutusmaksude kehtestamine sellistel muudel teedel ei too kaasa rahvusvahelise liikluse diskrimineerimist ega moonuta konkurentsi ettevõtjate vahel. Tee- ja kasutusmaksud, mida kohaldatakse teedel, mis ei kuulu üleeuroopalisse teedevõrku, või teedel, mis ei ole kiirteed, peavad vastama tingimustele, mis on sätestatud käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4, artiklis 7a ja artikli 7j lõigetes 1, 2 ja 4.</p>

Motivatsioon

Olemasolevaid ja tulevasti teemakse haldavad enamjaolt kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kellele peaks jääma kontroll maksustamismäära ja üksikasjade üle. Seda iseäranis juhul, kui peateede maksustamisest tulenevalt hakatakse liiklust kunstlikult kõrvalteede võrku juhtima.

Muudatusettepanek 2

COM(2017) 275 final – 1. osa

Artikkel 1

Lõige 14

Punkt b

Muuta järgmiselt:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Ummikumaksust saadavat tulu või selle tulu rahalise väärtuse ekvivalenti tuleks kasutada ummikuprobleemi lahendamiseks, tehes eelkõige järgmist:</p>	<p>3. Ummikumaksust saadavat tulu või selle tulu rahalise väärtuse ekvivalenti tuleks kasutada ummikuprobleemi lahendamiseks, tehes eelkõige järgmist:</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) toetada ühistranspordi taristut ja teenuseid;</p> <p>b) kõrvaldada üleeuroopalise transpordivõrgu probleemkohad;</p> <p>c) arendada alternatiivset taristut transpordikasutajate jaoks.</p>	<p>a) toetada ühistranspordi taristut ja teenuseid;</p> <p>b) kõrvaldada üleeuroopalise transpordivõrgu probleemkohad;</p> <p>c) arendada alternatiivset taristut transpordikasutajate jaoks;</p> <p>d) toetada kohaliku ja piirkondliku transpordisüsteemi arendamist.</p> <p><i>Liikmesriigid loetakse käesolevat sätet kohaldavaks, kui nad rakendavad toetuspoliitikat, mis tagab kohaliku ja piirkondliku transpordivõrgu arendamise rahastamise ummikute põhjustega tegelemise ja nende leevendamise eesmärgil vähemalt 15 % väärtuses kogu ummikumaksudest saadud tulust.</i></p>

Motivatsioon

Euroopa Regioonide Komitee leiab, et direktiivi tekst peaks sõnaselgemalt kohustama makse koguvaid organisatsioone suunama osa tulust ka äärepoolsetesse ja Euroopa võrgust kaugel asuvatesse piirkondadesse.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Põhisõnumid

1. rõhutab tõhusa ja säästva transpordisüsteemi olulisust linnade ja piirkondade majandusliku konkurentsivõime jaoks ning seda, kui tähtis see on Euroopa Liidu sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad piirkondliku ja linnatranspordipoliitika kujundamise ja rakendamise ning avaliku reisijateveoteenuse tagamise eest. Sellest hoolimata on kohalikul tasandil otsuste tegemine tihedalt seotud raamistikuga, mis on kehtestatud riikliku ja Euroopa poliitikaga;

2. on teadlik sellest, et transpordi väliskuludel, näiteks liiklusummikutel ning õhu- ja mürasaastel, on tõsine mõju keskkonnale ja tervisele ning majandusele tervikuna. Praegu tasuvad kulude tekitajad nende kulude eest vähesemal määral ja ülejäänud maksab kinni ühiskond. Transport põhjustab pea viiendiku kogu kasvuhoonegaaside heitkogusest Euroopas. Meetmete järele transpordisektori CO₂-heite vähendamiseks on terav vajadus;

3. märgib, et taristu ülesehitamine võib suurendada territoriaalset ühtekuuluvust ja et taristute hooldamine on tänapäeval paljudes piirkondades nii kehvast seisusest, et on tekkinud territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse vähenemise oht. Nendes piirkondades, kus kogutakse teemaksu, on vaja sellest saadud raha taasinvesteerida kohaliku ja piirkondlikku taristusse, ennekõike sellisel viisil, et vähendada piirkondadevahelisi erinevusi Euroopa transpordivõrguga ühendatuse määras ja kvaliteedis. Komitee nõuab, et transpordisüsteemidesse taasinvesteeringel tagataks alati ühe peamise eesmärgina asjaomaste süsteemide jätkusuutlikkus;

4. rõhutab, et teemaksude kogumine peab esmajoones põhinema läbitud vahemaal ja see peaks innustama taristu kasutamist väljaspool tippunde. Arvesse võib võtta ka muid kriteeriume, nagu liiklustihedus, kaugus ärikeskustest ja vahemaa majanduslikult võimsate keskuste vahel. Euroopa võrgule ligipääsu suured või suurenevad kulud diskrimineerivad äärepoolseid ja kaugelasuvaid piirkondi ning kahjustavad veelgi territoriaalset ja sotsiaalset ühtekuuluvust;

5. tunneb heameelt tegevuskava üle sotsiaalselt õiglaseks üleminekuks puhtale, konkurentsivõimelisele ja ühendatud liikuvusele, kus on märgitud, et vaja on veelgi kõikehõlmavamalt lähenemisviisi nii tasandi (riiklik, piirkondlik ja kohalik) kui ka eri poliitikavaldkondade seisukohalt. Komitee jagab veendumust, et seatud eesmärkide saavutamiseks on vajalikud sihipärasemad eeskirjad ja nõuded ning arvukad toetavad meetmed;

6. rõhutab vajadust liikuvuse järele, mis on rohkem ühendatud ja automatiseeritud, ja vajadust käia kaasas praeguste suundumustega, nagu elektromobiilsus ja sõidukid, mis suhtlevad teiste sõidukite ja ümbritseva keskkonnaga (V2X tehnoloogia);

7. on kindlalt veendunud, et transpordi digiteerimine nt kasutajateabe süsteemide kaudu võib optimeerida liiklusvooge ja transporditaristu kasutust. Seepärast ergutab komitee kõiki liikmesriike ja piirkondi koostama ja rakendama transpordisüsteemide koostalitlusvõimelise digiteerimise kavu;

Suundumus transpordi CO₂-heite vähendamisele

8. kordab vajadust vähendada **transpordi CO₂-heidet**.

Praegu on transpordisektor ainus, kus CO₂-heide ületab endiselt 1990. aasta heitetaset ja paljudes liikmesriikides see suureneb jätkuvalt. Poliitikadokument „Liikuvus Euroopas“ ja kavandatavad õigusaktid taristu kasutamise maksustamise kohta on esimesed kaks sammu vähese CO₂-heitega transpordisüsteemi suunas. Teede maksustamine maanteetranspordi ebaratsionaalse kasutamise takistamiseks on kahtlemata CO₂-heite vähendamises keskse tähtsusega;

9. osutab nn rohelise liikuvusega kaasnevatele väljakutsetele ja võimalustele.

Keskkonnasäästliku transpordiga seotud piiravate meetmete rakendamisel tuleb pidada meeles transpordisektori majanduslikku tähtsust. Võttes arvesse, et transport on töökohtade ja majandusaktiivsuse seisukohalt üks suurimatest sektoritest, toob CO₂-heite vähendamine transpordis endaga kaasa mõningaid probleeme. Keskkonnasäästliku ja vähendatud CO₂-heitega transpordi abil on aga võimalik luua uusi ja innovaatilisi majandustegevuse valdkondi ning Euroopa võiks täita selles juhtrolli. Komitee kutsub komisjoni üles toetama progresseeruvalt üleminekut nn rohelisele liikuvusele, et leevendada negatiivseid mõjusid;

10. tunneb heameelt muudatuste üle raskete kaubaveokite maksustamises, mis on sätestatud ettepanekus direktiivi kohta, millega muudetakse direktiivi 1999/62/EÜ (raskete kaubaveokite maksustamise kohta teatavate infrastruktuuride kasutamise eest) teatavaid sõidukite maksustamist käsitlevaid sätteid, kuna need ei takista liikmesriike soovi korral raskete kaubaveokite maksustamist jätkamast või koguni makse suurendamast;

11. juhib tähelepanu asjaolule, et juhtudel, kui maksukogumispõhimõtete muudatusi (kasutaja maksab, saastaja maksab) kohaldavad liikmesriigid ja piirkonnad, viib see paratamatult selleni, et suurem hulk sõidukeid kasutab kohalikke teedevõrke, ning sel on vastupidine mõju ohutusele, keskkonnale ja kohalike teedevõrkude hoolduskuludele. Samal ajal jääb kiirteetaristu läbilaskevõime täies mahus kasutamata. Mõju avaldub kindlasti enam neis ELi piirkondades, kus ajal on väiksem väärtus, nagu on kinnitanud konkreetsetes piirkondades tehtud analüüside tulemused. Kui sellistes piirkondades kasutatakse teemaksukleebiseid, toob nende kasutamise järkjärguline lõpetamine kahtlemata kaasa arvukalt negatiivseid tagajärgi;

Turumoonutuste ja diskrimineerimise probleem transpordis

12. tõstab esile **turumoonutuste probleemi**, mida põhjustab eelkõige **ebaõiglane konkurents eri transpordiliikide vahel**.

See on eriti märgatav raudtee- ja maanteetranspordi vahel, kuid vähendab kaudsel ka veetranspordi konkurentsivõimet. Raudtee-ettevõtjad maksavad taristu kasutamise eest kogu võrgu ulatuses ja väliskulud sisalduvad hinnas, samas hõlmab direktiiv praegu vaid autokaubavedu ega kata kõiki transpordi väliskulusid. See annab ebaõiglase konkurentsieelse vähem keskkonnasäästlikele transpordiliikidele;

13. märgib, et maanteekasutajad on ebavõrdses olukorras ning et **eri liiki maanteesõidukite vahel** tuleb rakendada **mittediskrimineerimise põhimõtet**. Sõiduautodele, kaubikutele ja bussidele nn saastaja maksab põhimõtet ei kohaldata, kuigi need sõidukid on suured keskkonna saastajad (13,5% ELi kasvuhoonegaaside heite koguhulgast) ja kahjustavad taristut;

14. kiidab heaks ülemineku **läbitud vahemaa** põhjal arvutatud teemaksudele, kuna need on õiglasemad kui kindlasummalised teede kasutamise maksud. Lõivude ja teemaksude tasumine kogu ELis koordineeritud, digitaalsel ja koostalitlusvõimelisel alusel looks ühtsel turul võrdsed tingimused ja tagaks eri liikmesriikide **ELi kodanike ja transpordiettevõtjate vahelise mittediskrimineerimise**;

15. juhib tähelepanu sellele, et **teemaksude arvutamisel** tuleks arvesse võtta **piirkondadevahelisi erinevusi** liiklustiheduses ning kaugust äri- ja elamukeskuste vahel;

16. **nõuab** teede kasutamise **õiglase maksustamise tagamist** ja ulatuslikumat hindade ühtlustamist vastavalt kasutuskestusele. Tuleb tagada asjakohane suhe lühiajalise või juhusliku kasutamise ning pideva või pikaajalise kasutamise hinna vahel;

17. leiab, et põhimõtte „saastaja maksab“ kohaldamise tõttu on nõutav busside ulatuslikum arvestamine teemaksusüsteemis. See vähendaks konkurentsitingimuste ebasoodsust raudteetranspordi jaoks, sest seal tuleb maksta raudteekasutustasusid. Siiski ei ole soovitatav suurendada bussiettevõtjate kulusid aladel, kus raudteetransport ei ole tõsiseltvõetav võimalus;

Territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvusega seonduvad probleemid

18. on seisukohal, et **territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvusega** seotud aspekte tuleb arvesse võtta. Teemaksu kogumise süsteemide kasutuselevõtmine ei tohi tekitada geograafilisest asukohast või sotsiaal-majanduslikust olukorrast tingitud tõrjutust. Erilist tähelepanu tuleb pöörata haavatavatele sotsiaalsetele rühmadele ja piirkondadele, kus ei ole võimalikke alternatiive erasõidukite kasutamisele teedel. Väikese sissetulekuga rühmad ei tohi kannatada teemaksude tõttu, kui sõiduautoga tööle sõitmine on nende ainus reaalne võimalus;

19. nõuab teemaksust saadud tulude jaotamisel solidaarsuse põhimõtte rakendamist (tulusid loovatest piirkondadest arengus mahajäänud piirkondadesse), suunates saadud tulu tagasi kohalikesse teedetaristusse ja ristfinantseerides keskkonnasäästlikumaid transpordiliike;

20. rõhutab, kui oluline on, et linnad ja piirkonnad **võtaksid teemaksud omaks** ja näeksid neis vahendit oma arengueesmärkide täitmiseks. Teemaksudest saadava tulu jaotumine on selles otsustava tähtsusega. Maanteetaristu maksustamise aktsepteerimine sõltub tasakaalu saavutamisest ühelt poolt nende ootuste vahel, kes soovivad, et saadud tulu taasinvesteeritaks kohalikku teedetaristusse, ja teiselt poolt üldise eesmärgi vahel investeerida pikaajalistesse jätkusuutlikesse alternatiivsetesse transpordilahendustesse;

21. märgib, et keskmine **maanteetaristu kvaliteet** on **halvenemas** ja et tulusid loovates piirkondades tuleb vastu võtta investeerimisotsuseid. Konkreetsetes piirkonnas kogutud teemaksud ja väliskuludega seotud tasud tuleb põhimõtteliselt tihedas koostöös pädevate kohalike ja piirkondlike omavalitsustega taasinvesteerida asjaomase piirkonna transporditaristusse. Üheks erandiks võib olla teatavate teemaksude ümberjagamine ummikutega piirkondadest piirkondadesse, kus liikluse maht on väike;

22. avaldab heameelt võimaluse üle kehtestada taristumaksud, mis on proportsioonis teede kvaliteediga (läbilaskevõime poolest ja tehnilises mõttes). See on tõhus ja asjakohane meede, et tegeleda kehva olukorraga maanteetaristu hoolduse valdkonnas;

23. rõhutab teravat vajadust **investeerida keskkonnasäästlikumatesse transpordiliikidesse**. Pidades silmas sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, võib teemaksutulu investeerida ka keskkonnasäästlikumatesse transpordiliikidesse ja ühistranspordi laiendamisse piirkondades, mis ei ole lihtsasti ligipääsetavad;

24. leiab, et **investeerimist hõredalt asustatud ja äärepoolsetesse piirkondadesse** võib olla keeruline korraldada avaliku ja erasektori partnerlusena. Võimalus usaldada ehitus või hooldus eraettevõtte kätte, kes vastutaks saab kogutud teemaksutulu, ei ole atraktiivne nendes piirkondades, kus eraõigusliku kontsessiooni valdaja jaoks ei ole piisavalt liiklust. Seepärast tuleks avaliku ja erasektori partnerlust kasutamist pidada mudeliks, mis on kohane teatavatel tingimustel teatavates piirkondades, kuid see ei tohi takistada avaliku sektori investeeringuid väiksema asustusega või äärepoolsemates piirkondades;

25. **juhivad tähelepanu** ootuste ja nõuete erinevusele eri liikmesriikide ja piirkondade vahel. Euroopa ühine väliskulude maksustamise süsteem sätestab lävendid ja miinimumnõuded. Süsteem peaks aga võimaldama liikmesriikidel (või piirkondadel) neid ületada, et luua **edasipüüdlikumaid süsteeme** seal, kus see on õigustatud erandlike asjaoludega, mis toovad kaasa suuri väliskulusid. Sellises piirkonnas tuleb probleemid lahendada suurte väliste keskkonnakulude kaudu (nt mägistel aladel);

Piiriülene ja üleeuroopaline elektroonilise teemaksu süsteemi koostalitlusvõime

26. nõustub tähelepanekutega, et hoolimata 2004. aasta elektroonilise maksukogumisteenuse direktiivist ja selle 2009. aasta rakendusotsusest, piiriülene koostalitlusvõime (harvade eranditega) ei toimi – kulud katavad ja ebamugavusi kannatavad seega kasutajad ja asutused, kes neid süsteeme pakuvad ja haldavad. Seepärast toetab komitee kavandatud muudatusi, et tegutseda pikas perspektiivis üle kogu Euroopa koostalitlusvõimelise süsteemi saavutamiseks;

27. märgib, et tuleb leida lihtne ja soodne lahendus. Uute autode varustamine selle lahendusega võiks muutuda kohustuslikuks või tuleks teistesse sõidukitesse paigaldada ühtne koostalitlusvõimeline pardaseade. Euroopa ühtses transpordipiirkonnas ei tohiks transpordi kasutamise maksustamise elektroonilised seadmed diskrimineerida erinevast riigist või piirkonnast pärinemise põhjal. Tuleb tagada piiriülene ja kogu Euroopat hõlmav maksukogumissüsteemide koostalitlusvõime ning nende lühiajalise ja pikaajalise kasutamise kulude proportsionaalsus. Komitee rõhutab samuti, et elektrisõidukite laadimise üleeuroopaliste standardite väljatöötamise käigus on vaja jätkata teemaksu süsteemide standardimist;

28. rõhutab **andmekaitse** vajadust. Tuleb luua kindel õigusraamistik, et kaitsta isikuandmeid ja samas tagada teemaksuettevõtjatele minimaalne teave;

29. toetab püüdlusi tagada tõhus piiriülene üleeuroopaline õigusrikkujate otsimine. Selles kontekstis ei tohi andmekaitset kasutada põhjusena, et vältida õigusrikkujate suhtes meetmete võtmist.

Brüssel, 1. veebruar 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET